



NAŠ 4. JULIJ

Ni naključje, da 4. julija praznujemo ne samo dan Iskre, ampak, da je to tudi posebej praznik naše delovne družine, dan Iskre. Ni naključje tudi to, da bomo letošnji praznik praznovali v starodavni, a za vse novo navdušeni gorenjski Škofji Loki.

V vsaki republiki naše SFRJ imamo različne republiške praznike ljudske vstaje; pri nas v Sloveniji, 22. julij, v spomin, ko se je ljudstvo z orožjem dvignilo proti okupatorju. Nasilje ni bilo povsod enako; družbeni, zgodovinski in demografski pogoji v raznih predelih Jugoslavije niso bili enaki, zato je tudi tleči plamen upora vzkipeel in se razmaknil različno v različnih časih. Toda povsod so bili ljudje polni ponosa in zavesti, polni zaupanja v KPJ in tov. Tita, povsod pripravljeni, da v primerem trenutku začnejo oboroženi boj. Tej skupni ideji je posvečen Dan borca, dan, ko se spominjamo vseh živih in padlih borcev, starih in mladih iz tega ali onega predela Jugoslavije, te ali one narodnosti. Dan borca je predvsem misel, ki jo posvečamo vsem, ki so pogumno pozabili na nevarnost tveganja, ki so bili pripravljeni žrtvovati za nacionalno in socialno osvoboditev tudi svoje življenje. Dan borca je tudi dan, ko se in še izražamo skupno voljo, da branimo to socialistično samoupravno Jugoslavijo tudi danes. Hkrati pa se ob dnevu borca zavezujemo, tako kot je široko in poglobljeno o tem razpravljali pravkar minuli 11. kongres ZKJ, da bomo v tej svobodni in enakopravni skupnosti še bolj pospeševali demokratične in človeške odnose, da bomo dograjevali naše samoupravljanje in dvigali proizvodnjo, skratka, da bomo storili vse za srečo prihodnjih rodov.

Če smo se v naši SOZD odločili, da prav 4. julij razglasimo za praznik Iskre, je to iz istih razlogov. Zato, ker se zavedamo, da brez junaštva in žrtve naših partizanskih borcev ne bi bilo danes naše svobodne dežele in naše industrije; zato, ker smo s prvimi koraki Iskre začeli dejansko že v NOB, medtem ko danes s svojim delom, proizvodnjo, tehnologijo in nastopanju po svetu skušamo krepiti naše socialistično gospodarstvo, enakovredno predstavljati našo deželo in pomagati deželam v razvoju, ki se pri nas učijo. Tako tudi v miru nenehno nadaljujemo boj za enakopravnost mednarodnih ekonomskih odnosov, za uvajanje novega mednarodnega ekonomskega reda. Vsakdo med nami, vsak delavec, je tudi borec, zaradi česar upravičeno slavimo dan borca tudi kot praznik vseh delavcev Iskre.

Vsako leto smo praznovali dan Iskre v drugem kraju, tako se je zavest naše skupnosti kljub številnim raztresenim tovarnam in obratom vztrajno krepila. Seveda pa je osnova za tako lokacijo v tem, da deluje tam tudi prizadevna DO Iskre, ki je gostiteljica. Letošnje srečanje bo v Škofji Loki, kjer se bodo za uspeh prireditve še posebej zavzeli člani DO Široka potrošnja. Škofja Loka, ki je izpisala že toliko slavnih in trpeh strani slovenske zgodovine, — ni zaman Tavčar prav tu pisal svojo Visoško kroniko — je bila tudi v minuli vojni vzglad partizanskega junaštva in solidarnosti. Za Škofjeločane velja pravilo, da znajo spoštovati spomenike stare kulturne zgodovine, da ljubijo zeleno prirodno okolje, obenem pa da so vselej ogreti za napredek in socializem. Ali si torej lahko predstavljamo bolj primeren kraj tega srečanja kot je Škofja Loka? Zato tokrat nasvidenje v Škofji Loki!

Mara Ovsenik

Nagrada in priznanje Iskre

Komisija za oblikovanje predloga nagrad in priznanj Iskre je na osnovi opravljenega razpisa o zbiranju predlogov za podelitev nagrad in priznanj Iskre prejela tri predloge za nagrado Iskre in devet predlogov za priznanja Iskre v letu 1978. Pri obravnavanju posameznih predlogov je komisija ugotovila, da so vsi predlogi utemeljeni ter, da vsi predlagani kandidati izpolnjujejo pogoje razpisa.

Komisija je pri svoji odločitvi upoštevala vse predloge in je na osnovi določil pravilnika za nagrade in priznanja podelila delavskemu svetu SOZD Iskra predlog, naj se nagrada Iskre za letošnje leto podeli Franju Valenčiču, medtem ko naj priznanja Iskre za leto 1978 prejmejo Jože Čebela, Polde Mrak, prof. dr. Lojze Trontelj, Jože Kočevar in Jurica Zadravec.

Delavski svet SOZD Iskra je na svojem 2. zasedanju 21. junija potrdil predloge komisije za oblikovanje predloga nagrade in priznanj Iskre.

Franjo Valenčič



Letošnji nagrajenec Iskre, Franjo Valenčič, dolgoletni vodja predstavništva v Milanu v Italiji, je eden tistih, ki so gotovo največ prispevali k mednarodni uveljavitvi Iskre in povezovanju zunanje trgovine s proizvodnjo v TOZD. Že ime samo pove, da je primorskega rodu, saj je ime Valenčič vklesano tudi na tragični spominski plošči Bazoviških žrtev.

Naš Franjo pa se je rodil leta 1920 v Šembijah pri Ilirski Bistrici. Po rodu iz delavske družine je že v zgodnji mladosti občutil dvojni boj primorskih ljudi: za narodnostno in za socialno osvoboditev. Zelo zgodaj je postal član naprednih političnih organizacij, je tudi član ZK in ZB, saj je ob kapitulaciji Italije postal aktiven partizan.

V NOV je bil vse do demobilizacije, ki jo je dočkal kot poročnik. Takoj zatem je prevzel pomembno dolžnost v ministrstvu za promet, leta 1947 pa je bil poslan na službeno dolžnost v Trst. Seveda pa je Valenčičevo delo za nas še posebej pomembno od leta 1955, ko se je zaposlil v Iskri kot vodja prodajalne na Reki.

Takoj je pokazal vse svoje sposobnosti, pa tudi svoj prijazni značaj, kar je oboje za trgovsko poslovanje izjemno važno. Ko je prevzel celotno prodajno in servisno organizacijo na Reki, je položil temelje za sedanjí razmak Iskre ne samo v Hrvaškem Primorju, ampak tudi v širšem jugoslovanskem in zamejskem prostoru. Prav zaradi teh Valenčičevih uspehov in njegovega dobrega obvladovanja italijanskega jezika so mu tudi zaupali eno najtežjih nalog v zunanji trgovini Iskre: organizirati in voditi nastop Iskre na italijanskem — v elektrotehniko in precizni tehnologiji na zelo razvitem in močno zahtevnem tržišču. Stvar je bila tembolj kočljiva zaradi sorazmerno majhne komplementarnosti italijan-

skega in jugoslovanskega gospodarstva in dokaj nizkih cen proizvodov elektrotehnične stroke v Italiji. Morda res ti izdelki v Italiji niso bili vselej najbolj kvalitetni, zato se je morala Iskra v tem primeru pod vodstvom našega Valenčiča boriti na kar dveh frontah: za prodor na področju kvalitete in cen, ne da bi bilo ime Iskre poprej znano. Kljub tem nelahkim pogojem — pa je Valenčiču uspelo ustvariti v Italiji za Iskro drugi največji trg v Evropi. V letih 1967—1977 je znašala povprečna letna prodaja Iskre v Italiji kar okrog 55 milijonov dolarjev. V Milanu, v katerem je tovariš Valenčič neutrudno delal in hkrati ljubeznivo sprejemal partnerje in goste, dopolnjujoč to tudi s prijemi sodobnega kulturnega marketinga — znano je zmagovalje Iskrine grafike v Italiji — je tako postavil center, gospodarsko enemu najtrdnjših členov Iskrine mreže v tujini.

Med svojim delom v Italiji pa tudi sicer, je Valenčič utiral marsikatera nova pota višjih oblik Iskrinega sodelovanja s pomembnimi industrijskimi tvrdkami v svetu. Med najbolj pomembne in enakopravne take dogovore sodijo gotovo Iskrini sporazumi o sodelovanju s tvrdkami (Nadaljevanje na 2. strani)

Nov uspeh na sovjetskem trgu

Pred dnevi je Iskra podpisala s sovjetskimi kupcem pogodbo o prodaji 40 zasebnih elektronskih telefonskih central sistema Iskra 300 R in 12.000 telefonskih aparatov vrste ATA 31 K. Tovarni ATC in TEA iz Kranja bosta centrale in telefone dobavili kupcu v prihodnjih dveh letih. Vrednost pogodbe je 8 milijonov 600 tisoč dolarjev.

Podpis te pogodbe je ponoven dokaz ugleda, ki ga je dosegla Iskra na sovjetskem tržišču, pri čemer velja še posebej poudariti kakovost proizvodnih programov temeljnih proizvodov ATC in TEA, v veliki meri pa tudi prizadevnost prodajnih strokovnjakov v delovni organizaciji Iskra Commerce.

Lado Drobež

OBVESTILO

Naslednja, 29. številka, glasila „Iskra“ bo zaradi praznikov ob dnevu borca izšla namesto 8. šele 15. julija.

Uredništvo

Delavski svet ISKRA — SOZD elektrokovinske industrije Ljubljana podeljuje



ČASTNO PRIZNANJE tovarišu

Edvardu Kardelju

članu predsedstev SFRJ in CK ZKJ

za njegov izvirni ustvarjalni prispevek k razvoju in utrjevanju naše samoupravne socialistične demokracije, ki zagotavlja trajno razvojno perspektivo združenemu delu in polno uveljavitev zgodovinskih teženj delavskega razreda.

Priznanje velja še posebej njegovemu prispevku k razvoju samoupravne organiziranosti SOZD ISKRA.

Ljubljana, 21. junija 1978

Predsednik Delavskega sveta SOZD Iskra

Obrazložitev

S tem se delavci SOZD ISKRA pridružujemo številnim priznanjem, ki jih prejema tovariš Edvard Kardelj kot dolgoletni revolucionar in graditelj nove Jugoslavije, eden vodilnih državnikov in teoretikov izvirne jugoslovanske poti v socializem, eden najtesnejših sodelavcev predsednika Tita.

Njegov neprecenljiv izvirni prispevek k razreševanju sodobnih problemov naše civilizacije in odpiranju novih poti k splošnemu napredku in osvobajanju človeka in človeštva predstavlja trajno širjenje in poglobljanje osnov za vsestranski razvoj združenega dela in uveljavljanje delavskega razreda.

Kot ustvarjalen marksističen mislec je znal nenehno odkrivati razvojne tendence naše družbe in oblikovati rešitve ter jih z neusahljivo energijo in vztrajnostjo uresničevati v praksi. Naša nova Ustava in Zakon o združenem delu sta najnovejši konkretizaciji njegove ustvarjalne misli. Z njima so ustvarjeni optimalni pogoji za nadaljnji pospešeni razvoj naše družbe, za uveljavljanje vodilne vloge delavskega razreda in za popolnejše zadovoljevanje posamičnih in skupnih interesov.

Ne nazadnje velja omeniti njegov prispevek k poglobljanju samoupravne organiziranosti Iskre, saj je po sprejetju nove Ustave posvetil svoj dragoceni čas tudi oblikovanju ustreznih rešitev za našo SOZD in nam dal ustvarjalne napotke za naš nadaljnji razvoj.



Marjan Orožen, sekretar komiteja MK ZKS Ljubljana je bil slavnostni govornik na zborovanju delavcev Avtomatike v počastitev dneva samoupravljalcev, XI. kongresa ZKJ in bežigrskega občinskega praznika. Povdaril je, da morajo biti komunisti na čelu vseh akcij, ki pospešujejo razvoj samoupravnih odnosov in uveljavitev dohodkovnih odnosov.



V Kranju so bile od 22. do 24. junija XIV. letne športne igre Iskre, ki so dobro organizirane zelo uspele. Na sliki: Tone Kastelic (Avtomatika), Niko Drinovec (Elektromehanika) in Ilko Vidic (Avtoelektrika) s pokali za drugo, prvo in tretjo mesto v ekipni uvrstitvi.

Nasvidenje na proslavi v Škofji Loki!

Nagrada in priznanje Iskre

Franjo Valenčič

(Nadaljevanje s 1. strani)

Siemens, ITT in Girmi. Tržne in industrijske izkušnje iz tujine, je Valenčič prenašal v proizvodne OZD Iskro in tako vzajemno prispeval k razvoju proizvodnje in trgovine. Seveda pa je ves čas svojega delovanja v Milanu vneto sodeloval tudi pri pobudah in usmerjanju vsesplošni razvoj Iskrene zunanje trgovine v raznih delih sveta.

Morda se ne zavedamo dovolj, da je prav Valenčič izpeljal ustanovitev Iskrene podružnice Iskra France v Parizu. S svojimi izkušnjami pa je pomagal tudi pri odpiranju novih tržišč za Iskro v Latinski Ameriki pa tudi v Zahodni Evropi sploh, zlasti v Italiji in Španiji. Gotovo bo vse to koristilo tudi naslednikom Iskrene. zunanje-trgovinske dejavnosti, zlasti glede na vse večjo aktualnost povezovanja evropske trgovine, pa tudi glede na vse živahnijo rast tržišč, delež v razvoju.

Čeprav je bil Franjo Valenčič tako zaposlen in delovno ploden vse do svoje nedavne upokojitve, je ves čas posvečal tudi nič koliko svojih sil, znanja in dobre volje vsakovrstnim družbenopolitičnim in kulturnim dejavnostim, še več, vsakdo, ki je prišel z njim v osebni stik, je bil za nekaj obogaten, vsaj za prijazno misel, besedo, vzpodbudo. Njegova dobrotljivost in umirjenost je treznila in pomirjala okolje, hkrati pa je bil v nujnih odločitvah vselej dosleden in brezkompromisen. Nič čudnega torej ni, če je bil letos izbran za Iskrene nagradenca, ne samo v priznanje za vse to, kar je storil, ampak tudi v potrditev naše še vedno neprekinjene povezave z njim.

Kot glasilo vseh delovnih ljudi v Iskri mu torej skupno in posamezno Iskraši čestitamo.

Mara Ovsenik

Dr. Alojz Trontelj



Izredni profesor fakultete za elektrotehniko v Ljubljani in vodja laboratorija za mikroelektroniko dr. Alojz Trontelj je kot prvi zunanji sodelavec prejel priznanje Iskro za izjemne dosežke pri uvajanju mikroelektronske tehnologije v Iskro.

Ko smo ga povprašali, kako je prišlo do povezave in sodelovanja z Iskro, nam je dr. Trontelj odgovoril: „Moja povezava z Iskro se je pričela že leta 1959, ko sem delal takoj po diplomu v laboratoriju za polprevodnike Inštituta za elektrozveze na področju diskretnih polprevodniških elementov.

Leta 1970 sem bil med pobudniki petletnega projekta integriranega vezja, naslednje leto pa so me izvolili za vodjo projektnega sveta, oz. teama integriranega vezja, ki združuje raziskovalce s Fakultete za elektrotehniko, Inštituta za elektroniko in vakuumsko tehniko, Inštituta Jožef Stefan in Iskro. Delo v tem laboratoriju je dobilo leta 1973 tudi formalni okvir, ko je bil podpisan med Iskro Elektromehaniko in Fakulteto za elektrotehniko sporazum o dolgoročnem raziskovanju na področju raziskav in razvoja mikroelektronike.

„Vaše delo je prispevalo marsikaj novega tudi konkretno v program in usmeritev Iskro v mikroelektroniko.

Ali bi lahko o tem povedali kaj več? “

„Kot je znano, smo v našem laboratoriju uresničili več kot 80 projektov tankoplastnih vezij, od tega približno deset takih, ki so pomembni za Iskro profesionalni program za posebne namene. Pri tem moram poudariti, da smo pri našem delu kupovali samo nujno potrebni del tuje tehnologije, ki smo ga bogatili z lastnimi dognanji. Pri tem smo si izbrali trdiko, ki se je bila pripravljena pogovarjati z nami enakovredno in enakopravno. Morda bi bilo pri tem zanimivo omeniti, da so prvi pogovori s tujo trdiko o osvajanju nove tehnologije potekali med Iskro in znano ameriško firmo Rockwell. Vendar so nam Američani postavili takšne pogoje, da nam je bilo takoj jasno, da nam hočejo vsiliti tehnologijo, ki je bila v tistem času že v zaostajanju. Želeli so nam dati tudi en ali dva artikla, ki bi jih mi izdelovali. Vseeno se nam je pred podpisom pogodbe posrečilo prepričati vodstvo Iskro, da naj takšne pogodbe ne podpisuje, ker po našem mnenju to ni bila prava pot za znanstveno tehnološko sodelovanje in da se je potrebno takšnega sodelovanja lotiti drugače. Morda pri tem še podrobno iz dela z drugo ameriško tovrstno trdiko AMI, pri kateri delajo tudi naši sodelavci. Naše sodelovanje s to trdiko je kasneje preraslo iz šolanja in prenašanja licenc v skupno znanstveno raziskovalno delo. Povedati moram, da nam je prav kvaliteta znanja naših kadrov v bistvu odprla vrata v to tovarno do zadnjih njihovih dosežkov in tehnologij. Tako striktno zdaj vse skupno delamo. Do tega je v pretežni meri prišlo zato, ker pričakanja, potrjena že na osnovi dosedanjega dela, kažejo, da bo ameriška trdika AMI, s katero sodelujemo na enakopravni podlagi, nekaj dobila nazaj tudi od Iskro same.“

„Kakšni pa so nameni in načrti vaše skupine na fakulteti? “

„Naš namen skupine na fakulteti je, da bi bilo naše delo na raziskovalno-razvojnem področju čim koristnejše Iskri tovarni za mikroelektroniko v Stegnah. Najbrž bo uspešna usmeritev določenih mikroelektronskih pod-sistemov tudi osnova za načrtovano računalniško investicijo. Svojo prihodnost vidimo predvsem v tesni povezavi s posameznimi tozdi Iskro, kjer skupaj z njihovimi sodelavci skušamo zgraditi most iz starega načina razmišljanja v novo tehnologijo, ki zahteva poleg drugačnih tehnoloških posegov, predvsem in tudi spremenjen način mišljenja pri gradnji elektronskih sistemov. Najbrž je to ena izmed najtežjih nalog, ki jih imamo pred seboj, ker gre v bistvu za spreminjanje mentalitete inženirjev.“

„In kako gledate na priznanje, ki vam ga je namenila „Iskra“? “

„Bil sem zares presenečen, ko sem zvedel za Iskro priznanje. Jasno je, da je bilo doslej že veliko dela opravljenega, za Iskro v naši skupini in s tem, da je naša dolžnost, da skušamo, če kaj znamo, pomagati in na primeren način prenesti to znanje v proizvodno sfero. Po drugi strani pa sem vesel, da znajo v Iskri ceniti naše napore, kar je dokaj redek pojav, zlasti na Slovenskem, čeprav velja star latinski pregovor „Nemo propheta in patria“. V tem primeru pa me veseli, da ta stari in preizkušeni izrek ne velja.“

D.Ž.

Jože Čebela



Jože Čebela je dobil priznanje Iskro za izjemne dosežke v delovanju družbenopolitičnih

organizacij in razvoju samoupravljanja v SOZD Iskra.

Na vprašanje, naj kratko opiše svojo delovno pot v Iskri, je Jože Čebela odgovoril:

„Delovno razmerje z Iskro Elektromehanika Kranj sem sklenil pred dvajsetimi leti. Na začetku sem se kot mehanik ukvarjal z montažo telefonskih central po vsej Jugoslaviji. To obdobje mi je nudilo obilico spoznanj in napotkov za nadaljnjo življenjsko pot. V SFRJ skoraj ni mesta, kjer se ne bi službeno zadrževal. Ob tem pa spoznaval navade, običaje ter mentaliteto ljudi. Zame je bila to velika šola, kakršne mi ne bi nudila ne pisana, ne govorna beseda, ampak jo je bilo treba doživeti. Tako sem postal pravi Jugoslovčan brez predsodkov glede nacionalne opredelitve. Skoval sem v tem času mnogo prijateljev in poznanstev z našimi Jugoslovani, pri tem pa sem se utrdil v prepričanju, da sloni skozi NOV ustvarjena enotnost in bratstvo jugoslovanskih narodov med delovnimi ljudmi na trdnih temeljih.“

Seveda mi je Iskra nudila vso podporo pri strokovnem usposabljanju, sem se pa tudi sam entuziaistično lotil dela in že po šestih mesecih od monterja napredoval v vodjo montažne ekipe in kmalu nato v vodjo inženiring področja. Vsega tega brez podpore posrednega ali neposrednega vodstva zagotovo ne bi zmogetl.

Z aktivnim udeleževanjem na samoupravnem in družbenem področju sem začel po petih letih strokovnega dela. Takrat niti zdaleč nisem pomislil, da bi strokovno delovanje kdaj zamenjal z družbenopolitičnim. Toda funkcije so se kopičile. In, je že tako, ko si izvoljen v en organ, te delegirajo še naprej in tako sem imel pred nedavnim kar 13 funkcij. Seveda mislim, da to ni prav, saj si tako preobremenjen z odgovornostmi, ki jih v praksi nikakor ne moreš dobro izvajati. Rezultat je v takem primeru nujno polovičen.

Že 11 let, oziroma tri mandatne dobe sem predsednik sindikalne organizacije Iskro. Dolgo je to obdobje in sam sebi se čudim, kako sem vzdržal. Med tem časom je minilo mnogo kriznih, pa tudi poslovno uspešnih obdobji in ob tem seveda nemalo problemov. Obširna bi bila kronika, če bi hotel v tem kratkem zapisu vsaj v glavnem vse našizati. Mislim pa, da bi morali v okviru Iskro izdelati Iskro življenjepis, v katerem bi zajeli vse podatke Iskrinega razvoja, problemov, in dosežkov. Tak življenjepis bi bil vse-kakor v korist sedanjim in bodočim Iskrašem “

„Kaj menite o vlogi družbenopolitičnih organizacij v Iskri? “

„Vloga DPO v SOZD Iskra je po raznih mnenjih zelo deljena, sam menim o tem naslednje: organiziranost DPO v Iskri kot celoti je v sedanjih fazah našega razvoja in organiziranosti več kot potrebna. Pri tem ne mislim, da želimo snovati zaprtost ali na monopolnih osnovah velikega sistema SOZD. Takih programov nikoli nismo imeli, vendar ne moremo mimo koordinativne vloge delovanja in akcijskih posegov, ki nikakor niso v nasprotju s samoupravljanjem v združenem delu. Ob trenutnem stanju pa je čutili dokajšnje zaprtosti posameznih TOZD za uveljavljanje dohodkovnih odnosov in samoupravne organiziranosti skladno z ZZZ. Tu mislim predvsem na tiste TOZD, ki izkazujejo visoko akumulacijo in pri tem mislijo, da je to rezultat samo njihovega dela, pri tem pa pozabljajo, ali pa nočejo razumeti, kaj je podružbljanje dohodka in kaj družbena lastnina. Od tod tudi velike razlike v OD in nezainteresiranost za solidarnost. V domeni aktivnega dela sindikatov pa je tudi uveljavitev socialne varnosti, razvoj družbenega in osebnega standarda, planiranje srednjeročnega razvoja, uveljavitev delegatskega sistema, dohodkovnih odnosov, posodobitev tehnologije in varstvo pri delu.“

Seveda smo tu že mnogo naredili, vendar, narediti bomo morali še več. Izkušnje so bogate, na napakah se učimo, toda skozi delavsko solidarnost lahko naredimo res marsikaj. Delavci verjamejo sindikatu, zato njihovega zaupanja ne smemo izgubiti; to pa bomo dosegli le, če bomo medsebojno pošteno in odgovorno delovali in če bo delavec delavcu — človek človeku!“

„Kaj vam pomeni priznanje Iskro? “

„Priznati moram, da me je pre- netil predlog organizacij ZB, ZSM in

sindikata SOZD Iskra, da to priznanje da meni. Ob tem sem izredno počaščen. To priznanje v svoje veliko zadovoljstvo sprejemam posebno, ker menim, da ni izrečeno samo meni, ampak celotni sindikalni organizaciji SOZD Iskra ter njenim predstavnikom delovnih organizacij in TOZD. Pomen priznanja delavcem Iskro pa je izražen tudi s tem, da vrednotimo poleg dosežkov v gospodarjenju, inovacijah ter ostalih področjih tudi razvoj samoupravnih oziroma družbenoekonomskih odnosov.“

Ob tem bi rad poudaril stališče našega izvršnega odbora KOOOS, ki meni, da moramo področje podeljevanja nagrad in priznanj za posebne dosežke v Iskri, sistemsko urediti ter s tem dati možnost, da v vseh sredinah samoupravne organiziranosti SOZD Iskra zajamejo čim širši krog delavcev — neposrednih proizvajalcev.

Ob izteku svoje mandatne dobe pa želim izreči še prisrčno zahvalo vsem sindikalnim aktivistom, oziroma članom sindikata v SOZD Iskra, ki so prispevali, da smo uspeli in ustvarili tako homogeno Iskro na principih samoupravnega združenega dela v SFRJ.“

mak

Jože Kočever



Jože Kočever, glavni direktor DO Iskra — industrija kondenzatorjev Semič je prejel priznanje Iskro za izjemne dosežke na področju gospodarjenja.

Ko smo ga ob tej priložnosti povprašali, naj nam kaj na kratko pove o svoji iskrski življenjski poti, nam je odgovoril:

„V semiški Iskri sem se zaposlil leta 1953 kot prvi elektrotehnik v naši tovarni. Leta 1962 sem postal tehniški vodja, 1969. leta pa pomočnik direktorja naše tovarne. Direktor tovarne sem postal 1974.“

Seveda se je v tem času, hkrati z menoj, tehniško in tehnološko razvijala tudi naša tovarna kondenzatorjev v Semiču. Tako lahko mirno rečem, da smo se iz nekdanjega majhnega obrata v Semiču danes razvili v sodobno, moderno industrijo kondenzatorjev.

Sicer pa lahko rečem, da je doslej moja služba v Semiču tudi moja prva in edina zaposlitev. Ko sem namreč prišel v tovarno, je bila moja evidenčna številka 36. Začel sem kot delavec na mestu tehnik, ker preprosto takrat tehnikov pri nas nismo imeli. Mirno torej lahko rečem, da sem tudi sam dejansko rasel s tovarno, se med tem časom vzporedno izobraževal, kakšne funkcije pa sem med tem časom opravljal, o tem pa sem vam že povedal poprej.“

„Kako pa ocenjujete razvoj vaše tovarne v zadnjih letih, to je od 1974. leta dalje, ko ste stopili na čelo vašega delovnega kolektiva? “

„Seveda sem imel predhodnike na tem mestu, s katerim sem dobro sodeloval, ves čas, prav tako pa sem se tudi posvečal nenehno strokovnemu delu in rezultat vsega tega je štestevek celotnega razvoja naše tovarne, oziroma naše delovne organizacije. Vse to je, torej posledica dolgoletnega napora, tako mojega kot vseh delavcev, ki bi ga lahko primerjal s tisto kepico snega, ki jo na vrhu spustiš navzdol, pa med valenjem nizzdol postaja čedalje večja in večja.“

Sicer pa naj navedem nekaj konkretnih podatkov, ki bodo najboljše osvetlili naše delo od 1974. leta dalje. Od takrat pa do danes se je celotni prihodek tovarne povečal za 108 %, število zaposlenih za 25 %, osebni odhodki so porasli za 33 %, vrednost poslovnih sredstev pa za 113 %. Posebej pa moram še poudariti, da se je naša tovarna v tem času odločno

vkjučila v mednarodno delitev dela, saj je naš izvoz porasel za 134 %.“

„In kaj menite o visokem priznanju, ki ste ga prejeli? “

„Predvsem sem prepričan, da je v Iskri še več ljudi, ki bi to priznanje zaslužili pred menoj. Počutim pa se seveda zelo počaščenega in menim, da Iskro priznanje ni priznanje samo meni in mojemu delu, temveč in predvsem je to priznanje celotnemu Iskri-nemu delovnemu kolektivu v Semiču.“

D.Ž.

Leopold Mrak



Polde Mrak, vodja plana, analiz in statistike v Iskri Elektromehaniki, rojen 4. 12. 1923. V Iskri je zaposlen od leta 1947, vse skozi na področju delovnih nalog gospodarskega planiranja.

Že od začetka je kot delavski zapupnik, pozneje pa kot družbenopolitični delavec še posebej aktivno deloval na področju samoupravljanja v delavskih svetih in pri oblikovanju samoupravnega sistema v Iskri nasploh. Pri tem je živa veza med delovnim kolektivom, interesi neposrednih proizvajalcev ter okoljem in družbenopolitičnimi institucijami v občini kot tudi v republiki. To njegovo delo je že dobilo širšo družbeno verifikacijo leta 1972, ko je bil odlikovan z redom dela s srebrnim vencem, podelitev Iskrinega priznanja pa pomeni priznanje za njegovo uspešno delo v 30 letih v Iskri. Na prvi podelitvi priznanj Zveze sindikatov Slovenije je prejel tudi zlati znak sindikata.

Ko smo Poldeta Mraka zaprosili naj nam pove nekaj o svojem delu v zadnjih 31 letih v Iskri, se je rad odzval našemu vabilu: „Pregovor pravi, da se človek vse življenje uči. To je veljalo tudi zame. Ko so me po prihodu iz vojske razporedili v planski oddelek, sem pridobil prva znanja o elementih, dejavnostih in toku reprodukcije. Po nekaterih reorganizacijah dela na področju planiranja sem se v gospodarsko računskem sektorju pričel več ukvarjati z organizacijo in ekonomiko poslovanja. Z večanjem tega znanja in že dokajšnjo prakso na raznih področjih dela sem postopno začel povezovati ter z analizo in predračuni vrednotiti razne obsege in dinamiko poslovanja — vse do oblikovanja celovitega gospodarskega načrta DO.“

S spreminjanjem ekonomskega sistema se je spreminjal tudi sistem planiranja vse do povsem svobodnega odločanja o razvoju DO, seveda z usklajevanjem možnosti in interesov vseh za razvoj zainteresiranih dejavnikov. Za uvajanje v celovito gospodarsko planiranje sem še sedaj hvaležen dr. Kralju, sedaj profesorju VEKS v Mariboru. Vedno sem se zavzemal, da je bila vsaka analiza ali plan verodostojen, jassen in nedvoumen prikaz nekega stanja, situacije, premikov ali oblikovanja poti in ciljev k nadaljnjemu tehničnemu in tehnološkemu ter socialnemu napredku.

S te poti se spominjam mnogih, za delo in napredek zavzetih, sodelavcev širom Iskro pa tudi izven nje, ki so z mnogo znanja in truda ne glede na čas in denar družno trasirali pot razvoja. V dokaz temu so številne nove tovarne in novi izdelki. Razvoj je celo hitrejši, kot so si ga lahko zamišljali.“

— Kaj pa vaše delo na področju samoupravljanja?

„Z uvajanjem samoupravljanja so nastopile bistvene spremembe v odnosih. Tedaj smo imeli že trdnjšo gospodarsko podlago, ki je z novo močjo revolucionarnih hotenj delavcev dala nov polet razvoju proizvodnih in družbenih odnosov.“

V organih upravljanja sem sodeloval od vsega začetka kot član in tudi po strokovni plati, ko je bilo treba na

(Dalje na 3. strani)

Nagrada in priznanje Iskre

Leopold Mrak

(Nadaljevanje s 1. strani)

najbolj ustrezen način oblikovati in tolmačiti razne poslovne podatke, programe razvoja in gospodarske odnose nasploh. Trudil sem se za čim večjo popolnost in razumljivost vseh pisanih in uстных informacij, da bi se delavci vseh kvalifikacijskih stopenj lahko zavestno odločali o sprejemu raznih odločitev. Sočasno sem deloval tudi v družbenopolitičnih organizacijah, zlasti v sindikatu.

Poleg opravljanja rednih funkcij sem glede na delovne dolžnosti pripravljal, oblikoval in tolmačil nešteto gospodarskih informacij, ki so služile informiranju in oblikovanju stališč do gospodarskih razmer, problematike in razvoja. Sodeloval sem tudi pri oblikovanju samoupravnih aktov, investicijskih programov in drugih aktivnostih pri spreminjanju samoupravnih in gospodarskih odnosov. Vedno sem se zavzemal za humanizacijo dela in dobre medsebojne odnose, ki so bistveni pogoj za lažje in učinkovitejše delo.

— Povejte nam kaj o vašem delu zunaj Iskre?

„Aktivno sem sodeloval pri izdelavi in izvajanju programov socialne politike v DO in v občini, kar se je odražalo v opravljanju nekaterih funkcij v okviru sindikatov, v samoupravni stavovni skupnosti in skupnosti socialnega varstva. V ospredju teh zadevanj in aktivnosti je bilo načelo socialne varnosti, ki ga pogojujejo načela enotnosti, vzajemnosti in solidarnosti, tako da si z ustreznim združevanjem dela in sredstev ustvarjamo najugodnejše pogoje za nadaljnji razvoj in izboljšanje pogojev dela ter osebnega in družbenega standarda.

Na koncu bi se, ob odhodu v pokoj, vsem sodelavcem in nadrejenim, ki so kakorkoli iskreno in tvorno sodelovali z menoj, zato tudi iskreno zahvalil. Zaradi tega in več kot 30-letnega dela v Iskri bo zame priznanje Iskre izredno pomembno in drago.

A.B.

Jurica Zdravec



JURICA ZDRAVEC, letošnji dobitnik Priznanja Iskre 78, je že 16 let, lahko bi rekli skoraj od dne, ko je diplomiral na fakulteti za elektrotehniko Iskra. Njegova pot se je pričela v Iskrini delovni organizaciji Elektro-

mehanika, kjer je septembra 1962. leta pričel kot razvijalec v oddelku za razvoj instrumentov in števec. S kratko, enoletno prekinitevjo, ko je kot tehnolog opravljal dela in naloge v Sentijski tovarni uporov, je ostal v Elektromehaniki do 72. leta. Zanjih šest let pa opravlja dela in naloge razvijalca v razvojnem oddelku v delovni organizaciji Iskra-Industrija za avtomatiko. Zaradi sposobnosti in prizadevnosti je postal vodja področja razvoja elementov za avtomatizacijo. V delovnih organizacijah, kjer je bil zaposlen, se je kmalu vključil tudi v družbeno politično dejavnost. Naštemo samo nekaj družbenopolitičnih funkcij, ki jih je v tem času opravljal: bil je predsednik delavskega sveta delovne skupnosti, sekretar osnovne organizacije zveze komunistov, predsednik zbora delovnih ljudi, predsednik komisije za sistematizacijo, za inovacijsko dejavnost, za stabilizacijo in drugih.

Prizadevnost in tako širok krog delovanja tako na družbenopolitičnem področju kot v specializirani razvojni dejavnosti je odraz trdnega karaktera in neizčrpane energije človeka, katerega življenjska pot v rani mladosti ni bila ravno lahka. Rojen je bil 1934. leta v Mariboru. Že kot osemletnega so ga 1942. leta internirali v Schellinghouse in Probstzel v Nemčijo, od koder se je vrnil 1945. leta. Po končani osnovni šoli v Središču ob Dravi in klasični gimnaziji, ki jo je zaključil v Mariboru, se je vpisal na Fakulteto za elektroniko, kjer je diplomiral 1962. leta. Skozi vsa leta, ki jih je preživel v Iskri ga je pri delu vedno spremljalo vodilo: Doseči svoj cilj za vsako ceno, ker bi sicer pred težavami, na katere v razvojnem delu naletiš, že velikokrat obupal. Zato pa je potrebnna močna volja in koncentracija pri delu, ki jo razbremeni kmetovanje, ki je Jurici Zdravcu poleg tehnike najbolj pri srcu.

Š.D.

PRED DNEVOM ISKRE

Predstavljamo organizatorje

V preteklih tednih smo vam predstavili dva neposredna nosilca pravih del za srečanje Iskraev ob Dnevu Iskre — TOZD Tovarna gospodinskih aparatov Reteče in TOZD Tovarna elektromotorjev iz Železnikov. V današnji številki glasila pa vam v kratkem prikazujemo DO Industrija širokopotrošnih izdelkov Škofja Loka v celoti.

Industrija širokopotrošnih izdelkov je s svojimi temeljnimi organizacijami združenega dela zastopana po domala celi Sloveniji, saj so lokacije tovarn na Primorski, Gorenjski, Dolenjski in celo na Notranjskem. Skupno število zaposlenih je približno 3000, delajo pa v šestih proizvodnih in eni prodajni TOZD. Seznam tovarn: TOZD Tovarna elektromotorjev Železniki, TOZD TV Pržan, TOZD Tovarna gospodinskih aparatov Reteče, TOZD Sprejemniki Sežana, TOZD Montaža elektromotorjev Idrija, najmanjša TOZD pa je na Vrhniki, kjer nekaj čez 100 zaposlenih izdeluje antene in antenske naprave.

Proizvodni program Široke potrošnje je zelo širok, saj že ime samo pove, da izdelujejo širokopotrošne artikole. V največji temeljni organizaciji s preko 700 zaposlenimi — Železniki — izdelujejo poleg motorjev malih moči še vrsto malih gospodinskih aparatov, ki smo jih našli že v predstavitvi, prav tak pa je tudi proizvodni program Tovarne gospodinskih aparatov iz Reteče, ki je najbolj znana zaradi svojih štedilnikov. Ti pa seveda niso edini proizvodni artikel. Izdelujejo namreč še vrsto drugih aparatov, ki jih pozna sleherna gospodinja.

Podobne značilnosti veljajo tudi za druge TOZD. V Pržanu, kjer je naslov TOZD TV, naj bi po firmi sodeč izdelovali televizijske aparate. Res jih, celo zelo veliko, niso pa edini proizvod. Med drugim izdelujejo tudi brivnike — izdelali so jih že milijon — zvočnike, gramofone itd. V Sežani poleg dobro poznanih radijskih sprejemnikov v zadnjem času pospešeno razširjajo proizvodnjo ojačevalnih naprav, dopolnilna proizvodnja pa so kasetni transistorji, ki jih izdelujejo po Grundigovi licenci. Iz proizvodnih prostorov pa prihajajo še različni transfor-

matorji, stabilizatorji za črno bele in barvne televizorje itd.

Na Vrhniki izdelujejo antene, antenske naprave in domofone, njihove izdelke pa verjetno dobro poznajo vsi, ki imajo doma televizor opremljen z anteno, saj je njihov sistem antenskih ojačevalnikov Global najnaprednejša konstrukcija v Jugoslaviji.

Idrija je tovarna, kjer po klasičnem načinu ničesar ne izdelujejo, temveč samo montirajo polizdelke iz Železnikov. Končni izdelki so različni asinhronski in kolektorski motorji, lani pa so pričeli tudi s proizvodnjo hladilniškega motorja za dansko firmo Danfoss.

Proizvodni program, ki smo ga našli, seveda še zdaleč ne predstavlja celovite podobe, je pa zadostna ilustracija dejavnosti Industrije širokopotrošnih izdelkov.

Značilno je, da najširši krog ljudi pozna Iskra pravzaprav po izdelkih te DO, saj ostali proizvodni program Iskrinih tovarn — z izjemo nekaterih aparatov — skorajda ne zaide v malo-prodajne trgovine.

Industrija širokopotrošnih izdelkov je relativno mlada Delovna organizacija, ki še vedno ni zadovoljivo konsolidirana, čeprav se družbenopolitične organizacije v tej smeri zelo prizadevajo.

Rezultati se na mnogih krajih že kažejo, največji uspeh pa je nedvomno dosežena enotnost v programskih izhodiščih. Jedro vseh razvojnih prizadevanj Široke potrošnje je predvsem kvaliteten dvig ravnih izdelkov. To velja zlasti za različne gospodinske aparate, ki bodo sčasoma postali sam kvaliteten vrh podobnih izdelkov doma in v tujini. Usmeritev pa je enaka tudi za ostale izdelke — televizorje, radijske sprejemnike in elektromotorje.

O razvojnih smereh in načrtih je glavni direktor IŠP Simon Primožič izjavil: „Glede na dejstvo, da so proizvodna sredstva v tovarnah naše Delovne organizacije zastarela in nam to povzroča velike težave pri poslovanju, vlagamo vse sile, da bi že v bližnji prihodnosti investirali predvsem v moderno opremo in tehnologijo. Na ta način bi z sedaj znano mednarodno delitvijo dela na naših izdelkih uvrstili položaj doma in v svetu.

Upamo, da bo cilj možno uresničiti v zelo kratkem razdobju nekaj let — predpogoj pa je seveda prisotnost Iskre kot celote. V bodoče naj bi širokopotrošni izdelki za Iskra predstavljali element pospeševanja prodaje vseh izdelkov — prav ti izdelki pa bodo tudi eden od osnovnih nosilcev Iskrinega simbola na poti v zavest potrošnikov.

Naša dejavnost je v Iskri v sedanjih obliki stranska dejavnost, temu primeren pa je tudi njen rang — ki ga pravzaprav ni. Verjetno ni najpamet-

nejša usmeritev, ki je v Iskri zadnje čase morda preveč prisotna, da se nekatere dejavnosti pospešujejo, druge pa prepuščajo usodi. Še vedno smo mnenja, da bi morala Iskra v celoti zagotavljati enakomeren razvoj vseh združenih dejavnosti.

Problemi, čeprav precej težki, pa seveda niso nerešljivi, še zlasti ne, če združeno ukrepamo — vsi v Široki potrošnji pa se tega morda še premalo zavedajo. Odpravljanje take miselnosti pa je jasno začrtana pot dela vseh samoupravnih in družbenopolitičnih aktivnosti, ki so v Široki potrošnji zelo prisotne.

Eden redkih sindikatov v Iskri, ki na vsaki seji obravnava poročilo in potek proizvodnje in poslovanja je prav v Široki potrošnji — tako zastavljeno delo pa je nedvomno dobra podlaga za nadaljnjo konsolidacijo Delovne organizacije, ki je že geografsko silno razdrobljena.

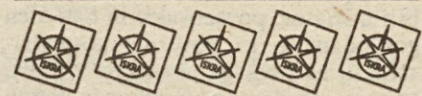
Stane Fleischman

4. julij '78

dan iskre dan borca



škofja loka



Pripravljalni odbor za prireditve Dan Iskre je na seji 22. junija ugotovil, da kljub zamujenemu roku prijave še vedno niso prispele v takem številu kot je bilo predvideno. Od zaželenih 20.000 Iskraev je bilo do 22. junija prijavljenih komaj 14.052.

Dobro se je odrezala DO Široka potrošnja, ki s 1998 prijavljenimi posilja na srečanje Iskraev kar 69 % kolektiva — ne številčno in procentualno temveč glede na dejstvo, da je geografsko izredno razdrobljena in da ima v svojem sestavu vrsto oddaljenih temeljnih organizacij.

Avtoelektrika iz Nove Gorice je poslala procentualno največ prijav — kar 82 % vseh zaposlenih. Po vrstnem redu ji sledijo IEZE 73 %, Elektromehanika Kranj 61 % — glede na bližino prireditve je to zelo slaba udeležba — Semič 52 %, Avtomatika 36 %,

Iskra Commerce in Skupne službe SOZD Iskra 31 % in slednjič Zmaj 28 %.

V poprečju se število prijavljenih giblje med 58 in 59 %, kar je glede na dogovorjene prijave daleč pod načrtovanim.

Čeprav nekoliko pozno pa vse objavljene in prijavljene v imenu organizatorja — Široke potrošnje — vljudo vabimo na ogled razstave izdelkov te Delovne organizacije, ki bo v času prireditve odprta non-stop v novem lokalu na Spodnjem trgu — v Škofji Loki seveda.

Na razstavi bodo zbrani vsi pomembnejši izdelki, ki jih v tej Delovni organizaciji izdelujejo, verjetno pa bo hkrati tudi demonstracija gospodinskih aparatov in video-akustičnih naprav z Iskrinim simbolom.

Stane Fleischman



S sestanka za pripravo dneva Iskre v Škofji Loki.



DUŠAN ŽELJEZNOV

(49)

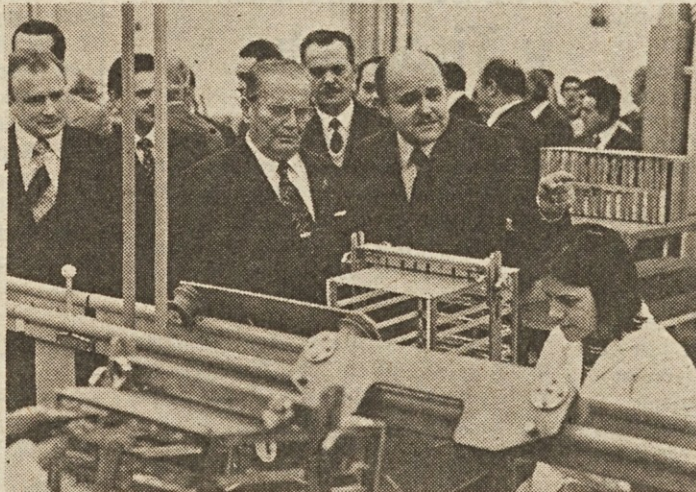
TITO V ISKRI

„Zaradi izredne zanimivosti pogovorov“, nadaljuje poročilo v našem glasilu, „je čas hitro mineval, ne da bi se zavedli, že sta minili dve uri. Predsednik DS Henrik Peterneš se je zato zahvalil maršalu Titu za obisk, oziroma za to, da je izpolnil dano obljubo in prišel k nam, hkrati pa mu je izročil v imenu kolektiva kovček z ročnim orodjem. Tovarišica Jovanka Broz je prav tako iz njegovih rok prejela v dar naš najnovejši prenosni televizor Minirama.

Ob koncu obiska se je maršal Tito še vpisal v knjigo častnih gostov in si s soprogo še ogledal samopostrežno tovarniško restavracijo. Strežajke so mu hotele ponuditi kosilo, on pa je v šali vprašal, če imajo priljubljene kranjske klobase.

Še enkratni stisk rok ter zahvala za lep sprejem in gosta sta s spremstvom odpotovala na Brdo, kjer se v teh dneh mudita.

Naše glasilo pa se je v naslednji, 2. številki z dne 19. januarja 1974. še enkrat spomnilo Titovega obiska pri nas in prineslo na tretji strani članek pod naslovom „Tito med nami“ ter ga opremito s številnimi fotografijami, med njimi tudi že z dokumentarno sliko, posneto ob prvem Titovem obisku v Iskri 1954. leta. Drugi sestavek o drugem Titovem obisku v Iskri se glasi: „Predsednik SFRJ Josip Broz Tito je bil 8. januarja letos



drugič v Iskri. Prvič je obiskal kranjsko Iskra spomladi leta 1954, kjer si je najprej ogledal proizvodne obrate, nato pa je imel na dvorišču tovarne, tesno obkrožen od navdušenih delavcev govor, v katerem je posebno poudaril pomen samoupravljanja in večje produktivnosti, hkrati pa je dal kolektivu vse priznanje. Njegovo neizmerno zaupanje v delovnega človeka, in prav zato zaupanje med Titom in ljudstvom, je rodilo bogate sadove. Tudi zdaj, ob drugem obisku, se je to zaupanje nadaljevalo, čeprav je predsedniku spontano in navdušeno ploskala mlajša generacija. Nekaj je v teh srečanjih, kar bogati, kar vzbuja varnost, sproščenost in radost. Tako je, kot bi se srečali dobri

prijatelji, ki si povedo vse, kar je potrebno in kar bogati širino vzajemnega zaupanja.

V prejšnji številki smo pisali o obisku predsednika Tita in njegove žene Jovanke (8. januarja 1974.), ki sta si ogledala novo Iskrino tovarno „Telekomunikacije“ na Laborah v Kranju. Uradni potek obiska je bil opisan na prvi in drugi strani, dve sliki pa sta nazorno prikazali izredno zanimanje Tita za posamezne faze dela, predvsem pa za sodobno opremo in tehnologijo.

Tej številki glasila smo namenili bolj neuradno besedilo, ki prikazuje zanimanje predsednika in njegove soproge Jovanke tudi za pogoje dela, osebne dohodke, varstvo otrok in družbeni standard. Razgovori s proizvodnimi delavci pa kažejo, da je naš predsednik tudi pazljiv poslušalec in prav zato so bili razgovori sproščeni. Prisrčnost in nasmeš sta že pri prihodu odgrnila tenčice tiste zadržanosti in morebitne treme, ki je ponavadi spremljevalka ob raznih nastopih v javnosti, posebno pa pred visokimi gosti. Prisrčen stik je bil vzpostavljen v trenutku, ko so si segli v roke Tito in predstavniki kolektiva. Še pred avlo je predsednik delavskega sveta Henrik Peterneš pozdravil oba gosta z naslednjimi besedami:

„Vas in vašo soprogo v naši sredini najpriskorneje pozdravljam in se zahvaljujem, da ste se odzvali našemu vabilu v želji, da bi se lepo in sproščeno počutila v našem kolektivu!“

Ob vstopu v avlo je predsedniku skoraj zastal korak; njegov pogled je bliskovito objel prostor, in kot je kasneje pripomnil, takoj je vedel, da bo v novi tovarni videl odlike sodobne gradnje in sodobne miselnosti. Po rokovanju se je nasmešnil in dejal:

„Evo, pa smo došli!“

Tesnejše povezovanje s SEV

Notranja problematika naših DO in hkrati problematika naših zunanje-trgovinskih mednarodnih povezav sta našli odmeva v pogovoru, ki smo ga imeli s članom poslovnega kolegija Ivom Klešnikom, ki se je prijazno odzval našemu povabilu in samo ob koncu šaljivo potrdil, da bi kdaj pa kdaj tudi rad stisnil svoje klešče. Sicer pa je prav pogovor z njim dokazal, kako povezane so delovne naloge v TOZD, SOZD, zbornici z nastopom na tujih tržiščih. Vsekakor pa sobesednika bralcem ni treba posebej predstavljati, saj je že naš dolgoletni Iskrin veteran.

Pršli ste iz delovne organizacije Avtomatika v SOZD. Kako gledate, ali je tudi to vrsta potrebnega povezo-

vanja z osrednjim vodstvom TOZD? Dejavnosti v okviru osnovnih nalog so v bistvu močno povezane z dejavnostmi delovnih organizacij. V organizacijah SEV, v zbornicnih organih in drugih institucijah poslovnega in splošnega združenja, delujejo konkretni ljudje iz delovnih organizacij in SOZD. Menim, da je bilo povezo-

vanje doslej premajhno, čeprav so v istih organizacijah delovali zadolženi ljudje kot bodo poslej, vendar so zato v imenu Iskre zastopali različne interese delovnih organizacij in TOZD, delovanje torej ni bilo usklajeno. Sam

že kar aktivno sodelujem s posameznimi delovnimi organizacijami, oziroma ljudmi, ki so v le-teh zadolženi v zgoraj omenjenih organih. Za začetek poskušamo ugotoviti, kdo vse je v teh organizacijah za kakšno institucijo zadolžen, vendar smatram, da se do danes nimam popolnega pregleda. Morda bi ponazoril s prispodobno: podobno kot banka reklamira svoje

usluge kot „naslov za denarne zadeve“ — tako naj se tisti, ki se želijo posvetovati na temo SEV, zbornica in ostalo, obrnejo name, predvsem tedaj, ko obravnavajo zadeve skupnega pomena. Teh zadev je pa precej.

Kakšne so razlike, na katere ste naleteli? Kako ste se znašli na novi delovni dolžnosti? Ali vam bodo služile metode, ki ste se jih posluževali prej, tudi zdaj, se zlasti z vidika konkretnega pristopa k problemom?

Vključitev v ta kolektiv in v to dejavnost, oziroma konkretno delo, ni bila težka, — saj postajam v Iskri že veteran, poznam ljudi, zato sodelovanje ni bilo problematično, saj sem navezal samo ožje stike z istimi ljudmi in spremenjenimi nalogami.

Avtomatika — se pravi moja temeljna organizacija je aktivno delovala v organizaciji SEV, tako bilateralno kot multilateralno v komisijah, sekcijah in delovnih grupah. Princip dela mi je torej poznan že od tam, čeprav s poudarkom na strojogradnji. Moje

spoznanje s tehniko in elektronsko radioindustrijo, kjer pa je princip podoben, je vneslo samo nove teme, ne pa novega sistema dejavnosti. Spoznanje z elektronom, kar se tiče pogle-
da na dejavnost prej in zdaj: pa je bistveno različno. Pred tremi leti sem odšel iz tovarne, kjer je bilo delo zelo konkretno; saj sem se ukvarjal z neposredno tehnologijo, proizvodnjo, kadri. To delovanje sem potem zamenjal z nekonkretnim delom v Avtomatiki tu pa so zadeve še za korak bolj odmaknjene od konkretnega. Vendar ima aktivno dejavnost in s tem neposredno povratni vpliv na proizvodnjo.

Ali boste svojo nekdanjo organizacijo favorizirali z osrednje delovne pozicije? Ali je prav, da vsak skrbi za svoje ali vsi postajamo njegovi?

Resno se trudim, da favoriziranja ne bi bilo, in mislim, da mi to uspeva, čeprav pa so vplivi prejšnje dejavnosti gotovo prisotni. Če sem v enem od prejšnjih vprašanj dejal, da prihajam med znanee — potem jih seveda največ poznam v Avtomatiki, in ti stiki z mojim odhodom niso prenehali. Stiki z drugimi organizacijami potekajo enako, vendar je za to potreben čas. Ne gre torej za vprašanje principa, ampak za logiko, ki je pogojena s tem, kar sem že rekel — spoznati ljudi ni lahka naloga.

Prepričan sem, da morajo ljudje na takih delovnih nalogah imeti širok pristop, skrbeti za SOZD in njene dele in nobena njena delovna organizacija ne rabi skrbnikov za posamezno dejavnost. Razumljivo pa je, da se ljudje bolj ukvarjajo s tem, kar bolj poznajo. Avtomatiki želim še vnaprej najmanj tak procvit v naslednjem obdobju, kot ga je imela v dosedanjem.

V novi delovni dolžnosti ste povezovalni člen med SOZD, Gospodarsko



Ivo Klešnik.

zbornico Jugoslavije ter poslovnimi skupnostmi, in drugimi institucijami. Ali je to sodelovanje že dovolj tesno? Ali naj bi bila zbornica zbir delovnih organizacij, ali le pobudnik in organizator? In ali to tudi v resnici je?

Prepričan sem, da zbornica mora biti iniciator, povezovalac in tisti člen gospodarstva, ki povezuje gospodarstvo in ga pomaga usmerjati v pravo smer, v razvijanje programov in njenih dejavnosti. Menim, da bi morala biti bolj aktivna pri programiranju in usmerjanju prav zaradi tega, ker se proizvodni programi v okviru republike in Jugoslavije marsikdaj po nepotrebnem podvajajo in ustvarjamo predimenzionirane kapacitete, posledica tega pa so neizkoriščene kapacitete, predraga proizvodnja, neracionalno trošenje nacionalnega dohodka itd.

Zbornica se trudi, da bi to bila, ne vem pa, če ta trenutek že lahko ocenjujem, če to je. Za tako oceno še premalo časa delam na tem področju. Vendar pa mislim, da bi najbrž morala biti zbornica bolj napadalna pri usmerjanju gospodarstva v racionalno investiranje. Seveda pa ima zbornica še mnogo širše naloge; posebno v zadnjem obdobju se v okviru zbornice formira močna aktivnost — sodelovanje gospodarstva na tujih trgih za vse države. Sekcije, ki bodo delovale v okviru Gospodarske zbornice Jugoslavije in tudi prijave svojo aktivnost, se porajajo zelo hitro in zdaj imamo že preko 50 sekcij. V nekaterih smo, ali bomo dobili tudi predsedniška in podpredsedniška mesta. V okviru Gospodarske zbornice Jugoslavije so formirane tudi strokovne službe za sodelovanje Jugoslavije s SEV, ki so servis naše dejavnosti in z njimi tudi aktivno delajo. Poudariti moram, da z zbornicami ne sodelujem sam, ampak se v bistvu kompletni kolektivni poslovodni organ ukvarja z našo dejavnostjo, s predstavitvijo zbornice in njenih organov.

Morda moti dejstvo, da je Gospodarska zbornica Jugoslavije po strokovni usmerjenosti Jugoslavije drugače usmerjena kot Gospodarska zbornica Slovenije. Po mojem bi bilo pametno, če bi bili ti dve področji — strojogradnja ter elektro in elektronska industrija tudi v Sloveniji ločeni.

Kako gledate na trgovanje s SEV, posebno z vidika uravnovešenja med vzhomom in zahodom?

V okviru Jugoslavije so se proizvodnje posameznih grupacij oziroma OZD povezale v vrsto poslovnih skupnosti in prek njih izvajajo vrste skupnih nastopov in akcij. Posamezne DO so sicer v nekaterih od teh poslovnih skupnosti včlanjene, vendar je pomanjkanje organizirane akcije za včlanjenje imelo določene negativne posledice. Tako smo člani nekaterih poslovnih skupnosti, kjer ne bi bilo nujno, da smo prisotni, v drugih pa nismo, čeprav bi bilo to koristno. Iskra na primer ni član JUMELA, kot poslovne skupnosti, čeprav vključuje precej delovnih organizacij s področja strojegradenj in elektrotehnike. Ta poslovna skupnost ima dokaj dosti pooblastil; prek svojih predstavnikov je član zveznega komiteja za energitiko in industrijo, kar pomeni, da prek svojih odborov lahko kreativno vpliva na politiko Jugoslavije na tem pod-

ročju. V njemovem okviru je deloval konzorcij za izgradnjo 380 kw mreže Jugoslavije, kjer se je razdeljevala tudi devizna kvota. Za te namene je imela Iskra — ker ni bila član — kar velike probleme. Mogoče bi bilo prav, da vsi, ki v Iskri kreiramo politiko vstopa v taka združenja, najprej pomislimo, kakšne pozitivne posledice bo imelo članstvo in šele na koncu na to, kakšna je članarina ali strošek. Pogostokrat so vprašanja obrnjena.

Ali se dovolj prilagodimo v poslovanju z državami SEV?

Iskrine ambicije na poslih z državami SEV so kar velike, saj že predstavlja okoli 25 % izvoza in približno na tem nivoju računamo, da bomo ostali tudi v prihodnjem obdobju. Tak odstotek izvoza je že postal sistem in ne bi smeli dovoliti, da se ga obravnava kot dopolnilo. Izredno težko pa bomo povečevali izvoz z načrtovanimi odstotki, če se ne bomo v večji meri vključili v kooperacijske oblike sodelovanja z državami vzhoda. Na vzhodu je to sistem, ki se mu bomo morali nujno prilagoditi, če bomo hoteli ostati resni partnerji. Ne vem zakaj ne bi vztrajneje in smejeje iskali kontra posle tako v kooperacijah kot v drugih oblikah, če tisto, kar na področju SEV kupimo, vgradimo v naše proizvode ali pa direktno prodamo na našem tržišču in s tem postavljamo gotove temelje našemu izvozu.

V sodelovanju z državami SEV pa ne smemo delovati samo po klasično komercialnih metodah, ampak je naše sodelovanje v komisijah in sekcijah SEV, čeprav ne s takojšnjim učinkom — eden od pogojev, da pride tudi do konkretnih poslov.

Tu velja poudariti; prenekatere naša temeljna organizacija bi prišla v težave, če bi prodajala proizvode na te trge zaradi tega, ker ni prometa v obratno smer, bila zmanjšana, ali če bi prišlo do prekinitve pogodb. Prepričan sem, da bi v okviru naše specializirane organizacije za nastop na tujih trgih morali organizirati posebno ekipo, ki bi se ukvarjala s kontra posli.

Glede na organizacijo SEV, ki je zelo razvejana, strokovno močna in predstavlja v teh državah neko moč, menim, da bi morali aktivnost v teh organih v Iskri ojačati. Za Iskro so zanimive predvsem komisije za radio, elektro in elektroniko in strojogradnjo. V prvi vrsti bi morali sodelovati od osmih sekcij vsaj v petih, v drugi pa od sedemnajstih sekcij v štirih. Odgovorni delavci v delovnih organizacijah so o tem informirani in gre samo za pojačanje aktivnosti za realno dogovarjanje.

Ste Klešnik. Ali imate klešče in koga nameravate z njimi uštipniti?

Če počasi postajam v Iskri veteran v neki strukturi, mi to mogoče daje neko pravico, da kritično gledam na prehojemo pot in prihodnost Iskre. Prepričan sem, da je prihodnost lepa, seveda pa je šanse, ki so tu že sedaj in bodo tudi v prihodnje, treba tudi izkoristiti. Tega ne znamo dovolj, in vzrok ni v neznanju ali nesposobnosti, le premalo zagnano se lotevamo svoje perspektive, premalo klubaške strasti je v nas; za svoje barve se je potreba boriti, da pa nam kondicije ne manjka, dokazujemo, ko se gremo nove reorganizacije. Takrat bi pa rad kaj odščipnil...

Mara Ovsenik

Nova trgovina v Titogradu

V drugi polovici tega meseca bo delovna organizacija Iskra Commerce odprla v Titogradu že drugo prodajalno v tem mestu. Novo trgovino bo uredila v pritličju večjega stanovanjskega poslopja v, lahko bi rekli, trgovsko zanimivem delu mesta.

Skupna površina novega Iskrinega objekta bo 368 m², od česar bo zavzela prodajalna 163 m², skladišče pa 215 m².

V novi prodajalni bo moč kupiti vse izdelke iz Iskrinega proizvodnega programa, hkrati pa tudi izdelke drugih proizvajalcev, ki dopolnjujejo naš asortiman.

Načrtovana realizacija novega trgovskega objekta je v tem letu nekaj manj kot 4 milijone, prihodnje leto naj bi se povečala na skoraj 10 milijonov dinarjev, v letu 1980 pa naj bi ta realizacija predvidoma dosegla že 16,5 milijona dinarjev.

LD

Volilna konferenca ZSMS

Jani Šavs še naprej predsednik mladinske organizacije v Iskri Commerce — „Delo mladih mora sloneti na delu po osnovnih organizacijah in aktivnih, ne pa na koordinacijski konferenci“ — Različna aktivnost mladih po enotah IC v Jugoslaviji, odvisna pa je zlasti od prizadevnosti drugih DP organizacij — Tam, kjer je organizacija ZK delavna, so tudi mladi marljivi — V Ljubljani in Beogradu najbolj uspešni, najmanj aktivni pa so menda v Zagrebu.

Minuli teden je bila v Iskri poslovnih stavbi v Ljubljani redna letna volilna konferenca ZSM v Iskri Commerce. Na dnevnem redu tega pomembnega srečanja mladih Iskrašev iz vse Jugoslavije — zaradi varčevanja so se konference udeležili le delegati mladinskih organizacij in aktivov po filijah Iskre Commerce — so bila najprej poročila o delu mladih v minullem obdobju. Iz teh poročil naj na kratko izluščimo, da so kljub številnim kritikam s svojim delom mladi dokaj zadovoljni, le v nekaterih filijah delo ne more in ne more steči. Odvisno je v veliki meri tudi od aktivnosti drugih družbeno-političnih organizacij, kjer pa te ne delajo tako kot bi morale, je tudi delo mladih precej zašepalo. Seveda pa to ni edini problem, ki pesti mlade aktiviste: terensko delo, delo v dveh izmenah, precejšnja oddaljenost od Ljubljane in še nekatere ovire onemogočajo mladim, da bi se ponekod še aktivneje vključili v družbenopolitično in gospodarsko življenje svojega kolektiva.

Po poročilih delegatov osnovnih mladinskih organizacij in aktivov je o dosedanjem delu in načrtih za prihodnje spregovoril tudi dosednji predsednik koordinacijske konference ZSM Iskra Commerce Jani Šavs. Tudi on je ugodno ocenil delo mladih v Iskri Commerce, pri tem pa opozoril,

da mora aktivnost mladih sloneti na delu po osnovnih organizacijah in aktivnih ne pa na delu koordinacijske konference, ki mora biti le usklajevalni organ. Na kratko je podal tudi načrte za delo v prihodnje.

Le-ti so:

- obisk političnih šol oziroma seminarjev
- oživitve dela marksističnega krožka
- boljše obveščanje preko glasila Iskra
- ponovno izdajanje Informatorja
- udeležba na seminarjih in različnih predavanjih
- obveščanje o gospodarjenju kolektiva
- organiziranje obiskov po Iskrinih delovnih organizacijah
- nadaljevanje uspešne akcije „4000 ur brezplačno“
- udeležba na mladinskih delovnih akcijah
- kultura, šport, rekreacija.

Kot že rečeno, je bila konferenca namenjena tudi izvolitvi novega koordinacijskega sveta. Delegati so za predsednika ponovno izvolili Janija Šavs, za njegovega namestnika Kozelj Meri, ki bo poleg tega tudi usklajevala delo s filijami, za sekretarja pa so izvolili Marjana Česna. V koordinacijskem svetu so še predstavniki osnovnih mladinskih organizacij in aktivov. Ob tem velja še zapisati, da so mladi iz IC izrazili vso željo, da bi bil njihov mentor tudi v prihodnje tovariš Janez Drašler.

Konference so se udeležili tudi predstavniki drugih družbenopolitičnih organizacij, mladi pa so medse povabili še glavnega direktorja IC Iljo Mediča, ki jim je na kratko orisal gospodarjenje Iskre Commerce v sedanjem obdobju. Mlade je opozoril zlasti na nujnost nadaljnega izobraževanja ob delu ter jih pozval, naj se še bolj vključijo v delovni proces ter v samostojno delo Iskre Commerce, kot specializirane organizacije za izvajanje tržnih funkcij v Iskri.

Lado Drobež



Mladi Iskra Commerce na volilni konferenci.

SKLEPI LETNE KONFERENCE ZSMS ISKRA COMMERCE

1. Osnovne organizacije, ki še niso uresničile sklepov Srečanja mladih Iskre Commerce 1977, naj se angažirajo, da bodo le-ti izvršeni do naslednjega srečanja.
2. Mladi se morajo maksimalno udeleževati poslovno in družbenopolitično.
3. Posvetiti je treba večjo pozornost izobraževanju, predvsem v političnih šolah. Le-te naj obiskujejo aktivni mladinci in naj pridobljeno znanje prenašajo na ostale mladince v svoji osnovni organizaciji.
4. Sprejemamo predlog novinarja — urednika Lada Drobeža o ustanovitvi časopisnega sosveta in uredniškega pododbora delovne organizacije Iskra Commerce v glasilu Iskre, z namenom, da se izboljša sistem obveščanja. Zadolžujemo člana in namestnika ZSMS v sosvetu in uredniškem odboru ter komisije za informiranje po osnovnih organizacijah za redno obveščanje.
5. Sodelovanje z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami je treba okrepiti.
6. Stike s Koroško dijaško zvezo bomo nadaljevali.
7. S proslavami in podobnimi prireditvami bomo obeležili pomembne dogodke iz naše zgodovine ter s sindikatom organizirali Dedka Mraza.
8. Janez Drašler ostane še naprej naš mentor.
9. Prizadevati si moramo za čimbolj množično aktivno vključevanje mladih v naše vrste.

BOLJŠE OBVEŠČANJE

V prizadevanjih, da bi v Iskri Commerce končno le zboljšali sistem obveščanja preko glasila Iskra, pa tudi preko internega informacijskega lista — Informatorja, ter v skladu s statutom glasila Iskra, bomo takoj v dneh po 4. juliju — dnevu borca — ustanovili časopisni sosvet in uredniški pododbor delovne organizacije Iskra Commerce v Iskrinem osrednjem tedniku. Člane in njihove namestnike bodo v ti dve telesi imenovali vse temeljne organizacije, kot tudi družbenopolitične organizacije in samoupravni organi. Časopisni sosvet bo, kot družbeni

organ, vodil politiko obveščanja v „Iskri“ in „Informatorju“, uredniški pododbor pa bo imel vlogo operativnega organa. Sosvet naj bi praviloma vodil predsednik sindikata IC, pododbor pa bo najpomembnejša naloga teh ljudi omogočiti pretok informacij od vira, torej od kraja dogajanja do novinarja, nihče pa ne bo „zbolel“, če bo napisal tudi kaj sam.

Nekatere temeljne organizacije — prva je bila Marketing — so imena že poslala, nekateri pa se, kot vse kaže, kljub prošnji še vedno ne morejo odločiti, kdo bo v njihovi sredini v prihodnje skrbel za informacijsko dejavnost.

Lado Drobež

Usklajevanje samoupravnih aktov z ZZD

Pretekli teden je bil v poslovni stavbi DO Široka potrošnja v Škofji Loki področni kolegij sekretarjev delovnih organizacij. Razpravljali so o usklajevanju samoupravnih internih splošnih aktov v SOZD Iskra, s posebnim poudarkom na področju delovnih razmerij. Ob tem je Pavle Gantar, v.d. član kolegijskega poslovnega organa SOZD Iskra za družbeno-pravne zadeve, dejal:

„Že do decembra letos mora biti usklajena zakonodaja z zakonom o združenem delu. Čaka nas torej dosti dela, na konkretnih akcijah v OZD. Pri usklajevanju teh samoupravnih aktov z zakonom o združenem delu, gre še za posebno odgovornost, saj z oblikovanjem samoupravnih norm hkrati gradimo samoupravni sistem v praksi. Kvaliteta sedanjih samoupravnih splošnih aktov marsikje še ni najboljše, kar pomeni, da ponekod še ni izpeljana povsem v duhu ZZD.

Samoupravna zakonodaja v OZD je v bistvu izborna samoupravna zakonodaja, torej tista, ki jo sleherni samoupravna delovna sredina oblikuje po svojih potrebah in predstavlja torej prinski zapis o medsebojnih pravicah in dolžnostih delavcev v združenem delu. Zato je torej dolžnost vsakega delavca v združenem delu, da pri oblikovanju in usklajevanju določil v samoupravnih aktih aktivno in kreativno sodeluje. Dolžnost poslovnih delavcev pri nastajanju in oblikovanju teh aktov pa je, da s svojim strokovnim prispevkom in poslovodno iniciativo zagotovijo vsebinsko celovitost samoupravnih aktov in njihovo uskladitev z ZZD v postavljenih rokih.

Končni rok pa je kratek. Zato je potrebno pihiti in po tozkih pregledati, koliko je že narejenega. Ob tej ugotovitvi se je Pavle Gantar posebej zadržal pri petih osnovnih aktih. „Na prvem mestu je vsekakor samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev TOZD, ki je temeljni splošni akt. Le-tega bo predvsem potrebno pregledati in uskladiti tudi s stališči in priporočili sindikatov. S tem sporazumom pa mora biti usklajen sporazum o združevanju TOZD v DO in Statut.

Pravice in dolžnosti slehernega delavca pa so nadalje konkretno opredeljene tudi v Pravilniku o delovnih razmerjih v TOZD ter razvidom del, opravil in nalog, ki je opredeljen v 19. členu Zakona o delovnih razmerjih. Razvid DON je seveda nov akt, ki zamenjuje bivšo sistemizacijo delovnih mest. Prav zaradi tega pa je z oblikovanjem tega akta — razvida DON — povezana še vrsta vprašanj, na katera še niso povsod našli povsem zadovoljivih konkretnih odgovorov, saj ta akt obravnava občutljiva vprašanja iz dela in pogojev dela, zato bo še posebej potrebno paziti, da ne bo kateri izmed delavcev morda oškodovan. Razvid del, opravil in nalog bo zaradi specifične narave dela in pogojev poslovanja in pridobivanja dohodka in OD v vsaki TOZD drugačen. Vendar pa je možno in potrebno, da med seboj tehnološko in dohodkovno povezane TOZD — na primer znotraj posamezne delovne organizacije, če že ne SOZD — izoblikujejo enotno metodologijo za izdelavo razvidov del v posamezni TOZD. Enoten način izdelave sicer različnih razvidov DON bo namreč olajšal medsebojno primerljivost in skladnost dela, planiranja in odločanja med zainteresiranimi TOZD.“

Vsi ti akti — tudi Statut SOZD — pa morajo biti usklajeni z ZZD najkasneje do 11. decembra letos, kakor določa 660. člen ZZD. Naloga je torej obsežna, čaka nas še obilica dela. Da bomo dosegli postavljeni rok, pa so se na sestanku sekretarjev v Škofji Loki, ki ga je vodil Pavle Gantar, odločili, da bodo za vsak posamezni akt formirali delovne teame, in določili njihove vodje, ki naj bi naredili teze za pristop k tej nalogi v vseh TOZD Iskre. Naloga teh teamov je poleg tega tudi organizacijska in strokovna pomoč tistim tozdom Iskre, ki so kadrovsko šibkejši. Tisti, ki pa te akte že imajo izdelane, pa bodo lahko še enkrat primerjali in uskladili svoj pristop k temu zahtevnemu delu.

USTANOVITEV DELOVNIH SKUPIN

V nadaljevanju diskusije je Erik Vrenko poudaril še nekaj dodatnih nalog, ki jih bo treba dokončati v istem terminu. Gre za celotno vrsto raznih konstitutivnih — splošnih in ostalih samoupravnih aktov. Delo bo

terjalo najširšo angažiranost zlasti poslovnih organov, ki morajo z operativnim delom pričeti nemudoma.

S tem v zvezi so prisotni pregledali stanje na področju urejanja samoupravnih aktov v posameznih Iskrinih Delovnih organizacijah. Splošno mnenje, da stanje ni zadovoljivo, se je po podatkih izkazalo za resnično. Od petih zahtevanih aktov (statut DO, pravilnik o delovnih razmerjih, samoupravni sporazum o združevanju TOZD v DO, statut SOZD in razvid del, nalog in opravil) je v posameznih DO realiziranih povprečno slaba polovica, število se giblje med 2 in 4.

Ob analizi stanja so navzoči ugotovili, da je planiranje vsebinski in neolčljivi del vseh samoupravnih aktov, zadovoljivo reševanje tega člena pa bo poleg ostalih zahtevalo široko vključevanje strokovnjakov vseh profilov (ne le pravnikov.)

„Določena vrstasodelovanjaznotraj Iskre že poteka, vendar pa bo enotnost možna šele s skupnim osnutkom in skupinskim delom v celoti,“ je med drugimi poudaril Nace Pavlin iz Elektromehanike.

Prisotni so po daljši diskusiji sprejeli sklep, da je potrebno oživiti nekdanji način sodelovanja v Iskri in podprli zahtevo, da se ustanovijo enotne skupine za posamezne samoupravne akte, ki bodo koordinirale delo posameznih DO. Naloga vseh teh grup bo široka in zahtevna — temeljila pa bo predvsem na izmenjavi izkušenj strokovnjakov iz posameznih Delovnih organizacij. Predpogoj za katerokoli kreativno delo pa bo seveda upoštevanje vseh specifičnosti delovnih organizacij ob hkratnem poenotenju meril in določil, ki bodo v najširšem pomenu besede izenačevala družbeno-ekonomski status delavca v Iskri.

Mozaik področij v SOZD, ki jih bodo te skupine s svojim delom pokrivalo, bo sklenjen z redakcijsko obdelavo pravnih, temeljil pa bo na dogovarjanju predstavnikov teh skupin.

Vodje skupin: Skupino za pripravo statuta DO bo vodil Nace Pavlin, Elektromehanika, Pravilnik o delovnih razmerjih bo s skupino pripravljali Račič Elektromehanika, Bašin Danilo iz Avtoelektrike bo prevzel vodstvo skupine za pripravo samoupravnega sporazuma o združevanju dela TOZD v DO, Pavle Gantar bo s sodelavci pripravil osnutek statuta SOZD Iskra, Eriku Vrenku pa so na zasedanju poverili izdelavo predloga za osnutek razvida del, nalog in opravil.

Enotna ugotovitev, da je časa za izdelavo vseh naštetih aktov zelo malo je narekovala zahtevo, da se v najkrajšem času pripravi vrsta seminarjev iz posameznih naštetih področij.

INFORMIRANOST — VEČPLASTEN PROBLEM

Poleg vsebinskega pomena delovnih skupin za pripravo osnutkov posameznih samoupravnih aktov so prisotni v nadaljevanju poslušali izvajanje odgovornega urednika glasila Iskra, ki je poudaril neenoten status posameznih novinarjev — urednikov. Stanje na tem področju informiranja je v posameznih Delovnih organizacijah večinoma neurejeno — z izjemo Široke potrošnje, IEZE in Avtomatike. Poleg neurejenega statusa informatorjev je v ostalih Delovnih organizacijah to področje informiranja celo izpuščeno, saj v celoti vrsti DO sploh ni urednikov.

Dejstvo, da je novinar hkrati družbenopolitični delavec, žal, v večini primerov še ne zagotavlja dostopa do informacij, zapiranje, ki že prerašča v monopolizacijo informacij pa narekuje čimprejšnjo akcijo, ki bo to področje uredila. Prisotni so v tem pogledu prišli do enotnega zaključka, da ta tema zahteva kompleksen pristop.

Direktor področja za kadre in samozaščito Boris Mužič je ob tem poudaril, da je dotok in odtok informacij na vseh področjih problem Iskre kot celote in s tem v zvezi poudaril nujnost INDOK centra, ki bi predstavljal osrednjo banko podatkov za Iskro v celoti. Sedanje stanje, ko je pretok informacij stihijsko prepuščen toku časa in volje posameznikov, ni več na ravni Iskrine organiziranosti. Hkrati s prejšnjo temo, ki je obravnavala splošni del informacij, je tudi tu razvidno, da se pretok informacij ne obravnava kot obveznost in neizogiben pogoj, temveč zgolj kot dobra volja posameznikov, ki z njimi razpolagajo.

Področje informacij bo v jeseni glavna tema seminarja, ki bo po mnenju vseh načel izredno zahtevno področje.

INDUSTRIJA ELEMENTOV ZA ELEKTRONIKO, LJUBLJANA

S seje delavskega sveta

V ponedeljek, 26. junija je bila 3. redna seja delavskega sveta IEZE. Razprava je bila zelo živahna, saj so razpravljali o samoupravnih aktih o svobodni delitvi dela med TOZD in DSSS, medsebojnih delovnih razmerjih, o finančni službi in statutih. Imenovan je bil tudi vodja delovne skupnosti skupnih služb Jože Šurc.

Dušan Dolničar, predsednik komisije za usklajevanje samoupravnih aktov je poročal, da je pri kraju javna razprava o Samoupravnem sporazumu o svobodni delitvi dela med TOZD in DSSS. Pripomb je bilo precej z obeh strani. Komisija jih je upoštevala in tako je Delavski svet IEZE razpisal referendum za sprejem 11. 7. 1978.

Direktor finančnega področja Jože Šurc je poročal o poslovnih rezultatih v prvih štirih mesecih letos. Finančni rezultat sam po sebi je dober, vendar način gospodarjenja po TOZD je bil še vse preveč usmerjen v trenutne koristi. Premalo je bilo izvoza, kar lahko dobre rezultate prvega četrtletja ogrozi proti koncu leta. Tudi proizvodnja ni tekla po letošnjih načrtih in bo treba drugo polovico leta marsikaj nadoknaditi.

Poročal je tudi o poslovanju Iskra Limited v Londonu. Ta naša firma zadnji dve leti dobro posluje po začrtanem sanacijskem programu in iz-

kazuje tudi dobre finančne rezultate. Morala pa bo še več upoštevati, se pravi pospešiti izvoz Iskre v Veliko Britanijo, saj je to njen glavni namen.

Delavski svet je tudi odobril najetje manjkajočih sredstev za novo tovarno potenciometrov v Šentjernej. S tem so v uporih ubili dve muhi na en mah: dobili so skladišče in zaklonišče.

Otmar Zorn pa je poročal o načrtih za intenzivnejše zajemanje podatkov in za njihovo čimvečjo ažurnost. Predlagal je nakup opreme za prvo fazo pozitivne informatike v IEZE. Delavski svet je predlog sprejel soglasno in priporočil pospešeno delo pri zajemanju podatkov in njihovi uporabi.

Na predlog družbenopolitičnih organizacij in delavskega sveta Skupnih služb je bil imenovan za vodjo DSSS Jože Šurc, direktor finančnega področja. Ko je Šurc prevzel funkcijo, je poudaril, da je to sprejel kot volonter polet svojega rednega dela. To bo opravljal tako dolgo, da se pokažejo prave potrebe in funkcionalnost tega položaja. Nato je priporočil delavskemu svetu imenovanje novega primerne kandidata, ki bo izpolnjeval vse potrebne pogoje, za opravljanje nalog v tem novem delokrogu dela.

KF

TOZD FERITI LJUBLJANA

Samo kakovost zagotavlja uspeh

V TOZD Feriti si že več kakor dve leti prizadevajo, da bi kvaliteto svojih izdelkov dvignili na profesionalno raven. Uspeh ni izostal. Blizu 40 odstotkov izdelkov je takih, da se mirno uvrstijo med profesionalne izdelke. Zanesljivost, uporabnost in kakovost je taka, da se lahko primerja z izdelki najbolj renomiranih svetovnih proizvajalcev.

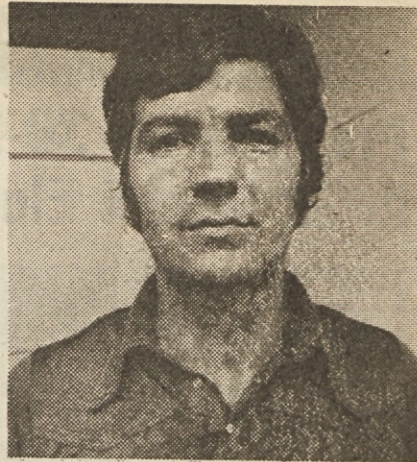
Vodjo sektorja kontrole kvalitete v Feritih Janeza Jakliča sem vprašal, kaj je pravzaprav to, profesionalna kvaliteta? „To je precej kompleksno vprašanje. Profesionalna elektronika zahteva daleč višjo kakovost kakor izdelki široke potrošnje. Elementi tega razreda morajo imeti dolgo življenjsko dobo, visoko zanesljivost in funkcionalno stabilnost za daljše obdobje. Število izpadov mora biti v tem rangi zares minimalno. Vse te lastnosti predstavljajo profesionalno kakovost.“

Take izdelke v Feritih delajo na primer za kranjsko Elektromehaniko, ki rabi elemente najvišje kakovosti za znane telefonske centrale Metaconta. Precej daleč pa so že z dogovori z JLA, ki pravtako rabi najboljše elemente. V tej skupini so elementi: lon-

časta jedra, termistroji in toroidna jedra. Seveda pa ne delajo vsega le za profesionalne namene; še vedno delajo 60–70 % tudi za široko potrošnjo in za njene specifične zahteve. To so predvsem elementi za radioaparate in druge aparate zabavne elektronike in filtre proti radijskim motnjam.

Organizacijo kontrole so priredili tako, da že v vmesnih fazah kontrolirajo polizdelke, seveda tudi na koncu. V vmesnih in končni fazi najzahtevnejše izdelke premerijo stoo odstotno, manj zahtevne pa po običajnih statističnih metodah. Po potrebi pa izvršijo še superkontrolo, celo pri izdelkih v skladišču. Redno pa spremljajo mesečna nihanja kakovosti in na podlagi obdelanih analiz ukrepajo.

Za svoje delo je služba kakovosti v Feritih kar dobro opremljena s potrebnimi instrumenti, vse več pa se kaže novih potreb in možnosti. Zahteve trga in profesionalni nivo kvalitete zahteva tudi najpreciznejša merjenja, za katera pa so potrebni sodobni aparati in naprave. Zato bodo letos nakupili za preko 200 starih milijonov novih instrumentov za vse zahtevnejše kontrolne operacije. S temi preusmeritvami na vse zahtevnejšo kakovost je treba tudi vse več strokovnih ljudi. Tudi številčno rabijo vse več kontrol-



Vodja službe kvalitete v TOZD Feriti, Janez Jaklič.

nega kadra. Kontrolorji so po večini srednješolci, za manj zahtevnejše postopke pa imajo zaposlene najboljše delavce, ki so prej v proizvodnji pokazali, da poznajo svoj posel in izdelke.

Vsa ta prizadevanja so namenjena izboljšanju kvalitete, ki jo zahteva trg. Zlasti zunanje tržišče postaja prenasledeno z dobro robo in je visoka kakovostna raven najvažnejši pogoj konkurenčnosti poleg cene. Ker pa v Feritih precej izvažajo, se morajo prilagoditi in usposobiti tako, da so enaki močnim konkurentom z najbolj zve-nečimi imeni. Izvažajo v Italijo, Anglijo in Zah. Nemčijo. Ob tem se srečujejo s težavo, ker za kvaliteto elementov ni standardov. Tako so navezani le na primerjavo z velikimi in renomiranimi svetovnimi firmami, kakor so Siemens, Philips in drugi. Ta tehnična tekma pa ni samo v škodo našim proizvajalcem. Tako si nabirajo dragocene izkušnje in na podlagi teh dvigajo kakovost. FY

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

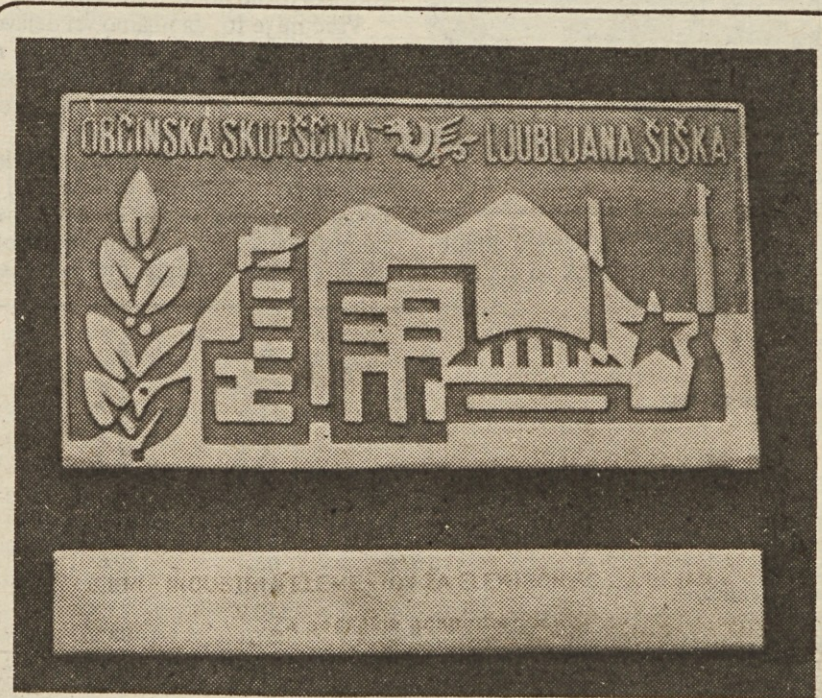
Več stanovanj

Na zadnji seji Delavskega sveta skupnih služb IEZE je bila glavna točka vprašanje, kako pridobiti več sredstev za nakup stanovanj. Vodja kadrovske službe Anica Kapusova je predlagala dolgoročno vezavo sredstev v Ljubljanski banki. Na ta način bi se sredstva oplemenitila in prislilci za posojila bi lahko dobili od dvakrat do trikrat več.

Namensko zbranih sredstev je namreč daleč premalo za vse potrebe. Zato pa morajo vsaj za rešitev najnujnejših in perečih stanovanjskih prilik nekaterih članov tega kolektiva poiskati vse možnosti. Taka vezava, finančne transakcije in poplmenitvenje namenskega stanovanjskega dinarja zahteva precej dela, vendar se splača, saj le ta način pomaga izkoristiti vse možnosti stanovanjskih kreditov pri banki.

Drugo vprašanje, ki ga je obravnaval Delavski svet pa je novi način vrednotenja dela in novi način nagrajevanja po PMS metodi. Ta tema je jasno razgrela duhove. Bilo je precej umestnih pripomb, ki pa so jih strokovni sodelavci izčrpno in strokovno razjasnili. Osnutek je dal Delavski svet v razpravo do 7. 7. letos, nato pa bo po usklajevalnem postopku referendum.

F. Kotar



Na centralni proslavi občinskega praznika občine Šiška v Medvodah 24. 6. letos je v imenu delovne organizacije Industrije elementov Otmar Zorn sprejel občinsko priznanje za področje gospodarstva — plaketo za področje gospodarstva.

To visoko priznanje je dobila IEZE za veliko prizadevanje v izvojni dejavnosti, za elementaren polet v razvoju, saj je ravno na tem področju prav na špici v Jugoslaviji proizvodnjo mikroelektronike. Poleg tega pa ta delovna organizacija z velikimi vlaganji v razširitev in posodabljanje proizvodnih zmogljivosti mnogo prispeva k jačanju gospodarske moči občine Šiška in vse naše skupnosti.

FY

ISKRA MIKROELEKTRONIKA
LJUBLJANA — V USTANAVLJANJU
Stegne 17, Ljubljana

Za delo v novi moderni tovarni za proizvodnjo mikroelektronskih vezij v Ljubljani — Stegne

objavljamo

prosto delo in naloge:

TEHNOLOGA

za uvajanje tehnologije in proizvodnih naprav v proizvodnjo ter pravo proizvodne dokumentacije

Pogoji:

— tehniška srednja šola strojne smeri

— zaželeno znanje angl. jezika

Prevoz na delo in z dela je urejen s tovarniškim avtobusom. Če želite osebni razgovor glede nalog in pogojev dela, najavite svoj obisk po telefonu na številko 559-198 ali pisмено.

Pismene prijave sprejema kadrovska služba Iskra — IEZE, Stegne 17 Ljubljana, 8 dni po objavi.

Proslava ob 30-letnici števcov in 32-letnici Elektromehanike



Predsednik DS Elektromehanike – Jože Fende.



Direktor TOZD Števci – Viktor Kosec.

V Kranju je bila v petek, 23. junija, v prostorih Gorenjskega sejma proslava ob 32-letnici največje DO v okviru SOZD Iskra in 30-letnici proizvodnje števcov električne energije.

Proslava se je pričela s pesmijo Iskrinega moškega pevskega zbora, nakar je predsednik DS Elektromehanike Jože Fende pozdravil jubilate 30-, 25- in 20-letnega dela ter goste in čestital Tovarni števcov k jubileju. Prisotne goste, delavce Tovarne števcov in jubilate dela so pozdravili in jim čestitali tudi namestnik predsednika DS Števci ter Viktor Kosec, Aleksander Mihev, Jože Hujs in Stane Božič.

Na slavnosti so bila podeljena tudi priznanja DO Tovarni števcov, Zveznemu zavodu za mere in plemenite kovine ter trem zaslužnim delavcem Tovarne števcov: Viktorju Koscu, Francu

Léovniku in Stanetu Kernu. Podeljena so bila tudi priznanja Tovarne števcov. Ob tej priložnosti je generalni direktor SOZD Iskra Jože Hujs jubilatoma 30-letnega dela podelil spominske plakete.

Sledil je krajši kulturni program, v katerem so sodelovali pevci MPZ Iskra, recitator Cveto Sever iz Prešernovega gledališča in folklorna skupina Iskre iz Predoselj. Po končani proslavi so se prisotni še dolgo v noč zabavali ob prijetnih zvokih ansambla Trgovci, obujali spomine na leta, ki so jih skupaj preživeli v Iskri, najbolj vneti pa so tudi zaplesali. Mislim, da bo vsem, ki so se udeležili proslave ob letošnjem jubileju Iskre, ta večer ostal v lepem in trajnem spominu.

Alojz Boc
Foto: Ivan Okršlar



Uspel je bil nastop folklorne skupine Iskre.



Ob zvokih ansambla „Trgovci“ so udeleženci veselo zaplesali.

Uspešno v maju

Z rezultati proizvodnje v maju smo lahko zadovoljni, saj smo presegli plan eksterne proizvodnje za 8,7 %. Plan domače proizvodnje smo presegli za 4,7 %, v kooperacijski proizvodnji pa smo kar za 58,6 % nad planiranim obsegom.

V maju niso izpolnile proizvodnih obveznosti naslednje TOZD: Elektronika je zaostala za 52,7 %, IPT za 42,9 %, TEN za 36,56 %, TEA za 28,2 % in ATC za 9,6 %. Čeprav temeljne organizacije s področja telekomunikacij v veliki meri niso izpolnile planskih zadolžitve, je Elektrooptika z velikim preseganjem plana povsem pokrila njihov zaostanek. Povečali smo tudi preseganje plana proizvodnje v kumulativni, in sicer na 2,7 % (v aprilu 1,1 %).

V prvih petih mesecih letošnjega leta niso dosegle proizvodnje v planiranem obsegu naslednje tovarne: Elektronika, ATC, IPT, TEN in TEL. Izpolnitev plana po asortimanu se je glede na april izboljšala za 1,4 %. Največ odstopa Elektronika, za 53,8 %.

V prvih petih mesecih smo izdelali

za 13,6 % več kot lani v istem obdobju. Tovarni ATC in TEA pa sta letos proizvedli nekaj manj.

A. Boc

Podatki za mesec:
TOZD

	Vredn. proizv. v 000 din	Dosežen plan proizv. v %	Dosežen plan asort. v %	Dosežen plan prodaje v % (domači trg)	Dosežen izvoz na letni plan v %	Dosežen OD v %	Število nadur na 1 zaposl.
1. ATC	73.574	90,4	79,4	96,2	9,3	123,6	7,2
2. TEA	18.176	71,8	77,4	101,9	2,2	123,4	1,7
3. TEN	10.829	63,4	79,8	51,9	1,3	121,8	—
4. Elektronika	6.023	47,3	46,2	94,1	5,6	109,5	—
5. TEL	12.304	110,3	71,3	106,7	18,4	126,7	2,3
6. IPT	2.843	57,1	88,9	65,0	—	—	—
7. EO	32.279	847,2	95,9	6,0	6,9	149,5	—
8. Vega	13.819	111,2	91,9	174,0	8,0	122,8	5,5
9. MSO	15.827	120,8	88,9	131,5	4,0	122,7	12,6
10. Števci	49.863	111,6	84,2	109,4	10,1	122,7	2,4
11. Instrumenti	17.740	105,4	89,5	132,4	8,6	124,0	2,7
12. Mehanizmi	8.280	119,7	86,1	152,0	9,2	122,1	1,9
13. Stikala	25.274	104,5	95,5	128,2	9,0	123,4	2,5
14. ERO	59.780	119,6	92,7	113,0	—	126,2	5,2
15. Orodjarna	159	177,2	100,0	—	—	124,5	2,3
16. Mer. naprave	8.249	198,3	—	290,2	—	121,1	—
17. Skup. proizv. delov	129	—	—	—	—	121,5	2,6
18. Vzdrževanje	57	—	—	—	—	119,3	2,7
19. Restavracija	—	—	—	—	—	—	—
20. DS SS	171	—	—	—	—	122,7	2,1
21. Računalništvo	2.924	233,9	—	—	—	115,6	0,4
SKUPAJ DO	358.311	108,7	83,8	108,2	8,2	123,2	3,6

Pogovor z jubilanti dela

Ob 32-letnici kranjske Iskre smo obiskali nekaj jubilentov v naših temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb, ki letos praznujejo svoj osebni jubilej dela. Vsi ti so razvoj Iskre doživljali, ga usmerjali in s tem dali naši DO podobo, kakršno ima danes. Spomini na prehojeno pot v našem kolektivu so nedvomno zanimivi za širši krog naših bralcev. Poglejmo kaj so nam povedali:



MUSTAFA BEŠIREVIĆ, jubilant 20-letnega dela: „V Iskro sem prišel leta 1958, ko sem začel delati v komunalnem oddelku. Zaradi bolezni sem bil čez nekaj let prestavljen v vzdrževanje strojev. Med tem časom sem uspešno opravil tečaj tehničnega risanja. Leta 1964 sem prišel v konstrukcijo vzdrževanja naprav, kasneje je bilo iz konstrukcije in dela takratnega tehnološko-analitskega odseka formirano investicijsko področje, v katerem sem konstruktor.“

Teh 20 let v Iskri mi je prehitro minilo. Odkar delam v konstrukciji, sem zelo zadovoljen s svojim delom. Dobro se počutim tudi v tej sredini, v investicijski projekciji. Želim si, da bi tudi prihodnja leta minila v zdravju in zadovoljstvu.“



MAJDA BOHINC, jubilant 30-letnega dela: „V Iskri sem že od vsega začetka. 10 let sem delala v materialnem knjigovodstvu. Kasneje pa v kontroli galvanike in lakirnice v produkciji. Tretjih 10 let pa delam v tovarni ERO v montaži na liniji PERLES.“

Iskra se je zelo hitro razvila; mi, ki smo tukaj že od začetka, vemo, da se je v teh letih veliko spremenilo in izboljšalo. S svojim delom, osebnimi dohodki in tudi s sodelavci sem zadovoljna, tu bom ostala še 2 leti, do konca delovne dobe.

Všeč mi je to, da imamo vsi delavci stari nad 45 let zagotovljene OD, ne glede na morebitne težave pri doseganju norme, bodisi glede na starost ali spremembe delovnih nalog.“

SLAVKO FATUR, jubilant 30-letnega dela: „30 letno delo v Iskri je dokaj dolga pot, zlasti še, če človek pomisli na to, da je v tem času skoraj 60 % svojega življenja preživel v eni

delovni organizaciji in praktično na istem delovnem mestu.“

Leta 1948 sem se lotil tega dela kot šef računovodstva. Spopadali smo se z vsemi novimi problemi, ki so nastajali z močnejšim uveljavljanjem Iskre na jugoslovanskem trgu. Začetne težave so bile velike, ker nam je vse skozi manjkalo strokovnih kadrov za izvajanje programov računovodstva, organizacijo računovodstva in organiziranje financ.

V teh letih so se večkrat zamenjali gospodarski sistemi in s tem vsa problematika, ki smo jo imeli na področju računovodstva in financ — od



striktne planiranja oziroma planskega gospodarstva do uveljavitve delavskega samoupravljanja, ko so tako imenovane nadgradnje odpadle. Z uvedbo samoupravljanja so tudi naše naloge postale zahtevnejše.

Jubilantov 30-letnega dela v Iskri ni dosti, vendar mislim, da je njihovo število še vedno razmeroma visoko, saj imamo kadre, ki so kazali zelo nizko stopnjo fluktuacije. Zato računamo, da bo 30-letnikov v prihodnjih letih še veliko več.

Želel bi, da bi Iskra nadaljevala razvoj kot doslej, da bi bila realizacija njenih planov taka kot prejšnja leta in da bi povečali vse napore za dvig produktivnosti, uspehe naših prodajnih akcij na domačih in tujih tržiščih. Želim tudi, da bi dosledno uveljavljali našo najnovejšo zakonodajo.



MAKSIMILIJAN JANEŽIČ, jubilant 25-letnega dela: „Ko sem se zaposlil v Iskri, sem največ delal v produkciji na vzdrževanju strojev. 7 let sem bil v vzdrževanju za generalna popravila, nekaj časa pa tudi v Stikalih. Zadnjih 6 let sem vodja jakotočnih in šibkotočnih električnih instala-

cij v TOZD Vzdrževanje.“

Sedaj je v našem kolektivu drugačna organizacija dela, večji je tudi obseg dela. Zato je tudi delo na področju elektroinstalacij iz leta v leto bolj zahtevno, potrebno je več znanja in sodelovanja z delavci, ki delajo s sodobnimi napravami. Leta 1948 nas je delalo na področju elektro vzdrževanja le kakih 17, sedaj pa nas je 60. Posamezne delovne skupine bomo morali verjetno še obogatiti z novimi kadri, kajti tudi v dislociranih TOZD imamo vedno več dela. Obsežne in zahtevne naloge prevzemamo v vedno večji meri tudi na področju novih investicij.“

Alojz Boc
Foto: Ivan Okršlar

»...Pred deseto uro zvečer smo redko šli domov...«

Proslava 32-letnice ISKRE in 30-letnice proizvodnje števcov. Misli mi bežijo nazaj v leto 1946. Kaj to pomeni „začetki“? Prvi začetki tako velike organizacije kot je ISKRA. Kakšne pogoje so imeli in s čem so razpolagali ljudje, ki so se vrgli v pionirsko delo? Takrat je bil čas, ko se ni dobilo vse, kar bi potreboval. Toda proslava 32-letnice, z vsemi številskimi in podatki, že sama po sebi potrjuje, da so tisti možje postavili trdne temelje. In kako so začeli? Nekaj besed iz slavnostnega govora mi prihaja kot odgovor... Milan Železnik, ki je leta 1946 dobil težko in odgovorno delo, da po hitrem postopku izdela konstrukcijo enofaznega števca, katerega proizvodnja naj bi stekla še isto leto...

... Po hitrem postopku... Besede se mi vtisnejo v spomin. Nekaj simboličnega je v njih. Kolikokrat so se te besede ponovile v teh dvaintridesetih letih. Kakor, da bi zaznavale bodočnost Iskre. Koliko inženirjev in tehnikov bo moralo v naslednjih letih reševati probleme „po hitrem postopku“, da bodo omogočili razvoj, ki ga zahteva čas. Tempo je vedno hitrejši. Na kak način rešujejo Iskrini znanstveniki to danes? Kako bodo jutri? Veliko različnih problemov je in vsak od njih zahteva svoj pristop. Moram zastaviti vprašanje: A imajo kaj skupnega z nalogo, ki jo je dobil inženir Železnik pred 32. leti? Razvoj je danes tak, da ne pušča znanstvenikom preveč časa. In kako je bilo takrat, pred 32. leti? Slovesnost se bliža h koncu. Govorim, ki so kratko in jedrnat orisali 32-letni razvoj, so že zapustili oder. Sledila so priznanja in podelitev plaket najzaslužnejšim delavcem. Kar precej imen. Veliko dela je bilo vloženo v teh 32 letih. Drugače ne bi niti šlo. In kako je šlo? Ozrem se na okrog. Milan Železnik bi mi lahko na to vprašanje odgovoril še najbolje.

„Pri sosednji mizi“ dobim odgovor. Človek, ki bi mi lahko največ povedal, je sedel čisto blizu. Zabava po slovesnosti je stekla. S kolegom počakava, da zvočniki utihnijo. Počasi ustaneva in pristopiva. Poveva, da sva novinarja in da bi rada malo pokramljala o problemih v prvih letih.

„Problemi v prvih letih... ja, teh je kar nekaj bilo,“ je med smehom pripomnil ing. Železnik in naju povabil naj prisedeva. Pogovor je stekel kot kak neresen klepet, a dogodki izpred 32 let so kar oživeli. Kar precej pomembnih zanimivosti. Morda celo malo preveč. Kako bi se lahko pogledal v vse, kar je bilo izrečeno kot mimogrede. Koliko razmišljanj in poglabljanj zahtevajo te besede preden jih pravilno dojamemo. Toda nekaj se mi je vseeno še posebej vtisnilo v spomin. Kot, da sem našel odgovor, ki sem ga iskal. Nekaj besed se mi je vedno globlje urivalo med misli. Ne morem mimo občutka, kaj, da se ne bi vprašal, a ni morda nekaj simboličnega v njih? Kakor, da bi bil to odgovor, ki ga je dala Iskra na vrženo rokavico. Na rokavico, kijo pobirajo Iskrini znanstveniki danes in jo bodo morali jutri še pogostejše. In kakšen bo njihov odgovor? Borba s časom. Vrže na rokavico. Prvi, kijo je v Iskrinem imenu pobral, je bil tedaj še samo absolvent elektrotehnik Železnik. In kakšen je bil njegov odgovor? Nekaj besed, ki so se mi vrivale med misli, je ponovno zaživel.

... Pred deseto uro zvečer smo redko kdaj šli domov...“

Boris Čerin

Politično razpoloženje v kranjskih OZD

Komite občinske konference ZKS Kranj je na osnovi nekaterih negativnih političnih pojavov v posameznih organizacijah združenega dela in na osnovi ugotovitev posvetovanja na CK ZKS sprejel politično oceno o političnem razpoloženju med delavci v OZD v naši občini. Osnovna pozornost pri ocenjevanju je bila usmerjena na doseženo uresničevanje zakona o združenem delu.

Ugotovljena je predvsem:

- pomanjkljiva kvaliteta sprejetih samoupravnih sporazumov, oz. pomanjkljivosti v teh samoupravnih sporazumih
- površnost in prevelika hitrost pri sprejemanju samoupravnih sporazumov v lanskem letu in letošnjem januarju.

Prisotno je nerazumevanje sprejetih samoupravnih sporazumov med posameznimi skupinami delavcev, ki jih istočasno sprejeti samoupravni sporazumi tudi najbolj prizadejajo. Prav zaradi tega se rodijo odprta vprašanja, razprave in obravnave ter protesti, tudi v obliki prekinitev dela. V TOZD pa so pogosto živeli v iluziji, da tega problema ni.

V političnem pogledu bi lahko to strnili v naslednje:

- problemi se pojavljajo tam, kjer so dohodki nizki. To je istočasno v tistih delovnih organizacijah, kjer je bilo gospodarjenje slabše in kjer ni bilo delitve „viškov“ iz prejšnjega leta
- problemi so se začeli tam, kjer družbenopolitična aktivnost ni bila usmerjena v dodatno pojasnjevanje in dodatno aktivnost za boljše razumevanje delitve dohodka v samoupravnih sporazumih in pravilnikih. Aktivnost se je namreč s sprejetjem samoupravnih sporazumov tudi končala. To je tudi v veliki meri eden od vzrokov, da so ostala odprta vprašanja in da bodo verjetno ti problemi še ostali in se celo stopnjevali, če družbenopolitični faktorji ne bodo posredovali. Nejasnosti povzročajo predvsem dvojne vprašanje:
- razporejanje čistega dohodka in delitve osebnih dohodkov
- formalna urejenost odnosov med TOZD znotraj DO in neizdelanost dohodkovnih odnosov.

Glede razporejanja osebnih dohodkov ugotavljamo, da delavci niso zadovoljni, ker so bili navajeni na dvigovanje OD glede na dvig življenjskih stroškov.

Potrebno bi bilo, da zastopamo stališče, da je to gledanje do neke mere upravičeno, vendar nesprejemljivo. Na tem je treba vztrajati, ker je tu vključena težnja k vsemu tistemu, kar imenujemo uravnilovka.

To so posebej izpostavljali delavci v tekstilni industriji, konfekciji in v KŽK.

Delno so izpostavljali delavci v tistih TOZD, ki so navajeni na uravnilovke — srednji strokovni kader. Ti vnašajo določeno nestrpnost, ker novi način nagrajevanja terja od njih večjo delovno angažiranost.

Odnosi med TOZD opozarjajo, da nerazčiščenost odnosov vodi v večje probleme, ker so določene TOZD postavljene v neenakopraven položaj do tistih, ki so z velikimi investicijami zavezali ostale delavce s plačevanjem anuitet in z obremenitvijo poslovnega uspeha. To je treba razumeti kot opozorilo, ki je v skladu z našo ugotovitvijo, da z oblikovanjem samoupravnih sporazumov med TOZD v materialni proizvodnji še ne moremo biti zadovoljni s kvaliteto teh sporazumov.

Upoštevati je treba, kakšno je razpoloženje do družbene skupnosti. Kritična je ocena v nekaterih TOZD, da so prispevki preveliki za tiste interesne skupnosti, ki za to premalo nudijo (posebej izpostavljajo zdravstvo). Potrebno je boljše in sistematično pojasnjevanje SIS delavcem, kako je s porabo sredstev in za kaj je naraščanje sredstev potrebno.

Pomembno je opozoriti na to, da so posamične pripombe, da so prispevki za manj razvita področja zelo visoki in da so sredstva običajno neustrezno uporabljena. Gre za defekt v obveščanju, ker javnost informiramo bolj o reprezentativnih objektih, kot pa o drugih pridobitvah na teh področjih.

Kar zadeva informiranje ugotavljamo, da je narejen velik korak naprej, vendar pa niso uresničeni štirje vidiki informiranja:

- ni povratnih informacij
- ni informiranja z živo besedo in dialogom z delavci
- preslaba selektivnost sicer velikega števila informacij
- pojavi polovičnih informacij brez obrazložitve, ki vodijo k dezinformiranosti. Posebno odmevnost pri tem imajo osrednji časopisi in RTV, v občini pa interne informacije Skupščine občine.

Sprejemamo tudi ugotovitev OO ZK, da so nekateri problemi v odnosih, posebej pri nagrajevanju pogojeni tudi z zahtevami skupin nekvalificiranih delavcev, ki imajo kratek delovni staž v posamezni OZD. Ti so izraziteje usmerjeni le na večje OD, manj od ostalih delavcev pa so pripravljeni svoje delo združevati za skupne naložbe in za družbeni standard (Sava, KOGP, KŽK, Cestno podjetje).

V Savi je nerazpoloženje med delavci delno pogojeno tudi z necelovitim reševanjem sistema nagrajevanja, v katerem so parcialne rešitve sestavile vrsto podsistemov (različni načini stimulacije), ki povzročajo neenakopraven položaj delavcev. Ob prehodu na nov sistem, ki je zahtevnejši, in bolj ustrezen za enakopravnejše nagrajevanje, pa ugotavljamo, da so prej privilegirane skupine tega sicer prehitrega prehoda, to sprejele z odporom.

V kadrovski politiki ugotavljamo, da je zaposlovanje novih delavcev v občini bilo pod dogovorjenim nivojem, predvidenim z občinsko resolucijo in da je zaposlovanje v tekstilni industriji v zadnjih letih stagniralo (Tekstilindus: -1 %).

Posebej kritično pa ocenjujemo kadrovanje srednjega strokovnega kadra (neposredno nadrejeni delavci — mojstri ipd.), pri katerem je bilo preveč formalnih kriterijev (delovni staž za kriterij), ne pa ocena stvarne sposobnosti za neposredno delo z ljudmi. Pri tem so pokazale nesposobnost kadrovske službe OZD in neodgovoren odnos (pasivnost) družbenopolitični dejavniki. Tako nam ta kader predstavlja prevečkrat oviro pri uveljavljanju pozitivnega razpoloženja med delavci, ker ni sposoben ustrezno komunicirati z delavci v posredovanju in tolmačenju informacij.

Ugotavljamo tudi, da je hiter prehod v kompleksne organizacijske sisteme povzročil diskomunikacije med posameznimi predstemi in neučinkovito odzivnost centrov delovne organizacije na potrebe podsistemov (Iskra, Sava, itd.). Zaradi tega v teh OZD ne uspejo pravočasno v skladu z zakonom o združenem delu izvesti ustreznih organizacijskih rešitev. Te objektivne težave potencirajo subjektivni odpori, ki se izražajo v dezintegrativnih težnjah in podjetniških odnosih med TOZD in v odnosu do širših asociacij združenega dela.

Mladi delavci posebej opozarjajo na neenakopravnost svojega položaja npr. pri sistemskem napredovanju, družbenem standardu (stanovanja) in pogojih izobraževanja ob delu. Obenem njihovih pobud in potreb v OZD ne pretresajo z zadostno odgovornostjo, kar pogojuje nezadovoljstvo te strukture. Način izražanja je večkrat neustrezen sistemu dogovarjanja in dela ZSM.

Komite je kritično ocenil delovanje DPO posebno ZK in sindikatov.

Pri tem so bistveno oviro predstavljali forumi DPO v večjih DO z več TOZD, ker smo se premalo sistematično angažirali v osnovnih sredinah, prevečkrat pa zadovoljili le z delom teh organov. Posebej se je to izrazilo v akciji uresničevanja ZSD, ko bi z aktivnostjo komunistov in aktivistov sindikata med delavci morali ustvariti neposredno vez z delavci, poznati njihove potrebe, probleme in interese in znati tolmačiti zakon in pripravljene rešitve v svoji TOZD. To smo pa neodgovorno prepustili formalnim razpravam na zborih delavcev in drugih organih, kjer ni prišlo do razčiščevanja in dialoga.

Enako lahko ocenimo, da je vrsta osnovnih organizacij DPO v manjših delovnih organizacijah imela premalo pobude in pregleda nad problematiko posameznih skupin delavcev, ker ni bilo zadostne družbenopolitične aktivnosti.

V sindikatih posebej opozarjamo na zgolj formalno postavitev sindikalnih skupin, ki niso opravile svoje vloge, vodje teh pa za takšno vlogo niso ustrezno usposobljeni. Zato so sindikalne skupine v večini vsebinsko presiromašne, da bi odgovarjale na vprašanja delavcev.

Komunisti smo v veliki meri odgovorni, da je stanje takšno. To je povzročila naša togost v delovanju OO ZK, ki se niso uveljavile s svojimi pogledi in stališči v oblikah samoupravnega in političnega organiziranja delavcev. Organi ZK so preveč usmerjali delo v ZK, premalo pa delo komunistov izven ZK, med delavci.

Ocena, ki jo je sprejel OK ZKS nam pomeni osnovo za akcije in ukrepe, ki jih moramo izvesti v ZK ter dogovor, ki ga moramo komunisti zagotoviti z aktivnostjo v samoupravljanju in delegatskem sistemu ter družbenopolitičnih organizacijah.

Uvajanje mrežne tonfrekvenčne komande v Jugoslaviji

Tehniko tonfrekvenčne komande smo začeli v Jugoslaviji v večji meri uvajati po letu 1970, ko so distributivna podjetja v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Sarajevu in v Banja Luki investirala v opremo za oddajanje krmilnih signalov v svoja mestna omrežja. Razen oddajnikov so distribucije nabavile iz uvoza tudi sprejemnike za sprejem signala in izvajanje komande pri porabnikih električne energije. Zaradi postopnega uvajanja nove tehnike (predvsem pri novogradnjah) in omejenih sredstvih so distribucije nabavile le nekaj tisoč sprejemnikov, to je približno 5 % količine, ki je bila predvidena za obratovanje z že vgrajenimi oddajniki. Tako se je domači industriji ponudila možnost, da začne proizvajati mrežne tonfrekvenčne sprejemnike za potrebe domačega trga in s tem prispeva k izboljšanju uvožno-izvozne bilance, ker hkrati pripomore k osamosvojitvi tudi na področju male avtomatizacije električnih omrežij, ki je pomembna za distribucijo energije.

Že na začetku je bilo očitno, da se bo v Jugoslaviji uveljavilo več različnih sistemov mrežne tonfrekvenčne komande — tako glede izbire krmilne frekvence, kot tudi glede odločitve za impulzni kodni program, ki po principu sinhronega, časovno zakasnilnega prenosa komandnih impulzov omogoča realizacijo večjega števila komand.

Iskrina tovarna števecv električne energije že dalj časa spremlja razvoj na tem področju. Kot rezultat večletnega razvojnega dela je v letu 1975 dala na tržišče sodoben elektronski sprejemnik za mrežne tonfrekvenčne komande s tremi izhodnimi stikali za izklop toka do 20 A in dekodirnim vezjem posebne izvedbe v LSI tehniki, ki združuje funkcije za dekodiranje enostavnih in kodiranih impulznih telegramov. Vezje je bilo razvito v sodelovanju s Fakulteto za elektrotehniko, proizvaja pa ga znana ameriška firma AMI, naš poslovni partner na tem področju mikroelektronike.

S tem integriranim vezjem je bila dosežena potrebna zanesljivost delovanja elektronskega sprejemnika v sistemu in konkurenčnost po kvaliteti in ceni z mehanskim sprejemnikom, ki so ga doslej našim distribucijam nudili le tuji proizvajalci.

Tudi s tem izdelkom je naša industrija ujela korak s tehniko tujih proizvajalcev, saj so najbolj znane firme s tega področja prav tako leta 1975 ali celo kasneje pokazale svoje elektronske sprejemnike s podobnimi rešitvami vezja. Seveda pa ekonomske koristi in monopol, ki ga zasledujejo tuji proizvajalci, zavirajo hitrejšo uvajanje dosežene tehnike na tem področju, medtem ko je domača proizvodnja s 1000 kosi na mesec še



Udeleženci delovnega sestanka o transferu in razvoju tehnologije v podjetjih v družbeni lastnini iz dežel v razvoju so v četrtek, 22. junija, obiskali Iskrino tovarno telekomunikacij v Kranju. Strokovnjaki dežel v razvoju so si ogledali proizvodnjo telefonskih central sistema Metaconta in central EPABX 300 in 16. Ivan Fink, direktor razvojnega področja Elektromehanike je predstavil to našo največjo DO. Meta Maksimović iz področja za stike z javnostjo SOZD Iskra pa je gostom predstavila proizvodni program Iskrinih delovnih organizacij. Dosedanje sodelovanje med Iskro in deželami v razvoju je orisal Marko Bojc, vodja sektorja za DVR v Iskra Commerce. Ivan Fink jim je opisal prenos tehnologije za proizvodnjo elektronskih central M 10 C.

Ekonomika varstva pri delu (III)

Za zaključek zapisa z znanstvenega posvetovanja o ekonomiki varstva pri delu podajam še nekaj zanimivih razmišljanj o dilemah in odprtih vprašanjih. Zainteresiranim bralcem lahko dajo celovitejši vtis o sodobni problematiki varstva pri delu.

Za hitrejši razvoj dejavnosti varstva pri delu obstaja več izhodov. Ena izmed poti je hitrejšo prebijanje ozkih pogledov na to dejavnost. Ne gre le za to, da se je treba na celi črti boriti proti preživelim pogledom, ki jih ponazarjajo kratice HTZ, oz. HTV. Gre tudi za uveljavljanje pogledov, da ekonomske izgube zaradi poškodb pri delu in zdravstvenih okvar, ki izvirajo iz dela, niso vezane le na ožjo delovno sredino, temveč tudi na vse kar tako delovno sredino obkroža. Da torej ne gre za varstvo „pri delu“, temveč za varstvo „delovnega okolja“. Kolikor je varstvo pri delu lahko načrtoval posamezni varnostnik, pooblaščenec delavca za varstvo pri delu ipd., varstvo delovnega okolja lahko načrtuje le team strokovnjakov, ki vsak s svojega ožjega strokovnega področja ugotavlja vsakovrstne možne negativne posledice na človeku.

V delovnih okoljih, kjer je že močno prodrlo spoznanje o potrebi po enakovrednem vključevanju vidikov varstva delovnega okolja v razvojne in investicijske programe, se že kaže dilema: ali planirati varovanje le za sedanjost (za sedanjí rod) ali planirati tudi za bodoče rodove.

Na današnji stopnji razvoja „varstva pri delu“ (če se povrnem k bolj običajnemu nazivu!) smo še pretežno usmerjeni k tehničnim vidikom varovanja. Bolj bo treba upoštevati faktorje delovnega procesa in življenja ljudi. Indikator, ki tudi v naši republiki kaže na utemeljenost te kritične ugotovitve, je obstoječa struktura kadrov na

področju varstva pri delu, ki je izrazito tehnična. Po drugi strani pa smo v tehničnem varstvu pri delu pod evropskim povprečjem. Zgodi se celo, da se naši strokovnjaki, ki obiskujejo različne komercialne seje po razvitejših deželah evropskega zahoda, čudijo, kakšno pozornost posvečajo varnosti proizvajalci npr. obdelovalnih strojev ipd.

Vprašanje, kako motiv za večjim dohodkom vpliva na varstvo pri delu, je bilo tudi deležno precejšnje pozornosti. Omenjani so bili primeri dobro akumulativnih in slabo akumulativnih organizacij združenega dela in njihovega vlaganja v varstvo pri delu. Ocena je, da so dohodkovni odnosi večkrat „preforsirani“, pri čemer se zane-marjajo posredni dohodkovni elementi, ki so tesno povezani z naložbami v višjo stopnjo varnosti.

Računovodska evidenca, ki predstavlja specifičen sistem vrednotenja, mora dajati obilje informacij, ki so pomembne za učinkovito funkcioniranje celovitega sistema varstva pri delu in vseh njegovih delov. Kontni plan ima malo kontov za registracijo tistega, kar spada v sklop varstva pri delu. Tako pravzaprav malo vemo o tem, kaj vlagamo v višjo stopnjo varstva pri delu in kakšni so efekti. S tem pa seveda nimamo temeljnih opornih točk za učinkovito reševanje varstva pri delu v pogojih samoupravljanja. Izhod iz tega je oblikovanje učinkovitih podsistemov (evidenca in statistika ter računovodske informacije), ki bi omogočili celovit in delni vpogled v stanje na področju varstva pri delu. V nasprotnem primeru bodo delavci v temeljnih organizacijah še vedno odvisni od načina interpretiranja tistih, ki imajo monopol nad bilančnimi podatki.

razmeroma skromna in uspešno zadovoljuje le nekaj distribucij v Jugoslaviji. V letu 1977 je Iskra v sodelovanju z zahodnonemško firmo BBC postavila prvi oddajniški sistem na Reki. Ta sistem naj bi pokazal nekatere prednosti izbire nizke krmilne frekvence, širokih krmilnih impulzov in večje občutljivosti sprejemnikov, kar omogoča, da pri enaki moči oddajnikov signala lahko vgradimo več sprejemnikov.

V zvezi s študijem uporabnosti in zanesljivosti Iskrinega sprejemnika, ki je tovarniško prilagodljiv za vse obstoječe sisteme in je tako univerzalen za proizvodnjo, so bile v večjih distributivnih omrežjih opravljene meritve višjih harmonskih in drugih motilnih napetosti. To pomeni začetek bolj sistematičnega merjenja in analize „onesnaženja“ mreže nizke napetosti, za katero bo potrebno v bodoče držati s predpisi omejene motilne napetosti v področju frekvenc za mrežno tonfrekvenčno krmiljenje na predpisanem nivoju. Tako prinaša mrežno krmiljenje novo področje tudi za merilno tehniko.

Janez Sever

V slovo Magdi Žabjek



Globoko nas je pretresla vest, ko smo izvedeli, da je v muki ugasnilo tvoje mlado življenje. Neprizanesljivo in surovo je prizadelo tvoje domače, iskreno globoko je pretreslo tvoje sodelavce v Iskri. Ko je novica o tvoji prerani smrti treščila med nas, kjer ti je bil drugi dom je težka žalost napolnila nas vse, kot da šele sedaj začnemo spoznavati kako draga si nam bila.

Vsaka beseda, ki ti jo namenjam pomeni potrditev naše globoke žalosti in prizade-tosti, ker smo v tebi izgubili ne samo tovarišico, sodelavko, temveč človeka pripravljenega v vsakem trenutku pomagati so-človeku in ga s tebi primerno vedrino spodbuditi k življenju in zaupanju v lepši jutri.

Lani, po rojstvu drugega otroka, ko smo težko pričakovali, da se čimprej vrneš v našo sredino, nas je zelo pretresla in vznemirila vest, da si nevarno zbolela. Upali smo, da boš ozdravela in se nam kmalu pridružila. Po vrnitvi iz bolnice se je naše upanje še povečalo, a zahrbtna bolezen se je s teboj še naprej poigravala in ni popuščala.

Nedavno tega, ko smo ti voščili komaj 26. rojstni dan, si bila oslabela, a vedra kot vedno. Pogovarjali smo se o vsem mogočem, predvsem pa o tvojih majhnih otrocih in novo zgrajenem domu. Bila si polna načrtov. Spet nam je oživel upanje, da boš le zmagala. Kruta bolezen pa ni upoštevala tvoje mladosti, tvojih in naših želja. Nit življenja se ti je pre-trgala ravno na poti, ko si že mnogo naredila in dala dvoje mladih življenj, a nisi uspela okusiti sadov svojega dela.

Magda, vsakokrat, ko pride smrt, pride prezgodaj. Zate pa je še posebej prišla mnogo, mnogo prezgodaj. Tiho in skromno, kakršno je bilo tudi tvoje kratko življenje si odšla od svojih najdražjih in vseh nas, ki smo te imeli radi. Zapuščas nam grenkobo v srcih in s tem ko odhajaš, ti, odnašaš s seboj tudi del nas vseh.

Magda, sodelavci te bomo ohranili v lepem spominu!

POMEN CIVILNE ZAŠČITE

Civilna zaščita je najširša oblika organiziranja, pripravljanja in sodelovanja delovnih ljudi, občanov, temeljnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti, državnih organov, KS in občin, katere osnovni cilj je zaščita in reševanje prebivalstva ter materialnih dobrin v primeru vojnih akcij in elementarnih nesreč.

rana civilna zaščita ima največ možnosti, da doseže ta cilj.

Vlogo in delovanje CZ bi lahko usmerili na dve področji:

- delovanje v vojnih razmerah,
- delovanje ob naravnih in drugih nesrečah. Možnost izvajanja vojnih akcij s podobnimi bojnimi sredstvi je prisotna na

težkih razmerah. Zlasti, če so za to usposobljeni in strokovno vodeni.

S kakšnimi nevarnostmi se srečujemo in kaj lahko pričakujemo? To so potresi različnih stopenj jakosti in obsega, poplave, zemeljski plazovi, snežni plazovi in zameti, požari, prometne nesreče in nesreče pri delu, eksplozije itd.

ORGANIZACIJA IN DELOVANJE CIVILNE ZAŠČITE

Dolžnosti prebivalcev

- v okviru samozaščite so dolžni sodelovati vsi za to sposobni državljani;
- v enote in štabe civilne zaščite se lahko razporedijo vsi državljani, ki so dopolnili 16 let, vendar niso starejši kot 60 let (moški) oziroma 55 let (ženske);
- tej obveznosti ne zapadejo pripadniki JLA, vojaški obvezniki, ki imajo vojaški raspored, pripadniki milice, nosenice in ženske z otroki, ki so mlajši od 7 let in osebe, ki iz zdravstvenih razlogov niso sposobne delovati v civilni zaščiti;

— v vojnem obdobju se lahko razporedijo v enote civilne zaščite tudi ženske (strokovnjaki), ki imajo mlajše otroke od 7 let, če je za ta čas poskrbljeno za nego in varstvo otrok;

— osebe, ki so razporejene v enote in štabe civilne zaščite, so se dolžne udeleževati pouka in vaj ter sodelovati pri zaščiti in reševanju ljudi in imetja v vojni situaciji ali ob naravnih in drugih nesrečah;

— pouk enot civilne zaščite obsega osnovni in dopolnilni pouk. Osnovni pouk je enkrat in sme trajati največ 100 učnih ur, dopolnilni pa največ 30 ur na leto.

Samozaščita

Samozaščita je najbolj množična oblika delovanja civilne zaščite, v kateri so dolžni sodelovati vsi državljani. Pri tej dejavnosti je močno poudarjena samoiniciativa državljanov, ki delujejo ob vojnih situacijah, elementarnih in drugih nesrečah samostojno



V zaključnem delu sodelujočih gasilskih enot CZ: enota Save uprizarja trobojnico.

Sodoben način vojskovanja, hiter in nezadržan razvoj klasičnega in jedrskega orožja je močno povečal ogroženost prebivalstva in materialnih dobrin. Ta nevarnost je največja v velikih mestih in gosto naseljenih predelih, kjer lahko pričakujemo ogromna razdejavanja in številne človeške žrtve. Zato je nujno potrebna posebna organizacija, ki je sposobna učinkovito ukrepati v takih izjemnih situacijah. Dobro organizi-

celotnem našem ozemlju, ne glede na oddaljenost in konfiguracijo terena. To dejstvo še posebej opozarja na možne posledice takega delovanja, saj lahko pričakujemo hude posledice ne le na bojišču, temveč tudi v globokem zaledju. Že podatki o izgubah med civilnim prebivalstvom med prvo in drugo svetovno vojno in poznejših lokalnih vojnah so porazni, čeravno takrat še ni bilo na razpolago tako uničevalnih orožij.



Prikaz orožja, s katerim so opremljene enote teritorialne obrambe.

Ali lahko tudi ob eventualni agresiji na našo državo pričakujemo tako porazne posledice? Brez dvoma agresor ne bo izbral sredstev za doseg svojega cilja, vendar je mogoče posledice močno omiliti, kar pa je v celoti odvisno od vseh: od naše organiziranosti, od doslednega izvajanja našega koncepta ljudske obrambe in družbene samozaščite, katere sestavni del je tudi civilna zaščita.

V vojni lahko pričakujemo, da bo agresor uporabil klasična in druga bojna sredstva: letalske bombe, raketna orožja, nuklearna, termonuklearna ali celo nevtronska sredstva, kemična orožja, biološka bojna sredstva in tudi psihološko vojno ter sovravno obveščevalno dejavnost itd.

Našteta bojna sredstva in metode predstavljajo dejansko veliko nevarnost, vendar

toliko časa, dokler ne steče organizirana akcija v okviru enot civilne zaščite. Ta oblika pomoči pride v poštev predvsem v sledečih situacijah:

- nudenje prve pomoči ponesrečencem,
- gašenje začetnih požarov,
- lastna dekontaminacija, dekontaminacija drugih ponesrečenc, živil in predmetov itd.,
- obveščanje štabov civilne zaščite o nesrečah in dogodkih, kjer je potrebna akcija enot civilne zaščite itd.

Na uspešno delovanje v okviru samozaščite so se državljani dolžni pripraviti že v miru, posebno pa tudi na tistih področjih dela, kjer obstojajo potencialne nevarnosti nesreč, naravnih in drugih katastrof. V te priprave je vključen predvsem pouk in usposabljanje za nudenje pomoči ponesre-



Reševanje ponesrečenca iz zgradbe v Stražišču.

obstajajo tudi učinkovite preventivne in zaščitne mere in sredstva, ki jih bomo prisiljeni izvajati in uporabljati v primeru vojne ogroženosti.

Omenili smo že, da mora biti delovanje CZ usmerjeno tudi v preprečevanje naravnih in drugih nesreč, oz. v odpravljanje posledic takih katastrof. Naši občani, še posebej pa pripadniki CZ, so že nešteto dokazali, da so pripravljeni in sposobni delovati in pomagati sočloveku v še tako

čencem, pridobivanje znanja s področja RBK zaščite, požarne varnosti ipd.

Enote civilne zaščite

Enote civilne zaščite so najbolj organizirani ter strokovno in tehnično usposobljeni del civilne zaščite. Namenjene so za izvajanje zaščitnih nalog in reševanje v vojni ter ob naravnih in drugih hudih nesrečah. Organizacijsko ločimo:

1. Splošne enote

2. Specializirane enote

3. Združene enote

Splošne enote se formirajo v manjših delovnih organizacijah, v večjih stanovanjskih stavbah, krajevnih skupnostih itd. Glede na njihovo tehnično opremljenost, strokovno usposobljenost in formacijsko sestavo lahko opravljajo le manj zahtevna reševanja ljudi in imovine.

Specializirane enote so namenjene za opravljanje zahtevnejših reševalnih in zaščitnih mer, za kar so tudi strokovno usposobljene in tehnično opremljene. Formirajo se v večjih delovnih organizacijah, občinah in večjih krajevnih skupnostih (taka formacija obstaja tudi v naši DO).

Združene enote se formirajo v okviru občin, lahko pa tudi v večjih delovnih organizacijah. To so enote raznih specialnosti, visoko strokovno usposobljene in solidno tehnično opremljene.

Štabi civilne zaščite

Štabi za civilno zaščito delujejo v republikah, občinah, delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih, po potrebi pa tudi v naseljih in velikih stanovanjskih stavbah in ulicah.

Štabi za civilno zaščito skrbijo v miru za usposabljanje in izpopolnjevanje enot civilne zaščite in prebivalstva za delovanje v vojnih razmerah ter elementarnih in drugih nesrečah. V vojni ali ob drugih izrednih situacijah usmerjajo delovanje enot civilne zaščite, samozaščite in drugih dejavnikov pri opravljanju zaščitnih in reševalnih nalog.

Ukrepi civilne zaščite

Ukrepi civilne zaščite zajemajo naloge civilne zaščite v zvezi z reševanjem in zaščito ljudi in imovine pred vojnimi nevarnostmi, naravnimi in drugimi nesrečami. Ti ukrepi zajemajo sledeče mere:

- Zaklanjanje
- Evakuacijo prebivalstva
- Oskrbo ogroženega in prizadetega prebivalstva
- Zatemnitev in maskiranje
- Radiološko, biološko in kemično zaščito
- Reševanje iz ruševin, ob poplavah, gašenju požarov ter varstvo pred eksplozivnimi sredstvi
- Prvo medicinsko pomoč
- Prvo veterinarsko pomoč
- Asanacijo terena
- Ukrepe za red in varnost

(Nadaljevanje na 10. strani)

Ivanu Pircu v slovo



Tik pred praznovanjem jubileja 25-letnega dela v Iskri je preminil naš dobri sodelavec in tovariš Ivan Pirc, mojster v Tovarni TEA.

Svojo pot v Iskri je pričel kot varilec, več kot 20 let je delal v varilnici. Zadnja leta pa je bil mojster v delavnici ogrodiv in ohišij. S svojo marljivostjo in poštenim delom je užival ugled med nami, kot tudi povsod, kjer so ga poznali. Bil nam je prijatelj in dober tovariš. Znal je pomagati vsem, ki so ga potrebovali.

Dragi Ivan! Tvoje delovno mesto je ostalo prazno, ostal pa bo spomin na tebe. Življenje ne prinaša samo radosti in veselja, premnogokrat smo izpostavljeni težkim preizkušnjam. Pogumno si se boril in iskal novih moči, vse za lepši jutri.

Nastala je praznina, žal, lahko le nemo stojimo in se te spominjamo z mislijo, da nas vse čaka ista resnica. Ostal nam boš v lepem in trajnem spominu.

Sodelavci TOZD TEA

V slovo Janezu Suhadolcu



„Šest dolgih kresnih dni smo z besedami, s pogledi in z molkom tiho izražali upanje, da ni res. Sedmi dan so črne slutnje stegnile zastavo, ki je oznanila kruto resnico. Vse nas je zbegala in poglala v stisko, da je tudi najbolj prevdarnim zastala beseda. Med nami sodelavci, prijatelji, se je utrgal člen enega izmed nas. Nastala je praznina, ki je ne moremo zapolniti. Prav to je najbolj trpka resnica in vendar, domnevam, da hkrati edina tolažba. Vsi mi, ki čutimo težo praznine bomo z njo živeli, ona pa bo živela z nami. Kot iz korenin, ki jih zapusti iz zemlje izravnani hrast, bodo iz njegovega dela pognale mladike nadaljevanje vsega, česar sam ni utegnil dokončati. Nadaljevali ga bomo mi tako, kot, da bi bil še z nami. Znova in znova bomo vedeli: Janez bi to tako — tisto, drugače. Vsakomur nekaj, vendar največ kar življenje zmora: sodelavcem, prijateljem, družini, skupnosti in izročilu. Nam ki ga poznamo, njegovo delo ni tuje. Preveč ga je, da bi ga naenkrat povzeli in je preveč kleno, da bi ga v naši žalosti kalili. Nadaljevati moramo takšno kot smo mu vrednost že priznali in je njen glas segel do občine in do predsednika republike, kateri jo je počastil z visokim odlikovanjem. Knjiga enega življenja je končana. Mnogo prežgodaj, da bi jo zaprli. Odprto jo bomo nosili v naših srcih in iz nje črpali voljo, napotke in moč; ponosni, da smo delili življenje s človekom kot je bil Janez.“

Sodelavci TOZD Elektronika

Iskra — Elektromehanika Kranj, o. sol. o.
INŠTITUT ZA PRENOSNO TEHNIKO, LJUBLJANA, o.s.o.
Ljubljana, Tržaška c. 2

VABI K SODELOVANJU

za razvojno delo na področju elektronskih in telekomunikacijskih naprav:

- diplomirane inženirje elektrotehnike, šibkega toka
- inženirje elektrotehnike, šibkega toka
- elektrotehnike šibkega toka
- diplomirane inženirje strojništva
- strojne tehnike — konstrukterje
- tehnične risarje
- TT mehanike
- RTV mehanike
- rezkalce
- strugarje
- vzdrževalca strojev

za opravljanje del in nalog na področju kakovosti

- vodjo službe za zagotavljanje kakovosti (pogoji: diplomirani inženir elektrotehnike ter 5 let delovnih izkušenj)

za dela v popoldanskem času v Upravi zgradb:

- snalžilke

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Delavcem nudimo primerne osebne dohodke, možnost nadaljnjega strokovnega izpopolnjevanja, drsni delovni čas ter urejeno prehrano med delom.

Kandidate vabimo, da pošljejo prijave, z opisom dosedanjega dela in z dokazili o izpolnjevanju pogojev, v sekretariat Inštituta za prenosno tehniko v 15 dneh na gornji naslov.

Kandidati bodo o izbiri pismeno obveščeni.

ISKRA ELEKTROMECHANIKA KRANJ
TOZD Tovarna telefonskih enot
BLEJSKA DOBRAVA 124

objavlja po sklepu komisije za delovna razmerja in osebne dohodke naslednja prosta dela in naloge:

MOJSTRA I

- pogoja: srednja šola — elektro smeri (šibki tok), 6 let delovnih izkušenj

PLANERJA I

- srednja šola — elektro smeri (šibki tok), 1 leto delovnih izkušenj

SAMOSTOJNEGA TEHNOLOGA I

- srednja šola — elektro smeri (šibki tok), 6 let delovnih izkušenj

SAMOSTOJNEGA KONTROLNEGA TEHNOLOGA II

- srednja šola — elektro smeri (šibki tok), 3 leta delovnih izkušenj

ŠTIRIH SAMOSTOJNIH KONTROLORJEV

- triletna poklicna šola — elektro smeri, 3 leta delovnih izkušenj

DVEH VRATARJEV — ČUVAJEV

- končana osemletka 3 leta delovnih izkušenj

Prijave z opisom dosedanjih zaposlitev ter z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema komisija za delovna razmerja in osebne dohodke 8 dni od izida oglasa na naslov: Iskra Elektromehanika Kranj TOZD Tovarna telefonskih enot BLEJSKA DOBRAVA 124

Kandidate bomo v 30 dneh po odločitvi komisije pismeno obvestili o izbiri.

PRED ODLOČANJEM Z REFERENDUMOM

PODANI PREDLOGI ZA SPREMEMBE IN DOPOLNITVE OSNUTKA PREDLOGA SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O SPREMEMBAH V ORGANIZIRANJU DO TER STALIŠČA DELAVSKEGA SVETA DO

Delavski svet DO daje pregled vseh podanih predlogov za spremembe in dopolnitve citiranega samoupravnega sporazuma ter stališča, ki jih je zavzel, ko je določal predlog tega sporazuma.

Podani predlogi:

A. iz TOZD TELE

I. Delavci sektorja programskih stikal in relejev Štatenberg-Poljčane

1. V 5. členu pod tč. D popraviti število delavcev v oklepaju na 200.

2. V 43. členu tč. 3 in 4 razmejiti dejavnosti med TOZD STIKALNI ELEMENTI in TOZD RELEJI (šifra dejavnosti 011 710).

3. V 55. členu opredeljena omejena subsidiarna odgovornost ni najboljša rešitev za zagotovitev socialne varnosti (predloga za drugačno opredelitev odgovornosti niso predlagali).

II. Delavci sektorja stikalnih in zaščitnih elementov Dobropolje

1. V 5. členu tč. C — število delavcev popraviti v oklepaju na 211 (v številki so vključeni delavci kontrole).

2. V 8. členu — vprašanje glede dejavnosti nove TOZD — ustrezne rešitve glede pomožnih relejev oz. vprašanje zaposlitve 110 delavcev tega sektorja.

3. V 14., 28. in 46. členu ni določeno komu delovne skupnosti odgovarjajo za neizpolnitev nalog.

4. V 38. členu določiti skrajšano ime v TOZD ELEMENTI STIKALNE IN ZAŠČITNE TEHNIKE oz. ELEMENTI ZAŠČITE IN AVTOMATIKE (če so pri tem upoštevani pomožni releji). Pri sedežu na vesti namesto hišne št. 8 pravilno 29.

5. V 43. členu dopolniti dejavnosti (pomožni releji, pribor).

6. V 55. členu ni opredeljena odgovornost delovne skupnosti za obveznosti DO oz. drugih TOZD.

7. V 57. členu opredeljena omejena subsidiarna odgovornost ne bi veljala med TOZD, ki se organizirajo iz TOZD TELA (predloga o vrsti odgovornosti ne navajajo).

8. V 59. členu naj se uporaba sredstev ene TOZD v korist druge ne obrestuje.

III. Delavci vodstva TOZD, kadrovske-organizacijskega sektorja, splošnega sektorja, računovodskega sektorja, sektorja tehnične priprave, materialno operativne priprave in sektorja tehnične kontrole kvalitete

1. V 4. členu, 14. alinejo uporabiti namesto izraza „prelivanje sredstev“, izraz „razporejanje sredstev“.

2. V 5. členu naj se v tč. C in D število delavcev določi na 200.

3. V 21. členu: — v 1. tč. 3. alinejo črtati besedi „lokalna proizvodnja“;

— v 2. tč. črtati predzadnjo alinejo „razvoj tehnologije“;

— v 6. tč. črtati 5. alinejo, motiviranje (nema materialne oblike stimulacije);

— v 11. tč. dodati na koncu 2. in 7. alineje besedi „za DO“.

4. V 24. členu je potrebno opredeliti naloge TOZD SISTEM.

5. V 26. členu v 2. alineji 2. odstavka dodati: „družbeni standard“, v 3. alineji pa „inovacijska dejavnost“, na koncu člena dodati: ekonomska organizacija, poslovanje in proizvodnja, informacijski tokovi“ kot nova alineja. V 1. odstavku tega člena črtati besede „skupnega pomena“.

6. V 31. členu ponovno oblikovati naloge kolegijskega poslovnega organa, ker so le-te preobsežne.

7. V 32. členu črtati v zadnji alineji besedi „knjigovodstvo dobaviteljev“.

8. V 38. členu določiti skrajšano ime TOZD pod tč. 3 v TOZD ELEMENTI STIKALNE IN ZAŠČITNE TEHNIKE. V istem členu spremeniti ime TOZD Tovarna sestavnih delov in delovnih sredstev (več predlogov).

9. V 43. členu v tč. 3 dopolniti dejavnost TOZD STIKALNI ELEMENTI (pomožni releji); opredeliti tudi stranske dejavnosti. Dopolniti dejavnost TOZD SESTAVNI DELI iz 1. tč. (projektiranje, konstruiranje, vzdrževanje, poskusna proizvodnja, uvajanje v redno proizvodnjo).

10. V 46. členu črtati besede: „določena v 26. členu tega sporazuma.“

11. V 48. členu določiti, da imajo tudi delavci računovodskega in organizacijskega sektorja v upravljanju delovna sredstva v smislu 2. odstavka 98. člena zakona o združenem delu.

12. V 49. členu dodati novo alinejo: „sklepanje prodajnih poslov“.

13. V 50. členu določiti, da TOZD skupnega pomena sklepajo sporazume in pogodbe v imenu DO in za račun TOZD, za katere opravljajo dela skupnega pomena.

14. V 82. členu tč. 2 pod f) velja pristojnost delavskega sveta DO le za izbiro vodje delovne skupnosti za skupne zadeve; vodje delovne skupnosti za administrativ-

no-strokovne zadeve DS₁ in DS₂ pa imenuje delavski svet teh delovnih skupnosti ob soglasju TOZD za katere delovna skupnost opravlja določena dela skupnega pomena.

15. V 142. členu opredeliti posebne pravice, obveznosti in odgovornosti, ki jih imajo delavci TOZD Trženje pri določanju prodajnih cen.

16. V 161. členu določiti, da opravlja finančna služba v tem členu določene posle v skladu z zakonom in posebnim samoupravnim splošnim aktom.

B iz TOZD ELA

1. V 37. členu v tč. 2 določiti skrajšano ime TOZD: „TOZD ELA, Novo mesto, o.s.b.o.“.

C. iz TOZD INŽENIRINGI — delavci vseh organizacijskih enot, razen komercialnega področja Marketing in razvojno-programskega področja skupaj z delavci TOZD PCT, sektor za računalništvo.

1. V 26. členu črtati 12. alinejo „fakturiranje“.

2. V 31. členu spremeniti 11. alinejo: — gradnja sistemov (idejne rešitve in projekti za pridobitev dovoljenja za vgradnjo).

3. V 37. členu v 1. tč. se skrajšano ime pravilno glasi: „TOZD AVTOMATSKA NAPRAVE, Ljubljana, o.s.b.o.“.

4. V 41. členu v 1. tč. popraviti dejavnost TOZD (stilno, dvoumnost glede proizvodnje naprav za kegljišča).

D. iz delovne skupnosti skupnih služb, komercialno področje skupaj z delavci TOZD INŽENIRINGI — komercialno področje Marketing.

1. V 5. členu tč. F organizirajo delavci dela komercialnega področja delovne skupnosti (projektivno področje za energetiko) TOZD skupaj z delavci iz tč. E istega člena; v zvezi s tem se število delavcev v tč. E poviša za ca. 20 delavcev, v tč. F pa ustrezno zmanjša.

2. V 10. členu razvrstiti dejavnost, s katero se ukvarjajo delavci iz E tč. 5. člena v drugo klasifikacijo dejavnosti (predloga ni).

3. V 11. členu se dopolni oznaka dejavnosti, ki jo opravljajo delavci iz F tč. 5. člena in sicer tako, da opravljajo ti delavci dejavnosti komercialnih poslov pri uresničevanju inženiring prodaje in prometa blaga in storitev.

4. V 21. členu črtati v tč. 1. del 3. alineje „lokalna proizvodnja“; pod 2. tč. istega člena naj se 5. alineja „tržno snovanje izdelka (marketing snovanje)“ prenese v tč. 1; v 6. alineji tč. 1 istega člena definirati dejavnost izterjave dolgov v smislu tržne dejavnosti.

5. V 43. členu določiti v tč. 6 poleg dejavnosti določene v citirani tč. 6. storitve, črtati besedi „domači trg“.

6. V 44. členu dodati na koncu člena besedilo: „... v skladu s tem sporazumom pod pogojem, da so delavcem zagotovljene vse informacije v skladu s 546. členom zakona o združenem delu.“

7. V 58. členu se na koncu 1. odstavka doda: „... dolžnika, oz. drugih sredstev, ki dovoljujejo izvršbo v skladu z zakonom o združenem delu (sredstva rezerv — čl. 122 ZZZ)“.

8. V 77. členu v 2. odstavku spremeniti: delovna skupnost ima v delavskem svetu število delegatov sorazmerno številu delavcev v delovni skupnosti.

9. V 88. členu dopolniti: „v izvršilni organ ne morejo biti izvoljeni delavci, ki ne morejo biti izvoljeni v delavski svet (499. člen ZZZ)“.

10. V 89. členu tč. b) dopolniti: „... za izvrševanje sklepov delavskega sveta in nadzorstvo njihovega izvrševanja.“ Tč. c) istega člena dopolniti: „izvrševanje sklepov delavskega sveta DO oz. sklepov sprejetih z osebnim izjavljanjem, če njihovo izvrševanje ne spada med pravice in dolžnosti kolegijskega poslovnega organa in sprejemanje aktov za njihovo izvrševanje“ (čl. 500 ZZZ).

11. V 98. členu črtati v zadnji alineji besede „in izvršilnega odbora“.

12. V 107. členu definirati kdaj se telo iz 2. odstavka ustanovi (za vsak primer posebej?).

13. V 111. členu dodati novo alinejo: „sindikati lahko zahteva, da so delavci o prednjem obveščeni“ (546. člen ZZZ). V istem členu poudariti vlogo sindikata.

E. iz delovne skupnosti skupnih služb — delavci razvojnega instituta skupaj z delavci TOZD INŽENIRINGI — razvojno-programsko področje, TOZD PCT — raziskovalni sektor in TOZD NAPAJANJA — razvojni sektor

1. V 12. členu se v navajanje dejavnosti, ki jo opravljajo delavci iz G tč. 5. člena

vključi še raziskovalno-razvojno delo za področje sistemov.

2. V 21. členu se na koncu 2. tč. doda nova alineja, ki se glasi: „razvoj sistemov“.

Z ostalimi določbami osnutka predloga so delavci soglašali, v drugih delih DO pa predlogov za spremembe in dopolnitve niso imeli.

Stališča delavskega sveta DO pod A — I.

1. Predlog se upošteva.

2. Razmejitev dejavnosti med TOZD STIKALNI ELEMENTI, Dobropolje in TOZD RELEJI, Makole je razmejena v tč. 3 in 4. 43. člena, zaradi precizne razmejitve pa se v tč. 3 vključi še dopolnitev, tako da je dejavnost TOZD STIKALNI ELEMENTI: proizvodnja jakotočnih elektromehanskih stikalnih in zaščitnih elementov za industrijo.

3. Opredelitev odgovornosti za obveznosti med TOZD ne pomeni večjo ali manjšo socialno varnost delavcev, pač pa se odgovornost za obveznost med TOZD v sestavi DO določa na podlagi zakona zaradi varnosti pravnega prometa oz. zaradi varnosti upnikov, s katerimi TOZD stopajo v stik v pravnem prometu. Omejitev odgovornosti na določeno višino sredstev je v skladu z zakonom.

Pod A — II.

1. Predlog se upošteva

2. Razmejitev dejavnosti med TOZD STIKALNI ELEMENTI, Dobropolje in TOZD RELEJI, Makole je precizirana z dopolnitvijo, kakor je določeno v tč. 2 pod A—I.

3. Na podlagi določb 14., 28. in 46. člena delavci odločijo, da se oblikujejo delovne skupnosti v sestavi DO, odgovornost za opravljanje nalog in druge zadeve pa delavci TOZD z delavci delovnih skupnosti urejajo s samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih (404. člen ZZZ).

4. Skrajšana imena so namenjena notranji uporabi in so po svoji karakteristiki kratka, polno ime pa itak navaja tako stikalne kot zaščitne elemente. Vključevanje besede „tehnična“ pa ni potrebno. Pri sedežu se spremeni hišna številka na 29.

5. Dejavnost TOZD STIKALNI ELEMENTI, Dobropolje je dopolnjena tako, kot je določeno v tč. 2 pod A—I.

6. Ker delovne skupnosti ne upravljajo s sredstvi, ki so v družbeni lastnini, ne morejo biti nosilci odgovornosti za obveznosti DO oz. TOZD (v materialnem smislu).

7. Določitev omejene subsidiarne odgovornosti ne spravlja v neenak položaj nobene izmed TOZD v sestavi DO, niti ne favorizira katere izmed njih.

8. V 59. členu predlagana brezobrestna uporaba sredstev ene TOZD v korist druge je možna in jo 2. odstavek tega člena tudi predvideva, ob tem ostane pravilo, da se uporaba sredstev ene TOZD v korist druge, ki se v notranjih razmerjih šteje za posojilo, obrestuje tako, kot je določeno v tem členu.

pod A — III.

1. V 4. členu 14. alineje določen izraz „kontrolirano prelivanje sredstev“ je vsebinsko ustrežnejši in primernejši kot izraz „razporejanje sredstev“.

2. Predlog se upošteva.

3. Predlogi se upoštevajo, razen v 1. tč. 3. alineje, ki se dopolni z novo definicijo lokalne proizvodnje, ki se glasi: „izgradnja proizvodnih kapacitet v drugih krajih (lokalna proizvodnja)“.

4. Predlog se upošteva. V 24. členu se doda nov 4. odstavek, ki se glasi:

Dela in naloge delavcev, ki organizirajo TOZD za gradnjo sistemov so:

— projektiranje sistemov (investicijski program, projektna naloga, projektna dokumentacija, revizija projektna dokumentacije, projektni nadzor);

— vodenje projektov;

— tehnološki proces sistema;

— operativna nabava in skladiščenje;

— operativno izvajanje del na terenu;

— načrtovanje programske opreme;

— montaža in preizkus sistema;

— kolavdacija, tehnični prevzem in priporočila sistema;

— spuščanje v pogon in poizkusno obratovanje;

— usposabljanje uporabnikov;

— študij in analize — consulting.

5. Predlog se upošteva.

6. Predlog se delno upošteva, zadnjih 6 alinej se črta.

7. Predlog se upošteva.

8. Namen določitve skrajšanega imena je pojasnjena v tč. 4 pod A — II.

9. Predlog se delno upošteva — v glavno dejavnost te TOZD se vključi še vzdrževanje strojev in delovnih sredstev. Opredelitev stranskih dejavnosti ne sodi v ta sporazum, pač pa v statut TOZD.

10. Sklicevanje na 26. člen v 46. členu je potrebno, ker so v citiranem členu določene naloge, ki jih ta delovna skupnost opravlja za te TOZD.

11. Delavci, ki opravljajo administrativno-strokovna, pomožna in tem podobna dela, ne morejo upravljati s sredstvi, ki so v družbeni lastnini; tak položaj imajo delavci, ki opravljajo določena strokovna dela po 403. členu ZZZ (ob pogojih iz 2. odstavka 98. člena ZZZ), ne pa tudi drugi delavci delovnih skupnosti. Ker je vprašljivo, ali opravljajo delavci v sestavi te delovne skupnosti strokovna dela v smislu 403. člena ZZZ, se 48. člen črta v celoti.

12. Pooblastila za nastopanje v pravnem prometu pri opravljanju tržno komercialnih poslov prodaje elementov, naprav in sistemov za avtomatizacijo procesov, ima TOZD, ki jo opravljajo delavci za opravlja-

nje tržnih dejavnosti; možno je tovrstno pooblastilo v pravnem prometu prenesti v DO.

13. TOZD D skupnega pomena, ki se pojavljajo v pravnem prometu pri izvajanju zadev iz združenih dejavnosti sklepajo sporazume in pogodbe v imenu in za račun TOZD, za katere opravljajo ta dela v skladu s pooblastili, ki so jih te TOZD nanje prenesle.

14. Vodje delovnih skupnosti imenuje in razrešuje delavski svet DO na podlagi 3. odstavka 543. člena ZZZ, potem ko dobi mnenje delavskega sveta delovne skupnosti; vodje delovne skupnosti torej ne more imenovati delavski svet delovne skupnosti. Komisija je mnenja, da ne bi bilo v nasprotju s citirano določbo ZZZ, če bi pred imenovanjem oz. razrešitvijo delavski svet DO zahteval tudi mnenje delavskih svetov TOZD, za katere določena delovna skupnost opravlja zadeve skupnega pomena za te TOZD.

15. Namen 4. odstavka 142. člena je v poudarjanju vloge delavcev TOZD za opravljanje tržnih dejavnosti, ki jo imajo pri določanju prodajnih cen v smislu tega člena. Posebne pravice, obveznosti in odgovornosti natančneje definirajo delavci te TOZD z drugimi delavci v čigar interesu opravlja tržno dejavnost v skladu z danimi pooblastili, v posebnem samoupravnem sporazumu o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih v smislu 404. člena ZZZ oz. 4. odstavka 403. člena ZZZ. V zvezi s tem odstavkom pa velja pojasniti nekatere karakteristike vloge TOZD Trženje pri uresničevanju prometa blaga in storitev: promet blaga in storitev bo tekkel preko TOZD Trženje; skupni prihodek se bo oblikoval in delil med TOZD materialne proizvodnje in to TOZD. TOZD materialne proizvodnje bo določil dohodkovno ceno, kot je opredeljena v samoupravnem sporazumu. Tudi TOZD Trženje bo dobil v tej ceni delež, ki ji pripada glede na osnove in merila iz sporazuma in glede na plan. Posebna dolžnost TOZD Trženje je v tem, da doseže na trgu čim višjo ceno, ima obveznost, da TOZD materialne proizvodnje sporoči to ceno, pri tem pa je TOZD Trženje odgovorna za verodostojnost tržnih podatkov. Kolikor bo tržna cena višja ali nižja od formirane dohodkovne cene, se ta cena poviša ali zniža. TOZD materialne proizvodnje bo lahko tudi odločila, da se konkretni posel zaradi nizke cene ne sklene.

16. Glede poslovanja finančne službe, določene v 161. členu, njenega upravljanja ter odnosov s TOZD se ureja na podlagi zakona, v skladu z določbami tega sporazuma in s samoupravnim splošnim aktom (lahko pravilnikom) o izvajanju finančne funkcije.

pod B

1. Predlog se upošteva.

pod C

1. Predlog se upošteva za delovno skupnost DS₂ — dopolnitev 27. člena, 2. odstavka z 12. alinejo.

2. Predlog se upošteva.

3. Predlog se upošteva.

VPRAŠANJA IZ PREJŠNJE OBRAVNAVE

V okviru obravnave programskih smernic in razlogov za spremembe v organiziranju delovne organizacije ISKRA—Industrija za avtomatiko so delavci na svojih zbiorih, ko so v okviru poprejšnje obravnave dali predloge za spremembe in dopolnitve osnutke predloga samoupravnega sporazuma o spremembah v organiziranju DO postavljali vprašanja, na katere so dobili ustrezna pojasnila in zadovoljive odgovore. V okviru prvega kroga javnih razprav na zbiorih delavcev, ki je bil zaključen 15. junija so bila postavljena predvsem naslednja vprašanja:

Vprašanje ekonomskih pogojev za organiziranje in konstituiranje novih TOZD: Omenjeno vprašanje je bilo obdelano v elaboratu. Kot pojasnilo pa to: Če delavci ocenijo, da izpolnjujejo vse pogoje za organiziranje TOZD iz 320. člena ZZZ, eventualna izguba v poslovanju ni ovira za organiziranje TOZD ne glede na upravičenost ali neupravičenost izgube. Vprašanje socialne varnosti je izredno pomembna komponenta delavskega interesa pri organiziranju TOZD, čeprav sama po sebi ne pomeni ovire, kajti TOZD so delavci dolžni organizirati ob izpolnitvi pogojev omenjenega člena ZZZ.

Vprašanje sprejema planskih dokumentov v zvezi z laboratorijem o orogramski usmeritvi in samoupravnimi organiziranosti DO oziroma razmerje med: tem aktom in planom: V laboratoriju so navedene smernice, ki so pomembne za samoupravno planiranje. Nikakor pa elaborat ni nadomestilo za katerikoli planski dokument, ki ga je potrebno v skladu z zakonom sprejeti oziroma skleniti.

Vprašanje konstituiranja novih TOZD in prenehanja TOZD iz katerih se bodo nove TOZD organizirale: Postopek je pogojen s sklenitvijo samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v TOZD, sprejemom statuta TOZD, razporeditvijo sredstev, pravic in obveznosti med novimi TOZD, izvolitvijo delavskega sveta nove TOZD in imenovanjem vršila dolžnosti poslovnega organa TOZD. Konstituiranje bo izvršeno z dnem vpisa v sodni register nove TOZD. Do tedaj pa ostajajo delavci, ki so v postopku organiziranja nove TOZD v okviru TOZD, ki je konstituirana. Proti volji delavcev, ki so sklenili organizirati TOZD pa ni mogoče ukreniti ali skleniti ničesar s čimer bi se spremenile njihove pravice, obveznosti ali odgovornosti (3. odstavek 330. člena ZZZ).

Vprašanje razporeditve sredstev, pravic in obveznosti TOZD in delovne skupnosti skupnih služb v sestavi DO, iz katerih se organizirajo nove TOZD bo določil pose-

4. V 41. členu v 1. tč. določena dejavnost proizvodnje naprav za kegljišča je samostojna dejavnost oz. del dejavnosti in ne spada med proizvodnjo naprav za mehanizacijo in avtomatizacijo varjenja.

pod D

1. Predlog se upošteva.

2. Razvrstitev dejavnosti, s katero se ukvarjajo delavci iz E tč. 5. člena izvira iz opredelitve dejavnosti v statutu TOZD Inženiringi v skladu z odlokom o enotni klasifikaciji dejavnosti (Ur. l. SFRJ št. 34/76).

3. Predlog se upošteva.

4. Predlogi se upoštevajo.

5. Predlog se upošteva. Glavna dejavnost TOZD Trženje se glasi: „tržno-komercialne poslovne storitve pri prodaji elementov, naprav in sistemov za avtomatizacijo procesov (šifra dejavnosti 110 309).“

6. Dopolnitev predlagana k 44. členu je opredeljena v poglavju o obveščanju (111. člen osnutka predloga); podrobnejša opredelitev obveznosti delovne skupnosti glede obveščanja delavcev TOZD pa se ureja s statutom TOZD in DO.

7. Po stališču registrskih sodišč v Sloveniji upnik lahko poseže po sredstvih druge TOZD že v primeru, če ne pride do poplačila iz sredstev žiro računa glavnega dolžnika.

8. Dopolnitev k 77. členu glede števila delegatov delovne skupnosti v delavskem svetu DO, ne bi bila skladna z 3. odstavkom 484. člena ZZZ, ki določa: če ima DO več delovnih skupnosti, imajo te vsaka po enega delegata v delavskem svetu DO.

9. Dopolnitev k 88. členu o sestavi izvršilnega organa sodi v statut DO, sicer pa je utemeljena.

10. Predlog se upošteva.

11. Predlog se upošteva.

12. Oblikovanje skupnega telesa za posredovanje pri usklajevanju delovnega procesa v primeru spora izhaja iz 516. člena ZZZ; iz določbe izhaja, da se tako telo ustanovi za vsak primer posebej oz. v primeru spora med poslovnimi organi v konkretnih primerih.

13. Predlog se upošteva. V 111. členu se doda nov 2. odstavek, ki se glasi: „Sindikati lahko zahteva, da so delavci obveščeni o delu in izvrševanju sklepov delavskega sveta in izvršilnega organa ter o delu poslovnega organa TOZD, DO, sestavljene organizacije in drugih organizacij in skupnosti, v katere so združili delo in sredstva.“

pod E

1. in 2. Predloga se upoštevata.

Pri oblikovanju predloga samoupravnega sporazuma pa je delavski svet DO upošteval še predloge komisije za koordinacijo pravic za novo organiziranost DO in sicer glede naziva predloga akta, glede izraza v 2. členu „delavci DO“, glede firme DO in imen TOZD, glede opredelitve dejavnosti DO, pooblastil v pravnem prometu ter načina nastopanja v pravnem prometu in zastopanja DO.

(Nadaljevanje z 9. strani)

Vprašanja glede strokovnih del, ki jih bodo opravljali TOZD za gradnjo sistemov oz. njihove karakteristike skupnega pomena: Rešeno je z odločbo drugega oddelka 403. člena ZZZ; ti delavci opravljajo dela skupnega pomena, ker povezujejo delo drugih TOZD v sestavi DO.

Vprašanje vloge sedanjih birojev v TOZD Inženiringi v novo organizirani TOZD za gradnjo sistemov: Je zadeva opredeljena v statutu te TOZD.

Vprašanje ekonomskega položaja delavcev, ki bodo v novih TOZD proizvajali pretežno za izvoz: To vprašanje se rešuje s stimulacijo izvozne dejavnosti in s pomočjo družbenih institucij in ukrepov ekonomske politike, v okviru SOZD s pravilnikom o stimuliranju izvozne dejavnosti, in največji meri pa v okviru reproduktivne verige pri pridobivanju dohodka in skupnega prihodka.

Vprašanje glede koordiniranja dela TOZD, ki se organizirajo iz TOZD TELA: Rešuje se s samoupravnimi splošnimi akti, ki jih delavci medsebojno sprejemajo, s konkretnim dogovarjanjem in akcijami, skupnimi plani in na druge načine; in to ob pomoči in sodelovanju delovne skupnosti, ki je ustanovljena za izvajanje določenih skupnih zadev.

Vprašanje odgovornosti delovnih skupnosti za opravljanje del v interesu TOZD: Opredeljeno bo v samoupravnih sporazumih o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih. Za kvaliteto opravljenih del pa so odgovorni delavci v TOZD, za katera se bodo ta dela opravljal.

Vprašanje vrste del, ki jih opravljajo delovne skupnosti je opredeljeno z 21., 24., 25., 26. in 27. členom osnutka predloga samoupravnega sporazuma.

Vprašanje finančne funkcije ki jo bo v DO izvajala posebna finančna služba v skladu z zakonom o temeljih kreditnega in bančnega sistema, je obdelano v poglavju skupno denarno poslovanje (člen 159-163).

Vprašanje izvajanja dejavnosti kontrole kvalitete na ravni DO bo zahtevalo posebno ureditev in določitev obsega izvajanja.

Vprašanje vloge družbeno-političnih organizacij DO ureja samoupravni sporazum o združitvi v DO.

Delavski svet je na svojem 13. rednem zasedanju 20. t.m. sprejel elaborat kot dokument, ki bo služil za sestavljanje osnov plana delovne organizacije za srednjeročno obdobje in za druge planske dokumente.

Š.D.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Stanovanjska problematika

Stanovanjske komisije so za to, da rešujejo stanovanjske probleme delavcev. Enostavna definicija, a precej zapletena izvedba. V pogovoru s predsednikom stanovanjske komisije delovne skupnosti skupnih služb, Otom Jerebom, smo izvedeli, s kakšnimi težavami se komisija pri svojem delu srečuje.

Težave so vseskozi, saj je prosilcev vedno več kot pa je na razpolago sredstev. Radi pa bi ustregli čim večjemu številu prosilcev. Poglejmo samo primer: v letu 1977 je vložilo prošnje za stanovanjska posojila oziroma stanovanja 30 delavcev. Rešenih je bilo 17 prošelj, razdeljenih 910.000 dinarjev za stanovanjska posojila in sicer:

— komercialno področje	250.000
— komercialno področje	250.000
— fin.-rač. področje	70.000

Za leto 1978 je ostalo še 13 neresenih prošelj, katerim se bo predvidoma pridružilo še najmanj 15 prosilcev.

Pri dosedanjem delu se je komisija posluževala starega pravilnika, še od Aparatov, ki pa ni imel določenih kriterijev, na osnovi katerih bi izbrali prosilce za najbolj kritičnimi stanovanjskimi problemi. Tako smo se pri ocenjevanju morali zanesti bolj na lastno presojo ter predloge vodstvenih in vodilnih delavcev ter družbenopolitičnih organizacij. Sredstva smo pridobivali na način, ki ga določa pravilnik o reševanju stanovanjskih potreb in sicer:

- iz sredstev, ki se po zakonu izločajo v ta namen,
- iz sredstev iz sklada skupne porabe, ki jih delavski svet izloči v ta namen,
- iz plačanih anuitet že odobrenih stanovanjskih posojil,
- iz posojil za stanovanjsko izgradnjo, najetih pri poslovnih bankah,
- iz posojil za stanovanjsko izgradnjo, najetih pri samoupravnih stanovanjskih skupnostih,

— iz sredstev, ki jih po določenih samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo namenijo temeljne organizacije za kritje skupno ugotovljenih skupnih potreb,

— in iz lastne udeležbe delavcev delovne skupnosti.

Tiste TOZD, ki sklada skupne porabe niso imele, sredstev tudi niso nakazale. Pri odvajanju sredstev iz TOZD, so nastopile določene težave, saj po sprejemu zaključnih računov v TOZD ni bilo mogoče dobiti točnih

podatkov, kako, kdaj in če bomo sploh delili ta sredstva. Z ničemer ni bilo zagotovljeno, da bodo sredstva nakazana. Iz tega vzroka tudi letos lahko operiramo le s sredstvi iz osebnih dohodkov, torej s tistimi, ki jih določa zakon in nekaj sredstvi izplačanih anuitet že odobrenih stanovanjskih posojil.

V letošnjem letu je stanovanjska komisija zaradi slabega pravilnika iz prejšnjih let sestavila in dala v javno razpravo kvalitetnejši pravilnik, prilagojen razmeram v delovni skupnosti skupnih služb. Ta osnutek je prirejen pravilnikom, ki ju uporabljajo v TOZD TELA in TOZD SVN in to z namenom, da bi imeli delavci-prosilci iz delovne skupnosti enake pogoje oziroma možnosti do uporabe teh sredstev kot drugi delavci v delovni organizaciji Iskra-Avtomatika. Osnutek pravilnika je v bistvu kvalitetnejši zato, ker točno določa kriterije, ki so bistveni za pridobitev stanovanjskega posojila in sestavo prednostne liste prosilcev.

Merila, ki se pri tem uporabljajo, so:

- sedanjí stanovanjski položaj prosilca
- ekonomske in socialne razmere
- zdravstveno stanje
- minulo delo
- zahtevnost dela
- sodelovanje v NOB in internacija
- lastna udeležba prosilca
- prispevek delovne organizacije, v kateri je zaposlen prosilec zakonec,
- namensko varčevanje.

Vsako od navedenih meril je še posebno razčlenjeno in konkretizirano.

Osnutek pravilnika je bil dan v javno razpravo in obravnavan po delovnih skupinah. V času javne razprave so bile zbrane tudi nekatere pripombe, ki jih bo komisija skupaj z odborom za samoupravne splošne akte v ponedeljek, 15. t. m. pregledala in utemeljne pripombe tudi upoštevala oziroma vnesla v osnutek.

Da bi rešila čim več prošelj je komisija predlagala delavskemu svetu, da v Ljubljanski banki vezemo 80 milijonov dinarjev, kolikor jih imamo na razpolago za dobo 20 let in tako dobiti takoj 200% od vloženega denarja. Ta sredstva so na ta način oplenjena, zato jih prosilci ne bi mogli ponovno vezati. Odplačilna doba znaša 10 let. Na ta način, menijo člani komisije, bi lahko realizirali tudi nakup lastnih stanovanj.

Š. D.

Strokovne prireditve ETAN v Zadru

V času od 12. do 16. junija 1978 je proslavljala Jugoslovanska zveza za ETAN (za elektroniko, telekomunikacije, avtomatizacijo in nuklearno tehniko) 25-letnico ustanovitve in delovanja. Poseben poudarek proslavi je dalo pokroviteljstvo, ki ga je prevzel predsednik republike tovariš Tito.

V okviru proslave jubileja so bile v Zadru naslednje prireditve: svečana skupščina Jugoslovanske zveze za ETAN, 22. jugoslovanska konferenca za ETAN, 20 jubilejni simpozij ETAN v pomorstvu, 5. jugoslovansko posvetovanje o sodobnih anorganskih materialih in 1. mednarodna razstava ETAN v pomorstvu.

Na svečani skupščini ob priliki proslave 25-letnice Jugoslovanske zveze za ETAN je govoril v imenu pokrovitelja tov. Marin Cetinić ter je zvezi predal tudi visoko odlikovanje predsednika republike za njene zasluge pri aktiviranju inženirjev in tehnikov ter drugih strokovnjakov na širokem področju elektronike, telekomunikacij, avtomatizacije in nuklearne tehnike. Ko se je zahvalil za visoko priznanje, je predsednik Jugoslovanske zveze za ETAN dr. Slobodan Ristić prikazal v obširnem referatu izredno razvejano delovanje ETAN-a v preteklih petindvajsetih letih. Poudaril je, da si ETAN kot član Socialistične zveze delovnega ljudstva kot družbeno strokovna organizacija prizadeva s svojimi člani pospešiti uresničenje ciljev razvoja naše samoupravne družbe. Letna konferenca je le ena od oblik dejavnosti. Princip delovanja ETAN-a je organizacija dejavnosti po raznih specialnih področjih povsod tam, kjer so njegovi člani ter ustrezna industrija in instituti. Ustrezne sekcije za posamezna področja imajo tudi svoje tradicionalne strokovne konference, simpozije in posvetovanja, med drugim tudi v Ljubljani ob času razstave Sodobna elektronika. Jugoslovanska zveza za ETAN pa je tudi mednarodno priznana in cenjena organizacija, ki prireja več stalnih mednarodnih strokovnih in znanstvenih sestankov, seminarjev in poletnih šol.

Na svečani skupščini so sprejeli več sklepov o priznanjih organizacijam in posameznikom ob petindvajsetletnici obstoja Jugoslovanske zveze za ETAN. Okoli 80 podjetjem, institutom, fakultetam in družbeno strokovnim organizacijam so podelili zahvalnice za dolgoletno sodelovanje z ETAN-om. Priznanje je dobila tudi Iskra ter ga je prevzel član Poslovodnega kolegija SOZD tov. V. Klavs. Iz Slovenije so prejeli priznanja še Institut Jožef Stefan, Fakulteta za elektrotehniko, Elektrotehniška zveza Slovenije in Gospodarsko razstavišče. Dalje je skupščina sprejela sklep o priznanjih okoli 100 dolgoletnim aktivnim delavcem ETAN-a. Imenovanje za častnega člana je prejel Franc Dobnikar, iz Iskre pa so bili imenovani za zaslužne člane še S. Slapšak, H. Vidmar in M. Slokan. Za zaslužne člane so bili iz Slovenije imenovani še D. Chvatal, J. Dobeic, V. Klavs, D. Kolar, P. Tepina in A. Železnikar. Na skupščini je razglasil predsednik SMEITJ (Zveza strojnih in elektrotehničnih inženirjev in tehnikov Jugoslavije) tov. Vladimir Klavs tudi sklep te organizacije po imenovanju častnih in zaslužnih članov, kot priznanje ob 25-letnici ETAN-a za njihovo aktivno družbeno strokovno delo. Za častnega člana je bil imenovan tov. Vladimir Klavs, za zaslužne člane pa iz Iskre še M. Slokan in P. Tepina.

Delo 22. konference za ETAN je bilo organizirano v 11 komisijah, ki so obravnavale področja elektronike, električnih vezij, telekomunikacij, akustike, avtomatskega vodenja, računske tehnike, elektronskih sestavnih delov in materialov, nuklearne tehnike in nuklearne fizike, biomedicinske tehnike, robotike in umetne inteligence ter vodenja sestavljenih sistemov. Komisije so imele 36 sej, razen tega pa je bilo še 5 plenarnih predavanj oziroma razprav. Konferenca se je udeležilo več kot 400 strokovnjakov iz vse države, ki so podali oz. poslali skupaj 279 referatov oz. poslušali Iskra je imela na konferenci 9 referatov v komisijah za elektroniko, telekomunikacije, električna vezja, računske tehnike in biomedicinsko tehniko. Žal nismo imeli referatov tudi iz drugih področij Iskrinega programa, kot n.p.r. iz avtomatskega vodenja in akustike. Precej referatov so imeli tudi delavci Fakultete za elektrotehniko v Ljubljani ter Instituta Jožef Stefan, tako da je bilo iz Slovenije preko 30 referatov. Referati bodo tiskani v 4 zbornikih.

Na 20. simpoziju ETAN v pomorstvu se je zvrstilo okoli 150 referatov, ki so bili razen na plenarnih sejah objavljeni v komisijah za telekomunikacije, biomedicinsko tehniko, radiokomunikacije, optoelektroniko, navigacijo, avtomatizacijo ter hidroakustiko + meritve. Simpozij ima že vsa leta mednarodni značaj, letos je sodelovalo okoli 30 avtorjev iz inozemstva. Sodelavci iz Iskre, predvsem iz Instituta za prenosno tehniko in Centra za elektrooptiko so imeli 12 referatov iz področja radiokomunikacij in laserske tehnike, medtem ko so bili referati s področja elektronskih sestavnih delov uvrščeni v posvetovanje o materialih. V sekciji Optoelektronika je bilo 35 referatov, precej poudarka je bilo na laserskih napravah in tehnologiji, o svojem delu na optoelektroniki pa so poročali tudi sodelavci Instituta za elektroniko in vakuumsko tehniko iz Ljubljane.

Na 5. posvetovanju o sodobnih anorganskih materialih je bilo 43 referatov ter zelo zanimiva panelna

razprava o izobraževanju kadrov na področju prirodoslovnih in tehničnih ved ter o zahtevah sodobne znanosti in tehnologije materialov. Precej poudarka je bilo na sodobnih anorganskih materialih za elektroniko. Iz tega področja je bilo iz Slovenije 6 referatov, pri večini katerih so sodelovali kot avtorji raziskovalci Instituta Jožef Stefan in Iskre — Industrije elementov za elektroniko.

Razstava ETAN v pomorstvu je bila dokaj skromna. Večina razstavljalcev je bila iz inozemstva, iz Jugoslavije pa so razstavljali ETAS (bivši IRET) iz Splita (vendar v glavnem s programom italijanske firme Zodiac) ter Elektronska industrija Niš z nekaj primopredajniki za pomorstvo.

Na zaključni plenarni seji 22. Jugoslovanske konference za ETAN so podelili nagrade in priznanja avtorjem najboljših del v posameznih komisijah. Obenem je bilo tudi sklenjeno, da bo naslednja 23. konferenca za ETAN junija naslednjega leta v Mariboru.

M.S.

ŠIROKA POTROŠNJA

»Teden piknikov«

Kar dve temeljni organizaciji sta bili preteklo soboto in nedeljo gostiteljici sindikalnih srečanj — točneje enega sindikalnega in enega mladinskega. Prvo je bilo v bližini Sežane, kjer je TOZD Sprejemniki za vse člane kolektiva — skoraj 700, kajti vabljeni so bili tudi upokoenci — na zelenici pred vzhodom v podzemsko jamo Vilenica priredil tovariško srečanje.

Vreme je dopoldanski del zabave prirojilo po svoje — izdatno je deževalo, tako da je prišlo le malo prijavljenih. Bolje je bilo popoldne, ko so pričeli prihajati številni avtomobili. Prireditve je bila skrbno pripravljena, združena z ogledom podzemske jame in brezplačno porcijo golaža ali pasulja, popoldne pa je izdatno dišalo po jehah na žaru.

Za tiste, ki si jame Vilenica (do nje se pride po makadamski cesti v smeri proti Lipici) še niso ogledali vljudno vabilo sežanskega jamarskega društva — pa ne samo njihovo, saj je jama — čeprav slabo poznana — vredna ogleda. V njej je med drugim najvišji kapnik v Evropi, po številu stalaktitov in stalagmitov pa se z njo — relativno gledano — ne more primerjati niti Postojna s svojim trističnim „krajem“.

Jama je osvetljena, urejena je pešpot — seveda ne tako udobna kot v Postojni — v njej pa je poleg kapnikov, ki so najrazličnejših barv in oblik — od zvenelih do svetlečih — zanimiva tudi vrsta ostankov raziskovanj, ki segajo še v čase Franca Jožefa. V njej so med drugim v kapniško steno vsekane stopnice po katerih je hodil še sam presvetli cesar Franc Jožef, domačini pa se radi pošaljajo, da je jama tako bogata s kapniki, da so morali še stopnice vsekati v enega najlepših.

Za vse tiste, ki jo nameravajo obiskati pa še opozorilo — piscu teh vrstic je mimogrede pognal „kapnik“ tudi na glavi, saj je preveč vneto gledal za neodkritimi rovi, ki jih je menda še precej in so pravi raj za domače jamarje. Prizor se je na srečo



Mladinci na spoznavnem srečanju na Vrhniki.

končal brez razbitega kapnika, novinarska glava pa je od udarcev itak močnejša, kot bi marsikdo pričakoval. Previdno na poti v notranjost torej!

Naslednji dan, v nedeljo, so imeli člani ZSMS Široke potrošnje spoznavno srečanje na Vrhniki, ki mu je bilo vreme občutno bolj naklonjeno. Sijalo je toplo sonce, tako da je že vreme poskrbelo za dobro voljo vseh udeležencev. Vsa pohvala organizatorju, ki pa dogovoru z vremenskim referentom le ni preveč zaupal in je za vsak slučaj pripravil še prostor pod tovarniško streho — brez ciganke se nič ne ve ...

Srečanja se je udeležilo okrog 60 mladink in mladincev iz vseh TOZD Široke potrošnje z izjemo sežanskih, ki so se očitno izgubili nekje med potjo, poleg skupnega kosila in plesa, pa so si ogledali še Cankarjevo rojstno hišo na Vrhniki, letalski modelarji iz Pržana pa so demonstrirali radijsko vodeno jadralno letalo, ki je pokazalo izredne letalske lastnosti.

Vsi mladinski aktivisti, ki so se srečanja udeležili so ob zaključku ocenili srečanje kot izredno uspešno, za kar pa gre zahvala seveda v veliki meri tudi organizatorjem, OO ZSMS TOZD Antene, ki so se resnično potrudili in poskrbeli za vse — od glasbe do pijače in jedače.

Stane Fleischman

POMEN CIVILNE ZAŠČITE

(Nadaljevanje z 8. strani)

ORGANIZACIJA CIVILNE ZAŠČITE V ELEKTROMECHANIKI

Glede na obsežnost naše delovne organizacije, njenega strateškega pomena, potencialne nevarnosti naravnih in drugih hudih nesreč se posveča velika pozornost dobi organizaciji in usposobljenosti pripadnikov civilne zaščite. Zaradi tega so formirane specializirane enote civilne zaščite v vseh temeljnih organizacijah, ki jih povezuje štab civilne zaščite na nivoju delovne organizacije. Organizacijska shema je sledeča:

- štab CZ Vega Ljubljana
- štab CZ Elektronika Horjul
- skupni štab v Kranju, Savska loka 4
- Štab CZ DO:
- štab CZ ATC Labore
- štab CZ Mehanizmi Lipnica
- štab CZ Instrumenti Otoče
- štab CZ TEL Blejska Dobrava
- Pri skupnem štabu CZ v Savski loki 4 so formirane sledeče enote:
- tehnične reševalne enote
- RBK enota
- enota prve medicinske pomoči
- enota za zaklanjanje
- enota za zatemnjevanje
- gasilska enota
- enota za red in varnost
- enota za prehrano

V dislociranih TOZD niso formirane vse našete enote, ker za to v večini primerov ne obstajajo objektivne potrebe.

AKTIVNOSTI OB LETOŠNJEM DNEVU CZ

V Kranju je odbor za ljudsko obrambo

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana.

Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Dušan Željznov, tehnični urednik: Janko Colnar — Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Elektromehanika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE) in Marko Rakušek (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 — Tisk: Časopisno tiskarsko podjetje PRAVICA — DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.



Načrtno do stanovanj.

Knjiga integralni del družbenega razvoja

V Kuparh pri Dubrovniku je bilo od 13. do 15. junija V. posvetovanje jugoslovanskih založnikov in knjigarne, posvečeno knjigi v samoupravni družbi. Uvodno poročilo o tem problemu pod naslovom „Knjiga kot integralni del družbenega, gospodarskega in kulturnega razvoja“ je imel generalni direktor znane beograjske založbe Nolit Dragoljub Gavarić.

Iz njegovega dokaj obsežnega in izčrpnega uvodnega poročila povzemamo, da ima kvalitetna knjiga svoje raznovrstne in trajne vrednote ter vpliva na razvoj umetniškega in znanstvenega ustvarjanja, izobraževanja in kulture, na razvoj in izboljšanje proizvodnje, družbenih odnosov, človekove zavesti in družbe v celoti.

Ukrepi, ki so bili storjeni zadnja leta za izboljšanje položaja knjige so bili zelo pomembni in že kažejo svoje rezultate. Njihov osnovni namen je bil v izboljšanju ekonomskih pogojev za izdajanje in uporabo knjig ter za ustvarjanje materialne baze za samoupravno povezovanje temeljnih činiteljev pri ustvarjanju, izdajanju, plasmaju in uporabi knjige.

Ta novi, izjemno pomembni družbeni odnos do knjige je našel svoje posebno mesto v planih razvoja vseh republik in pokrajin in je bilo s tem dano, na različne načine, posebno mesto knjigi, kar predstavlja izjemno kvaliteto.

Poudarjanje dostopnosti knjige najširšim množicam prebivalstva je nujnost, v bistvu izraz zavesti družbe, da tudi knjiga predstavlja enega izmed vitalnih činiteljev v družbenem in gospodarskem razvoju.

Zavoljo velikih svobod, ki so značilne za našo družbo, je zelo razvejana založniška dejavnost tako po številu izdaj kot tudi po tematici in namenu in seveda, razumljivo, tudi po kvaliteti. Skoraj ni večjega mesta v Jugoslaviji, v katerem se ne bi razvijala založniška dejavnost. Veliki ustvarjalni potenciali tako v umetnosti kot v znanosti kot tudi potrebe po raznovrstnih knjigah zagotavljajo, da večino napisanih knjig tudi objavimo, z gotovostjo pa lahko rečemo, da ni bojzani za nobeno kvaliteto delo, da bi ga ne izdali. To spet pozitivno vpliva na razvoj umetniškega, znanstvenega in strokovnega ustvarjanja.

Republiške in občinske interesne skupnosti za kulturo, izobraževanje in znanost, odvisno od svojih možnosti, programov, obveznosti in funkcij, pogosto pa tudi s svojimi odnosi, pomagajo knjigi.

Nobenega dvoma ni, da naj bi interesne skupnosti po našem ustavnem sistemu morale najbistvenije s svojo politiko vplivati na politiko ustvarjanja, izdajanja in uporabe knjige. Kljub dosedanjim prizadevanjem opažamo nekatere slabosti, ki so nedvoumne. Prvič, to dejavnost je v pretežni meri zajela kulturna skupnost, kjer je po starih sektorskih pojmovanjih knjiga v sektorju kulture. Drugi dve skupnosti, za znanost in izobraževanje, manj sodelujeta pri pomoči knjigi. Druga slabost se kaže v tem, da so ta sredstva do te mere po svojem obsegu omejena, da v celotni založniški produkciji glede na sredstva, ki se ustvarjajo

v njej, ne morejo bistvenije vplivati. Tretjič, s povezovanjem skupnosti in združevanjem njihovih sredstev bi lahko znatneje vplivali na usmerjanje založniške politike in tako radikalneje spreminjati sedanje stanje ter v tematskem in programskem smislu zajemati tudi tista področja, ki so zapostavljena. Končno, skupnosti s svojimi sredstvi in politiko do založniške dejavnosti naj bi vplivale na razvoj novih odnosov med avtorjem, založnikom in knjižničarjem.

Za današnji trenutek založniške dejavnosti je kljub vsem storjenim družbenim ukrepom značilen njen dvojni položaj: kot kulturne dejavnosti in kot gospodarske panoge. Omenjeni položaj se kaže v protislovju njenega neugodnega ekonomskega traktiranja na eni strani ter ciljev in nalog, ki jih mora uresničevati kot kulturna dejavnost na drugi strani.

Čeprav je minilo že več let, odkar je bil cel kompleks knjige prenešen v pristojnost republik in pokrajin, je treba sedanje stanje označiti kot še vedno delno prehodno. Zakoni, ki urejajo ekonomske pogoje izdajanja in plasmaja knjige so pogosto neizenačeni v republikah in pokrajinah in to ima seveda različne posledice na položaj knjige. Glede na to, da je jugoslovansko tržišče knjige enotno vsi ti neizenačeni pogoji negativno zadevajo knjigo v celoti.

Dezintegracija temeljnih činiteljev v založniški dejavnosti — ustvarjalcev, založnikov, kupcev in uporabnikov knjige kot tudi činiteljev, ki vplivajo na ustvarjanje ugodnejših pogojev za ustvarjanje, izdajanje in plasman knjig predstavljajo resen družbeni problem.

Do otežkočenega položaja knjige prihaja pri nas tudi zavoljo pomanjkanja elementarnih izobraževalnih, kulturnih, materialnih, socialnih in drugih predpogojev, ki so nujni za razvoj dejavnosti izdajanja, plasmaja in uporabe knjige.

O tem najbolje pričajo nekateri statistični podatki. V Jugoslaviji je skupaj 13.234 vseh vrst knjižnic s fondom 58.096.000 knjig, kar predstavlja samo za kakih 5.000.000 izvodov več celotne enoletne naklade jugoslovanske knjižne produkcije. V vsej naši deželi je 77 % naseljenih krajev brez knjižnic. Število knjig v omenjenih knjižnicah je 0,80 izvoda na enega prebivalca, medtem ko bi po evropskih standardih morale imeti te knjižnice najmanj po dve knjigi na prebivalca.

Udeležba knjižnic pri nakupu knjig je zelo skromna. Od celotne založniške dejavnosti odkupijo komaj 3, največ do 5 %.

Ker v več kot dveh tretjinah naših mest ni možnosti za nakup knjig, je treba zastaviti vprašanje, zakaj je pri nas veliko število ljudi nekako brez pravic, da bi prišli do knjig na kakršenkoli način.

Poseben problem so šolske knjižnice, ki predstavljajo nujen pogoj za sodobni pouk, razvoj ljubezni do knjige pri mladih generacijah, za navade in potrebe po branju. V naši deželi je 13.995 osnovnih in drugih šol. V 4.113 šolah nimajo knjižnic, oziroma v 31 % vseh šol.

Tudi število knjig v obstoječih šolskih

knjižnicah ni zadovoljivo. Po sprejetih normativih bi moralo priti na enega učenca od 8 do 10 knjig, zdaj pa se to število pri nas suče nekje okrog 5 knjig.

Knjižnic v delovnih organizacijah skorajda ni, razen specializiranih in strokovnih knjižnic. Odsotnost knjige v delovnih organizacijah opozarja na absurd, značilen za naše razmere. Omenjeni absurd se kaže v moderni in visoko tehniški in tehnološki proizvodnji, ki terja nenehno izpopolnjevanje in permanentno učenje, istočasno pa je tu knjiga odsotna, knjiga, ki predstavlja temeljno, fundamentalno sredstvo za zagotavljanje nenehnega izpopolnjevanja in izobraževanja. Če k temu še dodamo, da naš samoupravni sistem zahteva kompletno izobraževanje in da ima naš družbeni sistem v prvi vrsti za cilj humanejšo delo in življenje, nam bo pač jasno, kakšno praznino in enostranskost trpimo.

Sredstva, ki jih odmerjajo za knjižnice, so tako pomanjkljiva, da četudi se povečujejo, ne vplivajo bistveno na nakup knjig, ker cena knjig narašča znatno hitreje od predvidenih sredstev.

Vendar lahko brez dvoumljenja trdimo, da nikoli ni bilo vprašanja, ali sredstva so, temveč gre za vprašanje odnosa do knjige, od katerega je odvisno tudi višina sredstev.

Istočasno pa v skladiščih založnikov leže ogromne količine izdaj in naklad, katerih zaloge se vsako leto povečujejo. Takšno stanje je večkratno škodljivo tako s stališča kulturne politike kot tudi z ekonomskega stališča.

Zato je treba poudariti ob koncu čedalje večjo nujno, s precej praktičnimi izkušnjami, po združevanju dela in sredstev med založniškimi organizacijami, inštituti in drugimi organizacijami s področja družbenih dejavnosti, ki se ukvarjajo z založništvom. Z združevanjem teh organizacij in delitvijo dela na priprave strokovnih organizacij in izdajanje ter plasman založniških organizacij je treba preseči prakso atomiziranja založniške dejavnosti na eni strani, na drugi pa na vlaganja sredstev v izdaje, ki so se težko prodajale in so bila finančna sredstva tako vrsto let neizkoriščena. V tem pogledu je položaj danes še precej problematičen, ker ustanove, ki se ukvarjajo samo z izdajanjem, s ustreznimi dotacijami niso zainteresirane tudi za plasman knjige pa tudi nimajo posebnih možnosti, da bi se s tem ukvarjale.

Povezovanje osnovnih činiteljev pri ustvarjanju, izdajanju in uporabi knjige z združenim delom in usklajevanje njihove dejavnosti s potrebami izobraževanja, kulture, znanosti, gospodarstva in potrebami občanov mora neposredno vplivati na povečanje naklade in zmanjšanje cene knjige. V tem smislu se upoštevajo dohodkovni odnosi med založniki in tiskarnami vsiljuje kot nujnost. Njihova medsebojna soodvisnost bi morala doživljati transformacijo tudi v tem smislu, da bi postopno ukinjali kupoprodajne odnose. S tem bi moral biti tudi dohodek tiskarn odvisen od prodaje knjige. Zato bi bile tiskarne življenjsko zainteresirane za pravočasen natis, prispevale bi k hitrejši prodaji knjige s tem pa tudi k pridobivanju dohodka.

Uresničitev vseh teh ciljev pa bo vendar odvisna tudi od tega, če bodo z ustreznimi družbenoekonomskimi ukrepi — v skladu z družbenim dogovorom o knjigi, nastajali pogoji za izdajanje in prodajo knjige kot kulturne dejavnosti. Družbeni dogovor o knjigi predstavlja prav izjemen dokument, ki naj bi zagotavljal uresničevanje družbenih interesov in potrebo po knjigi. Kajti prvi člen dogovora poudarja:

„Zaradi popolnejšega uresničevanja neodtujljivih pravic delovnih ljudi, da neposredno odločajo o nadaljnjem razvoju ustvarjalnosti na področju kulture, da uporabljajo to ustvarjalnost in da prispevajo k njenemu nadaljnjemu razvoju, se udeleženci tega družbenega dogovora strinjajo, da obstoja potreba po določitvi skupnih ukrepov, s katerimi bodo v vseh republikah in avtonomnih pokrajinah zagotavljali ugodnejše družbenoekonomske pogoje za nadaljnji razvoj ustvarjanja, izdajanja, plasmaja in uporabe knjige, ki s svojimi idejnimi, umetniškoestetskimi, znanstvenimi in strokovnimi vrednotami in sporočili ustreza humanističnim, kulturnim, vzgojnoizobraževalnim in idejnopoličnim ciljem in potrebam jugoslovanske samoupravne družbe in s katerimi bodo zagotavljali izenačitev družbenega položaja knjige.“

D.Ž.



Jože Horvat — Jaki: Risba.

Jože Horvat-Jaki razstavlja v Iskri

V ponedeljek, 26. junija, so v avli Iskrine stolpnice v navzočnosti avtorja, predsednika skupščine SRS Milana Kučana, člana predsedstva CK ZKS Lojzeta Briškega, predsednika kulturne skupnosti Slovenije Franca Štiglica in številnih Iskrašev odprli razstavo Jožeta Horvata-Jakija.

Razstavo je odprl ravnatelj Moderne galerije v Ljubljani Zoran Kržišnik, ki je v uvodnem nagovoru dejal:

„S prekipajočo silo, ki ne pozna ne brzda šole ne notranjih zavor uravnavajočega, kritičnega duha, vre iz Jakija presenetljiv umetniški opus. Njegovo ustvarjanje je kot samohoten pojav narave: nasilen, v formi včasih robat, toda vedno spontan, vedno odprt, brez poze ali artistične laži. To je gotovo umetniški opus čigar delo pozna nižine in višine; gotovo pa ne pozna zastoja, negotovosti ali mučnega prikrivanja praznine. In razen tega je v njem očit razvoj, čeprav ne premočrten in očitno je delo in občasno odkrivanje novih prijemov, porojenih nagonsko, in nato spet in spet preskušeni dokler ne zavzame v svojo vrednostjo.“

Pričujoča razstava zajema samo en vid Jakijeve umetnosti. In to vid za katerega se je organizator odločil, da bo v letošnjem letu predstavil javnosti najširšo možno paleto jugoslovanskih ustvarjalcev — risbo. Tudi na tej razstavi se nam Jaki predstavlja kot vizionar: zavestno in podzavestno, sanje in resnica, obstoj in minevanje, preteklost in prihodnost zajema z enakim navdušenim pritrjevanjem, zakaj vse kar je, kar vidi in sluti, se zlija zanj v en sam mogočen tok življenja, ki ga komaj sproti lovi v obilici njegovih form in pojavnosti. Jaki, ki se je loteval vseh mogočih tehnik in izraznih načinov je veljal in velja tudi danes vendarle za najmočnejšega v originalni risbi, katere neposrednost kot da je lahko najverneje prenesla vročično prvinskost njegovega navdiha, njegovo potrebo bruhniti z vso silovitostjo na

dan celotno podobo, ki mu je lebdela pred očmi in nastajala pod rokami. S podobno silovitostjo se izraža samo še v kammcugu, to je z voskom na papir, kjer je tako lahko dodajal risbam s pomočjo žareče barvitosti tisto „podvodno“ sanjsko kvaliteto, tisti odmak od vsakdanjosti, ki Jakijevo umetnost rešuje tako pasti opolzlosti kot cenenosti, nastavljenih na pot surrealizmu in naivi. S podobno silovitostjo in premočrtnostjo mu uspeva izraziti se le še v tapiseriji.

Veliki vir navdiha mu je prav gotovo živalski svet — njegov veliki in mali „ZOO“ ne toliko resnične živali kot tisti pošastni prividi, ki plaše nas in otroka v sanjah in ki nosijo nekaj črt znanega in nekaj umišljenega, magičnega živalskega sveta. Vsak vtis, vsako doživetje pušča neizbrisen pečat v umetnikovi duševnosti in skoraj vsako se izrazi vizuelno; lahko bi rekli da Jaki živi z očesom, misli, čuti, dojema z očesom: le, da je to oko vsak trenutek znova željno prodreti ta trenutni videz, zajeti hkrati sedanjo podobo predmeta in hkrati vse njegove prejšnje, katerih rezultat je današnja in hkrati najti v njej še vse potencialne možnosti prihodnjega razvoja; tako so njegovi liki vedno neprehodni, vedno v spreminjanju, to in hkrati nekaj drugega, s sedanjim razvojem asociativno povezani. V tem je velika moč, pa tudi občasna šibkost Jakijeve umetnosti, ki je na nasprotnem robu od klasičnega ideala; s priznavanjem, občutenjem, izražanjem relativnosti, neobstoynosti vsega kar vidi, vključuje Jaki svojo umetnost v mogočni tok časa, se opredeljuje za nagonsko, elementarno in življenjsko v nasprotju z racionalnim, uravnovešenim, odmerjenim, življenja premagujočim, duhovnim. Prizadevanja človeštva, zgraditi nad prvobitno naravo umetno, svojsko stavbo civilizacije, prav gotovo niso šla neopaženo mimo te umetnosti, vendarle lahko trdimo, da so jo samo obdrsnila — prav tako kot sprejema Jaki v svojo umetnost črke, številke, napise, včasih cele stavke ali celo dolga mučna sporočila z nesporno, posebno čustveno vrednostjo za bralca, ki razume, a s prav tolikšno dekorativno vrednostjo za tistega, ki mu nič ne povedo in jih zato tudi ne skuša razbrati.

Motiv, ki se v Jakijevem delu ne-

(Nadaljevanje na 12. strani)

Prebrali smo za vas

Morda je Državna založba Slovenije najlepše počastila XI. kongres Zveze komunistov Jugoslavije s hkratno izdajo petih obširnih zvezkov „Izbora iz del Josipa Broza Tita.“ Pri tej izdaji, ki zajema skupaj več kot 2500 strani, velja še opozoriti, da predstavlja hkrati tudi lep jugoslovanski medzaložniški podvig, saj so to izdajo poleg naše založbe skupaj pripravili, uredili in izdali še naslednji jugoslovanski založniki: „Svetlost“ iz Sarajeva, „Mladost“ iz Zagreba, „Prosveta“ iz Beograda, „Pobjeda“ iz Titograda, „Matica srpska“ iz Novega Sada in „Misl“ iz Skopja.

Celoten izbor v petih knjigah so si uredniki Izbora iz del Josipa Broza Tita zamislili tematsko. Vodilo pri tem pa jim je bilo, da izberejo tista področja sodobne družbene misli in prakse, na katerih je ustvarjalnost tovariša Tita najizrazitejša in na katerih se po ocenah prirediteljev naše izdaje najbolj in najgloblje izražajo ustvarjalne izkušnje in celoten prispevek tako tovariša Tita osebnostno kakor našega revolucionarnega gibanja in njegovih dosežkov sploh.

Tako so uredniki v prvo knjigo pod naslovom „Referati s kongresov KPJ (ZKJ)“ uvrstili besedila Titovih referatov na VIII. zagrebški in V. državni konferenci KPJ ter na V., VI., VII., IX. in X. kongresu KPJ, oz. ZKJ.

Razlogi, da so v prvo knjigo uvrstili prav Titove partijske referate so bili predvsem v tem, ker predstavljajo ti referati edinstvene sistematizirane analize in ocene razvoja, položaja in politike partije in države v vsem obdobju njenega razvoja, v katerem je tovariš Tito sodeloval kot bорец, voditelj in ustvarjalec. Zaradi tega so ti referati edinstven dokument o teoretičnih in idejnih temeljih, o zgodovini, politiki in praktičnem delovanju našega gibanja od ustanovitve gibanja vse do danes, posebej še od leta 1937, odkar tovariš Tito dejansko vodi naše gibanje, do danes, oziroma do X. kongresa ZKJ. Referati so analiza tako vzrokov in razlogov za propad meščanske družbe in oblasti buržoazije, ki se je pogreznila v izdajo interesov ljudstva, kakor tudi naše revolucije in razvoja naše socialistične družbe vse do njene sedanje faze — popolnega integralnega delavskega samoupravljanja.

Zato lahko za konec mirno zapišemo, da je vsakteri izmed referatov tovariša Tita samo po sebi edinstvena stvaritev in ima določeno prevladujočo značilnost, ki izhaja iz časa in položaja, v katerih sta naše gibanje in naša družba bila v tem času. Končno pa so referati tovariša Tita na konferencah in kongresih KPJ in ZKJ sintetična analiza in ocena celotnega procesa družbenozgodovinskega, gospodarskega in kulturnega razvoja naše družbe v celoti, razvoja naših idej o socializmu, zasnovanem na samoupravni socialistični demokraciji, politike KPJ ozira ZKJ in metod njene realizacije v praksi. Zaradi tega so nenadomestljiv instrument za sintetično spoznavanje, razumevanje in oceno celotnega razvoja našega delavskega gibanja in samoupravnega socializma v Jugoslaviji.

D.Ž.



Med otvoritveno slovesnostjo v avli Iskre.

Jože Horvat-Jaki razstavlja v Iskri

(Nadaljevanje z 11. strani)

prestano vrača in ki je tudi v našem primeru razstavljenih risb tako očit, je motiv oči — zasledujočih, opreznih, skorajda nikoli utrujenih oči; in naslednji motiv je motiv človeškega trpljenja, nemega trpljenja brez besed, v skrivenčenih figurah, često obupno spačenih obrazih, ki morajo nasilno privzemat drugi, tretji obraz, a skozi vse nenehno prodira groza zasledovanja.

Ta Jakijev ecce homo — ta zasledovanja, preplašenje, trpeči lik, plen zunanjih strahot, pa tudi še veliko hujših notranjih groz, ta pračlovek, ki si je nadel tesno oblačilo civiliziranca, pa se v njem obupno zvija, muči, ker ga pač utesnjuje, ne daje pa mu odre-

šujočega občutka vamosti, zaradi katerega se je pravzaprav podvrnil njegovi torturi.

Prav gotovo Jakijeva vizija v teh nekaj stavkih ni in ne more biti izčrpana, niti do kraja pregledna, čeprav risbe s katerimi se srečujemo trenutno v tem prostoru živo ponazarjajo bistvo te umetnosti. Že v začetku sem opozoril, da gre samo za neznaten fragment njegovega obširnega opusa, ki ni značilen samo po številu umetniških izdelkov, temveč tudi po samem načinu obdelave. Prepričan pa sem da smo s tem izborom in s tem pristopom k njegovemu delu prispevali še en korak k razumevanju njegove umetniške vizije.

D.Ž.

XIV. LETNE ŠPORTNE IGRE ISKRE V KRANJU

Športniki Elektromehanike tudi to pot najboljši

V Kranju so bile v petek in soboto, 23. in 24. junija, tradicionalne 14. letne športne igre Iskre. Pokrovitelj letošnjih športnih iger je bila letos že drugič DO Iskra Elektromehanika. Igre so bile letos posvečene tudi 11. kongresu ZKJ, 9. kongresu ZSJ, 32-letnici kranjske Iskre in 30-letnici proizvodnje števec.

Zbrane športnike in goste je najprej pozdravil v imenu sindikalne organizacije Iskre Elektromehanike in jim zaželel prijetno bivanje in počutje v Kranju. „Današnja udeležba, je poudaril Anton Bozovičar, in razširjanje telesne kulture in rekreacije v delovnih kolektivih pomeni uresničevanje cilja, da mora v naši družbi živeti in delati zdrav in sposoben delavec, ki bo lahko obvladal delovne napore in tudi naloge v zvezi z ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Predsednik sindikalne konference je nato prebral še pozdravno pismo tovarišu Titu in udeležencem 11. kongresa ZKJ.

Namestnik generalnega direktorja SOZD Iskra Anton Stipančič je omenil, da je Iskra organizirana na podlagi zakona o združenem delu doseglja zaželjene rezultate, tudi poslovni rezultati SOZD Iskra so taki, da smo lahko ponosni nanje. Poleg tega je potrebna tudi skrb za zdravje delovnega človeka in njegovo rekreacijo. „Mislim, da so naše športne igre primerna oblika za spoznavanje mladih iz vseh naših delovnih organizacij in TOZD. S tem, ko pomenijo svoje športne moči, istočasno stekajo tudi tovariški in prijateljske vezi med našimi tozdi, ki so razširjeni po vsej naši domovini. Želim, da bi se vrnili na delovna mesta s številnimi pokali in spet poprijeli za delo, saj nas čaka še veliko nalog,“ je zaključil svoj pozdravni govor Anton Stipančič.



Tudi namestnik predsednika poslovnega organa SOZD Iskra Anton Stipančič je pozdravil športnike in jim zaželel mnogo uspehov.

ganzacij in TOZD. S tem, ko pomenijo svoje športne moči, istočasno stekajo tudi tovariški in prijateljske vezi med našimi tozdi, ki so razširjeni po vsej naši domovini. Želim, da bi se vrnili na delovna mesta s številnimi pokali in spet poprijeli za delo, saj nas čaka še veliko nalog,“ je zaključil svoj pozdravni govor Anton Stipančič.

Tudi Stane Božič, predsednik skupščine občine Kranj je na otvoritvi naših športnih iger poudaril velik pomen, ki ga imajo igre pri povezovanju delovnih ljudi Iskre, in zaželel, da bi bile športne igre trajna osnova za naše bodoče sodelovanje.

Udeležence športnih iger Iskre je pozdravil tudi Jože Čebela, predsednik sindikata SOZD Iskra. „Rekreacija, je dejal Čebela, dobiva v naših delovnih organizacijah vse večji obseg, seveda še ne povsod in v dovolj veliki meri. Športniki Iskre zelo spodbudno delujete v smeri združevanja dela in sredstev sindikata SOZD Iskra v pogledu združevanja na novih osnovah v skladu z ZZZ in samoupravnimi splošnimi akti Iskre. Za to vaše poslanstvo se vam iskreno zahvaljujem z željo, da v tej smeri nadaljujete tako na športnem področju kot pri delovnih nalogah. Družji naj nas misel: eden ni nobeden, vsi pa smo velika Iskrina družina.“

Ob koncu je Jože Čebela zaželel udeležencem obilo športne sreče in dobrega počutja v Kranju, nakar je glavni direktor Iskre Elektromehanike Aleksander Mihev odprl letošnje športne igre.

Kot navadno, so tudi na letošnjih igrah prvi štartali kegljači, že v četrtek, 22. ju-



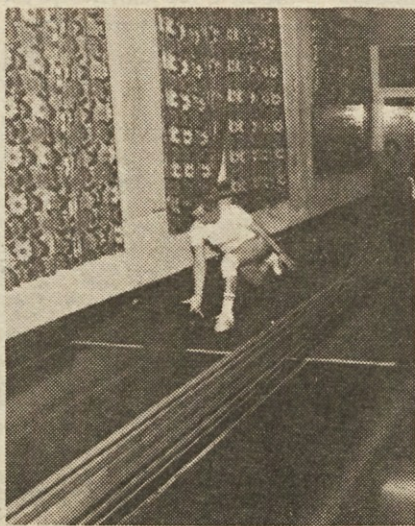
Glavni direktor DO Aleksander Mihev je odprl XIV. letne športne igre Iskre v Kranju.

nija, popoldne na kegljišču KK Triglav. V Moških ekipah je nastopalo po osem kegljačev, v disciplini po 100 lučajev mešano, v ženskih pa po šest tekmovalk. Glede na število nastopajočih so kegljaška tekmovalja, podobno kot balinarska, precej dolgotrajna, zato so z njimi začeli že v četrtek.

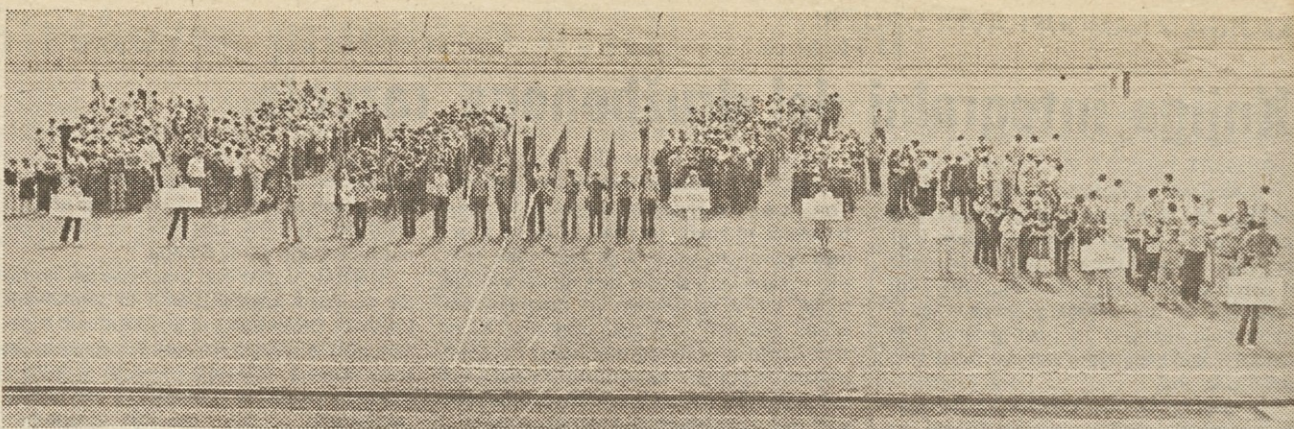
Tekmovanja v ostalih devetih moških in šestih ženskih disciplinah pa so se začela v petek, 23. junija, po otvoritvenem ceremonijalu in so trajala ves dan ter še v soboto do popoldne.

In če smo že začeli s kegljači — besedo najprej njim! Sodelovalo je v tej disciplini po osem moških in ženskih ekip. Pri moških in pri ženskih ekipah so zmagali domači, torej ekipi Elektromehanike. Vrstni red moških ekip je bil naslednji: 1. Elektromehanika 3.417, 2. IC — ISE 3.222, 3. Široka potrošnja 3.100, 4. Avtomatika 3.179, 5. Avtoelektrika 3.151, 6. Zmaj 3.021, 7. Inštituti 2.952, 8. IEZE 2.906 podrtih kegljev, ženske ekipe pa so se zvrstile takole: 1. Elektromehanika 2.332, 2. Avtomatika 2.235, 3. Avtoelektrika 1.897, 4. IC — ISE 1.873, 5. Široka potrošnja 1.807, 6. Inštituti 1.732, 7. Zmaj 1.497, 8. IEZE 976 podrtih kegljev.

Vrstni red pri posameznikih je bil naslednji: 1. Zevnik (EM) 467, 2. Kramar (IEZE) 464, 3. Zalokar (EM) 461, 4. Farkaš (AE) 461, 5. Jamšek (Avtomatika), 6. Žnidarič 445, 7. Pehar (oba IC — ISE) 439, 8. Bregar (EM) 438, 9. Doljak 437, 10. Juvančič (oba ŠP) 434, 11. Penko (AV), 12. Jeraj, 13. Hkavec (oba EM), 14. Štefanič (AE), 15. Slatinšek (INS), 16. Potočnik (EM), 17. Hiti, 18. Cankar (oba IC — ISE), 19. Mulner (ŠP), 20. Sajevec (EM), 21. Steržaj (IC — ISE), 22. Pustovrh (Zmaj), 23. Košmrlj (AE), 24. Schafer (IC — ISE), 25. Drčar (Zmaj), 26. Ravnič, 27. Brinšek (oba AV), 28. Peternelj (INS), 29. Maraž, 30. Ščurk, 31. Šinigoj (vsi AE), 32. Lavrič (IEZE), 33. Bilodžerič (AV), 34. Tratnik (Zmaj), 35. Cukrov (ŠP), 36. Primc (Zmaj), 37. Filipič (IC — ISE), 38. Gaser (ŠP), 39. Rutar (AE), 40. Kozjak, 41. Rakusa (oba INS), 42. Klopčar (ŠP), 43. Končina (Zmaj), 44. Eržen (ŠP), 45. Lukič



Kegljačica Dalmacija med uspešnim nastopom.



Z otvoritve letošnjih športnih iger Iskre v Kranju.

(IEZE), 46. Hatze (INS), 47. Abram (ŠP), 48. Mohinski (EM), 49. Šarlah (IEZE), 50. Savič (Zmaj), 51. Jeglič (AV), 52. Sovdat (INS), 53. Peršolja, 54. Bremec (oba AE), 55. Vranič, 56. Brezovar (oba IEZE), 57. Grošelj, 58. Bolte (oba Zmaj), 59. Božič (AV), 60. Radež (INS), 61. Fortuna (IEZE), 62. Jakopič (INS), 63. Fabrič (IC — ISE), 64. Beganović (IEZE). Ženske so se uvrstile takole: 1. Zore (EM) 420, 2. Baškovič 394, 3. Cenčič 393, 4. Dalmacija (vse AV) 393, 5. Čej 392, 6. Majstrovich 390, 7. Plaznik 382, 8. Ivanetič (vse EM) 379, 9. Andrianič (INS) 373, 10. Vesel (AV) 373, 11. Lopan (IEZE), 12. Adamič (IC — ISE), 13. Šparovec (EM), 14. Marinič, 15. Fornezzi (oba AE), 16. Milič (ŠP), 17. Isailović (IC — ISE), 18. Mahkovec, 19. Resnik (oba AV), 20. Slovenec (IEZE), 21. Laharnar (AE), 22. Biogoj (INS), 23. Setnikar (ŠP), 24. Petek (IC — ISE), 25. Kocman (Zmaj), 26. Jankovec (INS), 27. Benko (AE), 28. Kranjc (IC — ISE), 29. Vavpotič, 30. Dolen (oba INS), 31. Markelj, 32. Malovrh, 33. Šraj (vse ŠP), 34. Skubin (AE), 35. Ravbar, 36. Vrčec (oba Zmaj), 37. Maver (IEZE), 38. Šlibar, 39. Blažko (oba IC — ISE), 40. Rovšček (AE), 41. Omejc (ŠP), 42. Madič, 43. Železnik, 44. Smerajc (vse Zmaj), 45. Almasi (INS).

Iskrin „mundial“ v nogometu se je odigral na stadionu Stanka Mlakarja. Tudi tu ni minilo brez presenečenja, kar zlasti velja za ekipo Avtoelektrike, ki je letos precenila izgubila z ekipo Inštituti, tako da so se v finalu pomerile ekipe: Elektromehanika in Inštituti ter Avtomatika in Široka potrošnja. Rezultati odigranih tekem so dali naslednji vrstni red: 1. Elektromehanika, 2. Inštituti, 3. Avtomatika, 4. Široka potrošnja, 5. IC — ISE, 6. IEZE, 7. Avtoelektrika.



Pavle Gantar govori športnikom na razglasitvi rezultatov.

Tako pri moških, kot tudi pri ženskah je oba dneva tekmovala vladala dokaj „vroča klima“. Ekipe so bile zagrizen boj za čim boljše uvrstitve. Za opise posameznih srečanj žal ni prostora, lahko pa zapišemo, da se marsikaj od predvidenega ni zgodilo. Je pač tako, da je žoga okrogla! Pri moških so se ekipe ob koncu tekmovalja zvrstile takole: 1. Elektromehanika, 2. Avtomatika, 3. Avtoelektrika, 4. Široka potrošnja, 5. IC — ISE, 6. Kondenzatorji. Pri ženskah pa je bil vrstni red ekip naslednji: 1. Elektromehanika, 2. Široka potrošnja, 3. Avtoelektrika, 4. IEZE 5. Avtomatika, 6. IC — ISE.

Po dokaj izenačenih srečanjih posameznih ekip moških v košarki so se v finalu pomerile ekipe Kondenzatorji in Avtoelektrika za 3. in 4. mesto ter IC — ISE ter Elektromehanika za 1. in 2. mesto. Avtoelektrika je precej visoko premagala ekipo Kondenzatorji, Elektromehanika pa IC — ISE, in tako je Elektromehanika spet poželja končno zmago, ostale ekipe pa so se razvrstile takole: 2. IC — ISE, 3. Avtoelektrika, 4. Kondenzatorji, 5. Avtomatika, 6. IEZE, 7. Inštituti, 8. Široka potrošnja. Pri ženskah je v tej disciplini poželja zmago ekipa Široke potrošnje, ostale tri pa so se uvrstile takole: 2. IC — ISE, 3. Elektromehanika, 4. Avtomatika.

Rokometaši so svoje dvoboje končali tako, da je prvo mesto zasedla ekipa Elektromehanike, ostale pa so se uvrstile takole: 2. Avtoelektrika, 3. Široka potrošnja, 4. IEZE, 5. Avtomatika, 6. Kondenzatorji, 7. IC — ISE, 8. Inštituti. Pri ženskah je v rokometu nastopalo samo šest ekip, zvrstile pa so se: 1. IEZE, 2. Elektromehanika, 3. Avtomatika, 4. Avtoelektrika, 5. IC — ISE, 6. Široka potrošnja.

V streljanju z zračno puško so se moške ekipe zvrstile takole: 1. Elektromehanika 726, 2. Avtoelektrika 698, 3. Avtomatika 681, 4. Inštituti 644, 5. Zmaj 617, 6. Široka potrošnja 542, 7. IEZE 540, 8. IC — ISE 465 krogov, pri ženskah pa so bile zmagovalke strelke iz Avtoelektrike s 475 krogov, ostale pa so streljale takole: 2. Elektromehanika 433, 3. Široka potrošnja 418, 4. Zmaj 356, 5. Avtomatika 354, 6. IEZE 354, 7. IC — ISE 224 krogov. Vrstni red



Med otvoritvijo letnih športnih iger na stadionu Stanka Mlakarja.

posameznikov v streljanju: 1. Plestenjak 186, 2. Naglič 184, 3. Rozman (vsi EM) 184, 4. Hrobat 182, 5. Kogoj (oba AE) 181, 6. Radman (AV) 177, 7. Radej 175, 8. Lampe (oba INS) 173, 9. Šilar (EM) 172, 10. Čik (AV) 172 krogov, 11. Kante (AE), 12. Podržaj (Zmaj), 13. Jeglič, 14. Pibernik (oba AV), 15. Kobal (AE), 16. Hauptman (INS), 17. Alibegović (Zmaj), 18. Riosa (IEZE), 19. Bolte, 20. Savič (oba Zmaj), 21. Jesenovc (ŠP), 22. Kovačič (IEZE), 23. Čop (INS), 24. Horvat (IC — ISE), 25. Cukrov, 26. Žakelj (oba ŠP), 27. Tomšič (IEZE), 28. Lazar (ŠP), 29. Krištof, 30. Drhater, 31. Derič (vsi IC — ISE), 32. Božič (IEZE). Pri posameznikah je dosegla Murovčeva iz Avtoelektrike 167 krogov, ostale pa so se zvrstile takole: 2. Kuret (ŠP) 157, 3. Pagon 157, 4. Rupnik (oba AE) 151, 5. Marn (EM) 149, 6. Novak (AV) 145, 7. Bogataj 142, 8. Malovrh (oba EM) 142, 9. Tkalec (Zmaj) 137, 10. Kjuder (ŠP) 134 krogov, 11. Bizjak (IEZE), 12. Bernetič (ŠP), 13. Gjuroković (IEZE), 14. Kocman (Zmaj), 15. Novak (AV), 16. Robar (Zmaj), 17. Čeh (IEZE), 18. Mratuš (IC — ISE), 19. Kocin (AE), 20. Isajlovič, 21. Čok (oba IC — ISE).

V namiznem tenisu so se moške ekipe uvrstile v naslednjem vrstnem redu: 1. Inštituti, 2. Avtoelektrika, 3. Elektromehanika, 4. Široka potrošnja, 5. Avtomatika, 6. IEZE, 7. IC — ISE; ženske ekipe pa: 1. Elektromehanika, 2. Avtomatika, 3. Avtoelektrika, 4. IC — ISE, 5. Široka potrošnja. Uvrstitev posameznik je bila takale: 1. Pompe, 2. Pfajfar (oba EM), 3. Jánčar, 4. Švarc, 5. Rumiha (vse Avtomatika), 6.

Koglot, 7. Vreč (oba Avtoelektrika) posamezniki pa: 1. Štih, 2. Pungarčič (oba INS), 3. Gale (AV), 4. Vidic (EM), 5. Krnc (IC ISE), 6. Pogačnik, 7. Trček, 8. Klemenc (vsi EM), 9. Trančar (AV), 10. Bažar (AE).

Pri balincarih so to pot imeli prvo besedo takmovalci Avtomatike, za njimi pa so se uvrstili: 2. Avtoelektrika, 3. Elektromehanika, 4. Inštituti, 5. Široka potrošnja, 6. IEZE, 7. IC — ISE.

Šahisti Elektromehanike so premočno zmagali s 23 točkami pred: 2. IC — ISE 16, 3. Široka potrošnja 15, 4. Avtoelektrika 12,5, 5. Avtomatika 12, 6. IEZE 11,5 točk.

Končni vrsti red XIV. letnih športnih iger pa je bil naslednji: 1. Elektromehanika 1.460 točk, 2. Avtomatika 1.305, 3. Avtoelektrika 1.250, 4. IC — ISE 1.210, 5. Široka potrošnja 1.190, 6. IEZE 920, 7. Inštituti 645, 8. Zmaj 310, 9. Kondenzatorji 235 točk.

Letošnje športne igre so se končale s slavnostno razglasitvijo rezultatov in podelitvijo kolajn, plaket za ekipe zmage in pokalov za najboljše končno uvrščene ekipe. Športnike so to pot na vrtu hotela „Jelen“ pozdravili Pavle Gantar, Jože Čebela in Aleksander Mihev, ki je tudi izročil priznanja najboljšim.

Za konec še ocena iger: bile so dobro organizirane in kljub raztresenosti športnih objektov minile v redu, za kar prizadevnim organizatorjem vsa pohvala. Tudi zastave in transparenti po Kranju so govorili za to, da se je v teh dneh tu odvijala velika in zanimiva športna manifestacija Iskre.

—J.C.—



Zmagovita ekipa Elektromehanike v nogometu.



Posnetek s strelskega tekmovalja.



Zagrizen boj pod koši je privabil precej gledalcev.